

Handling 2023 nr 29

Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023–2026

Till Göteborgs kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen tillstyrker stadsledningskontorets förslag i tjänsteutlåtande den 27 januari 2023 och föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

1. Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023–2026, i enlighet med bilaga 3 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, antas.
2. Kulturnämnden får i uppdrag att följa upp planen i enlighet med vad som framkommer av planen.

Göteborg den 22 februari 2023
Göteborgs kommunstyrelse

Jonas Attenius

Mathias Sköld

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-01-27

Diarienummer 0094/22

Handläggare

Nina Bergman

Telefon: 031-368 01 84

E-post: nina.bergman@stadshuset.goteborg.se

Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023-2026

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023–2026, i enlighet med bilaga 3 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, antas.
2. Kulturnämnden får i uppdrag att följa upp planen i enlighet med vad som framkommer av planen.

Sammanfattning

Kulturnämnden beslutade 2022-10-24 § 206 att godkänna förslag till Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023–2026 samt att översända det till kommunstyrelsen inför fastställande i kommunfullmäktige. Planen förtydligar hur stadens nämnder och styrelser ska samverka för att bidra till de kulturstrategiska målen i kulturprogrammet.

Planens utgångspunkter är ett urval av strategiska framtidsfrågor i kulturprogrammet. Tonvikt ligger på kulturplanering och kulturens roll i samhälls- och stadsutveckling eftersom kulturens förutsättningar behöver utvecklas i takt med att staden växer. Planen ska leda till att kulturens värden tas tillvara och utvecklas i stadens gemensamma arbete för att skapa hållbar stadsutveckling, social sammanhållning och en attraktiv storstad.

Stadsledningskontoret bedömer att planen konkretiserar kulturprogrammet och skapar förutsättningar för dess genomförande. Planen samspelar med stadens översiktsplan och har kopplingar till bland annat stadens näringslivsstrategiska program och kommande program för destinationsutveckling. En väl fungerande samverkan mellan berörda parter kan utgöra en framgångsfaktor som kan skapa positiva synergieffekter.

Stadsledningskontoret föreslår att planen antas och följs upp i enlighet med vad som framgår i planen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Planen stärker och utvecklar kulturen. Ett rikt kulturliv kan bidra till att skapa en attraktiv stad, vilket främjar besöksnäring och näringsliv. Genom att Göteborgs profil som kulturstad stärks kan det skapas ytterligare efterfrågan på konstnärer och kulturskapare.

Många av planens aktiviteter bygger på ett gemensamt och tvärsektoriellt arbetssätt. Detta kan gagna berörda parter men ställer även krav på samordning och personella resurser. Kulturnämnden har huvudansvar för samordningen och merparten av de föreslagna aktiviteterna. Nämnden avser att hantera detta genom omfördelning och prioritering av

befintliga resurser. Nämnden lyfter att arbetet behöver ske i den takt och omfattning som resurserna tillåter och bedömer att delar av implementeringsplanen eventuellt kan bli föremål för kommande års verksamhetsnomineringar.

Bedömning ur ekologisk dimension

Planens insatser stärker konstens, kulturens och kulturarvets roll i stadsutvecklingen och kan bidra till att skapa en hållbar stad.

Bedömning ur social dimension

Planen ska leda till en stärkt ställning för konsten och kulturen. Planen är ett verktyg för att synliggöra, tillvarata och utveckla kulturvärden inom bland annat stadsutvecklingsprocesserna. Planen syftar till ökad samverkan och ett bättre nyttjande av kulturlivet som en resurs i arbetet med att skapa hållbar stadsutveckling, social sammanhållning och en attraktiv storstad för boende och besökare. Planen kan bidra till att fler personer utövar och tar del av konst och kultur, vilket har positiva effekter på hälsa och välbefinnande.

Bilagor

1. Kommunstyrelsens protokollsutdrag 2020-09-30 §797
2. Kulturnämndens handlingar 2022-10-24 §206
3. Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023-2026

Ärendet

Kulturnämnden har 2022-10-24 § 206 beslutat att godkänna förslag till Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023-2026 och översänds till kommunstyrelsen inför antagande i kommunfullmäktige.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 2013-11-07 § 19 att anta Göteborgs Stads kulturprogram. Kulturprogrammet är styrande för stadens samtliga nämnder och styrelser och beskriver vad Göteborgs Stad ska uppnå för att utvecklas till en ledande stad inom konst, kultur och evenemang. Programmet fastställer kulturstrategiska mål och anger strategiska framtidsfrågor inom tre dimensioner: konstpolitik, kulturpolitik och kulturplanering.

Kulturnämnden beslutade 2020-04-20 § 87 att hemställa hos kommunstyrelsen om igångsättningsbeslut för att revidera Göteborgs Stads kulturprogram. Kulturnämnden hemställde samtidigt om att få i uppdrag att utarbeta en ny handlingsplan till programmet. Kommunstyrelsen bedömde att stadens kulturprogram, som antogs 2013, fortfarande var relevant och därmed skulle fortleva. Kommunstyrelsen såg däremot att det var angeläget för staden att få ett nytt styrande planerande dokument inom kulturområdet i form av en handlingsplan. Kommunstyrelsen godkände 2020-09-30 §797 kulturnämndens begäran om igångsättningsbeslut för att ta fram ett förslag till handlingsplan utifrån Göteborgs Stads kulturprogram.

Kulturnämnden beslutade 2022-10-24 § 206 att godkänna förslag till Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023-2026. Kulturförvaltningens arbete med att ta fram planen har skett i samverkan med förvaltningar och bolag. Förslaget har remitterats till berörda nämnder och styrelser.

Sammanfattning av Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023-2026

Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023-2026 förtydligar hur stadens nämnder och styrelser ska samverka för att bidra till kulturstrategiska mål i kulturprogrammet. Planen ska leda till en stärkt ställning för konsten och kulturen, ökad samverkan och ett bättre nyttjande av kulturlivet som en resurs i arbetet för hållbar stadsutveckling, social sammanhållning och attraktiv storstad. Den ska bidra till att öka kännedomen om Göteborg Stads kulturprogram samt öka takten avseende dess implementering.

Planen är utformad med utgångspunkt i Göteborgs Stads kulturprogram och dess tre dimensioner konstpolitik, kulturpolitik och kulturplanering, de kulturstrategiska målen samt ett urval av strategiska framtidsfrågor. De kulturstrategiska målen är att:

- Skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna,
- Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust och motivation att ta del av och utöva kultur,
- Skapa en attraktiv livsmiljö i staden.

Urvalet av strategiska framtidsfrågor har gjorts utifrån bedömningen av övergripande utmaningar och behov som finns för respektive mål:

- Konst- och kulturlivet lever under ekonomiskt pressade villkor.
- Ojämlikheten ökar i staden, tillgången till kultur behöver öka.
- Kulturspektivet i stadsbyggnadsprocessen behöver förtydligas.

Planen fokuserar på fem strategiska framtidsfrågor ur programmet:

- Utöka lokalt samarbete
- Stärka finansieringen
- Utveckla och förnya mötesplatser för kultur
- Öka samverkan med andra politikområden
- Göra kulturplanering till en del av planprocessen så att kulturen är integrerad i stadsutvecklingen.

Utgångspunkter för planen är bedömningar av aktuella omvärldsförändringar, exempelvis urbanisering, hög stadsutvecklingstakt, digitalisering. Utöver detta noteras demografiska förändringar som en alltmer diversifierad befolkning samt en ökande andel äldre.

Kulturen får en allt starkare ställning genom både politiska beslut och som växande sektor.

Kulturens olika värden efterfrågas alltmer i samhällsplaneringen. Detta innebär att samverkan och verktyg för att bygga mer kunskap behöver utvecklas. Kulturen samspelar med sociala, ekonomiska och ekologiska perspektiv. Investeringar i kultur bidrar därför till en mer hållbar samhällsutveckling.

Planen beskriver hur stadens nämnder och styrelser ska samverka för att bidra till att kulturprogrammet implementeras genom att förbättra förutsättningar för konsten, samt konstnärer och kulturskapare att verka, att bidra till att fler människor kan vara delaktiga och engagerade i kulturlivet samt att stärka kulturens roll i stadsutvecklingsprocesserna. Planen innehåller inte insatser och aktiviteter med kopplingar till kulturprogrammet som endast omfattas av kulturnämnden.

Planen innehåller sex insatser med sammanlagt fjorton aktiviteter. Insatserna är:

- Samordna, synliggöra och utveckla stadens former av stöd
- Stärka Göteborgs profil som kulturstad
- Utveckla samarbete för statistik och analys
- Stärka samverkan för att fler ska uppleva och vara delaktiga i kulturlivet
- Implementera kulturplanering i stadsutveckling
- Stärka kulturens roll i befintlig miljö

Modellen nedan visar Göteborgs stads kulturprograms relation till Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2022-2026 samt insatsernas aktiviteter.

Göteborgs Stads kulturprogram			Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023 - 2026	
Dimension	Kulturstrategiska mål	Strategiska framtidsfrågor	Insatser	
Konstpolitik	Skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna.	Utvöka lokalt samarbete. Stärka finansieringen.	1	Samordna, synliggöra och utveckla stadens olika former av stöd.
			2	Stärka Göteborgs profil som kulturstad.
		Utvöka samverkan med andra politikområden.	3	Utveckla samarbete för statistik och analys.

Göteborgs Stads kulturprogram			Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023 - 2026	
Kulturpolitik	Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust att vara delaktiga i och utöva kultur.	Utveckla och förnya mötesplatser för kultur.		
			4	Stärka samverkan för att fler ska uppleva och vara delaktiga i kulturlivet.
Kulturplanering	Skapa en attraktiv livsmiljö i staden.	Göra kulturplanering till en del av planprocessen så att kulturen är integrerad i stadsutvecklingen.	5	Implementera kulturplanering i stadsutvecklingen.
			6	Stärka kulturens roll i befintlig miljö.

Tabell 1. Modellen visar kulturprogrammets relation till planens insatser.

Insats	Aktivitet
1	1. Inventera befintliga former av stöd till konstnärer och kulturskapare inom staden, samt identifiera brister.
	2. Kommunicera stöden till konstnärer och kulturskapare i staden.
2	1. Kommunicera kulturstaden Göteborg.
	2. Utforma ett nätverk för kulturstaden Göteborg.
3	1. Etablera ett analysnätverk med fokus på kultur- och samhällsutveckling.
	2. Bredda kunskapsunderlagen om kulturens utveckling samt kulturvanor hos invånare.
4	1. Inventera nätverk och formalisera uppdrag för att inkludera kulturfrågor, i syfte att underlätta förmedling av kultur.
	2. Arrangera en årlig fördjupningsdag för kulturfrågor.
5	1. Utveckla gemensamma systematiska arbetssätt för kulturplanering i stadens processer för planering, exploatering och förvaltning.
	2. Samverka för utveckling av kulturdata på karta.
	3. Utveckla och implementera ett kartenkätverktyg för staden.
6	1. Inrätta Kulturlots som funktion för att stärka kulturens plats i staden.
	2. Utveckla och implementera analysverktyget Kulturkalkyl.
	3. Samverka för att skapa förutsättningar för kulturvärdena kreativa verksamheter och kulturella mötesplatser på befintliga allmänna platser.

Tabell 2: Modellen visar aktiviteter kopplade till insatserna.

Ansvar, delansvar och medverkande

Kulturnämnden har huvudansvaret att processleda och samordna arbetet med planens insatser. Huvudansvar innebär att planera, genomföra och följa upp arbetet, i samverkan med delansvariga parter. Kulturnämnden har huvudansvar för fem av sex insatser i planen. Styrelsen för Göteborg & Co AB har inom insats 2 *Stärka Göteborg som kulturstad* huvudansvar för aktivitet 2.1 och styrelsen för Business Region Göteborg AB har huvudansvar för aktivitet 2.2.

Delansvar innebär att medverka i planering, genomförande och uppföljning samt föra arbetet vidare inom respektive nämnd eller styrelse. De nämnder som har delansvar i insatser är nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för funktionsstöd, idrotts- och förening, kulturnämnden, nämnden för äldre, vård och omsorg, stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden, stadsmiljönämnden, stadsfastighetsnämnden samt socialnämnderna Centrum, Nordost, Sydväst och Hisingen. Styrelser som har delansvar i insatser är Business Region Göteborg AB, Framtiden AB, Göteborg & Co AB, GöteborgsLokaler AB och Higab AB.

Övriga nämnder och styrelser bjuds in att medverka i aktiviteter utifrån ordinarie uppdrag att samverka inom staden.

Avgränsningar

Planen fokuserar på områden där nämnder och styrelser har gemensamma intressen och där insatser och aktiviteter genom samarbete bidrar till högre måluppfyllelse enligt stadens kulturprogram. Den förutsätter samverkan mellan stadens nämnder och styrelser. Planen innehåller således inte insatser och aktiviteter som endast berör kulturnämnden.

Planen fokuserar inte på insatser specifikt kring barn och unga då detta inryms i Göteborgs Stads plan för barn- och ungekultur 2020-2023.

Remissbehandling av planen

Kulturnämnden remitterade 2021-12-16 § 275 förslaget till plan till byggnadsnämnden, fastighetsnämnden, kommunstyrelsen, nämnden för funktionsstöd, nämnden för idrott och förening, nämnden för äldre-, vård och omsorg, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för park och natur, socialnämnderna centrum, nordost, sydväst och Hisingen, trafiknämnden samt styrelserna för Business Region Göteborg AB, Göteborg & Co, Förvaltnings AB Framtiden, Higab AB och GöteborgsLokaler.

Remissinstansernas yttranden skulle vara kulturförvaltningen tillhanda senast 2022-03-31. Kulturförvaltningen har under remisstiden även anordnat tre mötestillfällen där remissförslaget presenterats och remissinstanserna haft möjlighet att ställa frågor. Alla tillfrågade remissinstanser har lämnat svar. I kulturnämndens tjänsteutlåtande redovisas hur remissinstansernas synpunkter har hanterats. En översiktlig sammanställning av inkomna remissvar finns i kulturnämndens handlingar.

Generella synpunkter

Svaren vittnar om engagemang och samsyn avseende planens övergripande målsättningar och adresserade utmaningar. Insatser och aktiviteter bedöms generellt som ändamålsenliga och konstruktiva. Flera nämnder och styrelser vill och bedömer att de kan medverka i aktiviteter utifrån sitt ordinarie uppdrag.

Vidare har tydlighet efterfrågats gällande kopplingen till kulturprogrammets kulturstrategiska mål, relationen till Göteborgs Stads plan för barn- och ungekultur 2020 –

2023 samt tydlighet i användningen av begrepp och uttryck liksom i hur ansvar respektive delansvar definieras per aktivitet.

Flertalet planerande nämnder inom stadsutvecklingsområdet har bidragit utifrån behovet att inkludera fler kulturperspektiv i stadsplaneringen. Tydliga och gemensamma arbetssätt med ska-krav efterfrågas för att kulturperspektiv ska kunna beaktas mer i stadsplaneringen och i utvecklingen av befintlig miljö. Behovet att samverka kring utvecklingen av allmänna platser har lyfts i remissvaren.

Att etablera nya gemensamma, systematiska arbetssätt blir ett fokus under planperioden och behöver ske i nära samverkan med nya nämnder för stadsutveckling och andra parter. En generell synpunkt är också att ett brett tillgänglighetsperspektiv behöver tillämpas i planens insatser, för att planen ska vara inkluderande utifrån alla diskrimineringsgrunder.

Samtliga nämnder och styrelser utom socialnämnderna tillstyrker planen. En socialnämnd avstyrker remissversionen av planen och övriga lämnar kommentarer som de önskar arbetas in. Socialnämnderna ifrågasätter bland annat en aktivitet inom kulturplaneringens insats 5 som i remissversionen hette 5.1. Att bidra med lokala utvecklingsplaner/program i GIS-lager. Eftersom socialnämnderna lämnar besked att de inte har i uppdrag att ta fram sådana utvecklingsplaner/program så har detta justerats i planen. Frågan förslås hanteras inom insats 5 på en mer generell nivå i samverkan med planerande nämnder för stadsutveckling, men utan delansvar från socialnämnderna.

Utifrån remissvaren har delar av planen strukturerats om och två aktiviteter har tagits bort. Två aktiviteter har lagts till för att möta de behov som uttryckts i remissvaren.

Styrmiljö

Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023–2026 har kopplingar till flera av stadens styrande dokument, både på nämnds- och stadenövergripande nivå. Planens insatser och aktiviteter utgår från Göteborgs Stads kulturprogram och dess kulturstrategiska mål. Exempel på andra styrande dokument är Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program och Göteborgs Stads kommande program för destinationsutveckling, där planen förväntas bidra till den ekonomiska dimensionen genom att stärka stadens attraktionskraft och innovation. Vidare finns kopplingar mellan planens insatser och Göteborgs Stads program för en jämlik stad, Göteborgs Stads folkhälsoprogram, Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning där planen ska bidra till trygghet, tillit och identitet genom att exempelvis ta tillvara och utveckla kulturvärden och kulturella mötesplatser.

Nationellt styrs kulturpolitiken av lagstiftning, exempelvis bibliotekslagen, diskrimineringslagen, kulturminneslagen, lagen om nationella minoriteter, museilagen, plan- och bygglagen, upphovsrättslagen. Stadens kulturprogram bidrar till de nationella kulturpolitiska målen samt till målen i Västra Götalandsregionens kulturstrategi. Stadens kulturprogram bidrar också till de nationella politiska målen för gestaltad livsmiljö. Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet bidrar till måluppfyllelse av mål 11 i Agenda 2030 om hållbara städer och samhällen.

Nedanstående styrmiljöbild illustrerar styrningen inom kulturområdet. Bilden tydliggör vikten av samarbete och samverkan med berörda nämnder, styrelser och andra aktörer.

Översikt över styrmiljön

Figur 1 Styrmiljöbild

Uppföljning

Kulturnämnden och övriga utpekade styrelser med huvudansvar följer upp arbetet utifrån planen inom ordinarie uppföljning. Resultatet av uppföljningen rapporteras årligen till kulturnämnden i samband med årsrapport. Uppföljningen fokuserar på insatsernas genomförande.

Planen utvärderas och revideras efter halva planperioden. Den utvärderas i sin helhet i samband med att planen löper ut.

Stadsledningskontorets bedömning

Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023-2026 förtydligar hur stadens nämnder och styrelser ska samverka för att bidra till målen i kulturprogrammet. Planen stärker förutsättningarna för konst och kultur i staden samt tydliggör och förbättrar konstnärers och kulturskarpares villkor.

Planen främjar tillgänglighet, samverkan och dialog både internt inom staden, men även externt gentemot exempelvis invånare, besökare och kulturutövare. Planen stärker människors förutsättningar att ta del av och utöva kultur. Stadsledningskontoret konstaterar även att flera av handlingsplanens aktiviteter har bäring på stadsledningskontorets uppdrag om att genomföra en översyn av det fria kulturlivets villkor i Göteborg.

Genom planen integreras och utvecklas kulturens värden i arbetet för en hållbar stads- och samhällsutveckling. Kulturvärdena utgör viktiga komponenter i samhällsplaneringen och möjliggör attraktiva och hållbara livsmiljöer. Planen skapar bland annat förutsättningar för utveckling och implementering av verktyg för data och analys samt tydliggör stadens samverkansformer för kulturen i samhällsplaneringen.

Planen främjar kulturella och kreativa verksamheter och skapar goda förutsättningar att profilera Göteborg som kulturstad. Stadsledningskontoret noterar även att det finns

tydliga kopplingar till stadens näringslivsstrategiska program samt det kommande programmet för destinationsutveckling.

Flertalet aktiviteter bygger på ett gemensamt och tvärsektoriellt arbetssätt mellan berörda nämnder och styrelser. Kulturnämnden, som har huvudansvar för merparten av de föreslagna aktiviteterna, lyfter att arbetet behöver ske i den takt och omfattning som resurserna tillåter. Stadsledningskontoret ser att det är angeläget att berörda styrelser tar aktiv del i arbetet och noterar att väl utvecklad samverkan kan vara en framgångsfaktor som kan skapa synergieffekter.

Mot denna bakgrund föreslår stadsledningskontoret att Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023-2026 antas och att denna följs upp i enlighet med vad som framkommer av planen.

Jonas Kinnander

Direktör Ärende och utredning

Eva Hessman

Stadsdirektör

Igångsättningsbeslut för ny handlingsplan utifrån Göteborgs Stads kulturprogram

§ 797, 0869/20

Beslut

Enligt stadsledningskontorets förslag:

1. Kulturnämndens begäran om igångsättningsbeslut för att ta fram ett förslag till handlingsplan utifrån Göteborgs Stads kulturprogram godkänns.
2. Kulturnämndens hemställan den 2020-04-20 § 87 är därmed besvarad.

Handling

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande den 4 september 2020.

Protokollsutdrag skickas till

Kulturnämnden

Dag för justering

2020-10-04

Vid protokollet

Sekreterare

Mathias Sköld

Ordförande

Axel Josefson

Justerande

Daniel Bernmar

Förslag till Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023-2026

§ 206, 1099/19

Avdelningschef Sofia Lubian och utvecklingsledare Kerste Broberg lämnar muntlig information i ärendet. Presentationens som visas finns i appen Netpublicator.

Beslut

I kulturnämnden

1. Kulturnämnden godkänner förvaltningens reviderade förslag till *Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026* i enlighet med bilaga 1 till föreliggande tjänsteutlåtande.
2. Kulturnämnden översänder *Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026* till kommunstyrelsen inför fastställande i kommunfullmäktige.

Tidigare behandling

Bordlagt 2022-08-29 § 161, samt 2022-09-19 § 186.

Handlingar

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande 2022-08-15.

Återremissyrkande 2022-09-15 från (S).

Yrkande

Under överläggningarna i ärendet meddelar Mariya Voyvodova (S) att ledamöterna för (S) återtar återremissyrkandet som bordlades 2022-09-19.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Dag för justering

2022-10-31

**Utdrag ur protokoll
Kulturnämnden**

Sammanträdesdatum: <!sammanträdesdatum>

Vid protokollet

Sekreterare

Stina Borrman

Ordförande

Ann Catrine Fogelgren

Justerande

Grith Fjeldmose

Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023-2026

§ 186, 1099/19

Beslut

I kulturnämnden

Kulturnämnden bordlägger ärendet till sammanträdet 2022-10-24.

Tidigare behandling

Bordlagt kulturnämnden 2022-08-29 § 161.

Handlingar

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande 2022-08-15.

Återremissyrkande 2022-09-15 från (S) enligt bilaga 1 till protokollet.

Yrkanden

Under överläggningarna i ärendet läggs följande förslag:

- Lars Edmar (S) yrkar bifall till återremissyrkandet från (S).
- Andre vice ordförande Grith Fjeldmose (V) yrkar att ärendet bordläggs.
- Förste vice ordförande Kristina Tharing (M) yrkar bifall till förvaltningens tjänsteutlåtande.

Ordförande Ann Catrine Fogelgren (L) ställer proposition på yrkande om bordläggning och finner att kulturnämnden bifaller detsamma.

Dag för justering

2022-09-26

**Utdrag ur protokoll
Kulturnämnden**

Sammanträdesdatum: <!sammanträdesdatum>

Vid protokollet

Sekreterare

Stina Borrman

Ordförande

Ann Catrine Fogelgren

Justerande

Grith Fjeldmose

Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023-2026

§ 161, 1099/19

Beslut

I kulturnämnden

Kulturnämnden bordlägger ärendet till sammanträdet 2022-09-19.

Handling

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande 2022-08-15.

Yrkande

Under överläggningarna i ärendet yrkar ordförande Ann Catrine Fogelgren (L) och Mariya Voyvodova (S) att ärendet bordläggs till nästa sammanträde. Kulturnämnden bifaller yrkandet.

Dag för justering

2022-09-01

Vid protokollet

Sekreterare

Stina Borrmann

Ordförande

Ann Catrine Fogelgren

Justerande

Grith Fjeldmose

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-08-15

Diarienummer 1099/19

Handläggare

Kerste Broberg

Telefon: 031-368 32 64

E-post: kerste.broberg@kultur.goteborg.se

Malin Schiller

Telefon: 031 – 368 32 70

E-post: malin.schiller@kultur.goteborg.se

Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026.

Förslag till beslut

I kulturnämnden

1. Kulturnämnden godkänner förvaltningens reviderade förslag till *Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026* i enlighet med bilaga 1 till föreliggande tjänsteutlåtande.
2. Kulturnämnden översänder *Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026* till kommunstyrelsen inför fastställande i kommunfullmäktige.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen godkände 2020-09-30 §797 kulturnämndens begäran om igångsättningsbeslut för att ta fram ett förslag till handlingsplan utifrån Göteborgs Stads kulturprogram, med mål att gälla för planperioden 2022–2026. Kulturförvaltningen arbetade i samverkan med andra förvaltningar och bolag i staden fram ett förslag till plan för perioden 2023 - 2026. Förslaget till plan sändes ut på remiss till berörda nämnder och styrelser, enligt beslut i kulturnämnden 2021-12-16 § 275. Planen är reviderad efter remisshanteringen och kommer tillbaka för beslut i kulturnämnden, inför beslut i kommunstyrelsen och fastställande i kommunfullmäktige hösten 2022.

Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023–2026 förtydligar hur stadens nämnder och styrelser ska samverka för att bidra till de kulturstrategiska målen i kulturprogrammet. Sex insatser med fjorton aktiviteter ska leda till en stärkt ställning för konsten och kulturen, ett mer tillgängligt kulturliv och att kunskapen om kulturens värden tas tillvara i arbetet för en hållbar stads- och samhällsutveckling och en attraktiv livsmiljö. Planen ska bidra till att öka kännedomen om Göteborg Stads kulturprogram samt öka takten för dess implementering.

Bedömning ur ekonomisk dimension

De konkreta aktiviteter som föreslås i Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023–2026 är i stor utsträckning förändringar som innebär andra sätt att planera och samarbeta kring redan befintliga uppdrag. Ett ökat samarbete kommer att leda till högre och mer effektiv uppfyllelse av stadens kulturstrategiska mål. Kulturförvaltningen ser vid en sammanvägning av remissvaren att remissinstanserna framhåller ett gemensamt engagemang och ansvarstagande som en förutsättning för att nå målen, något som också gäller det ekonomiska ansvaret. De flesta aktiviteterna bygger på ett gemensamt och tvärsektoriellt arbetssätt, som syftar till att staden utvecklas mot att bättre motsvara såväl kulturlivets som invånares förutsättningar och behov. Detta ställer dock krav på samordning. De personella resurser som krävs för genomförande bedöms ge ömsesidiga vinster för berörda parter. Arbetet behöver ske i den takt och omfattning som resurserna tillåter.

Arbetet med planen kommer att involvera olika delar av kulturförvaltningen, beroende på insats och aktivitet. En intern plan för implementering kommer att tas fram inför att planen ska träda i kraft. Då kulturnämnden har huvudansvar för merparten av de föreslagna aktiviteterna innebär planen ökade arbetsinsatser för förvaltningen. Arbetsinsatserna kommer i så stor utsträckning som möjligt hanteras genom omfördelning och prioritering av befintliga resurser. Aktiviteter kan även tillåtas variera i omfång och intensitet över tid. Förvaltningens bedömning är dock att delar av implementeringsplanen eventuellt kan komma att behöva lyftas i kommande års verksamhetsnomineringar från nämnden.

Kulturen skapar värden som har beröringspunkter med många av stadens planer och program som Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program och Göteborgs Stads program för destinationsutveckling. Planen ska stärka förutsättningarna för konst och kultur genom insatser som stödjer verksamma inom kulturella och kreativa näringar (KKN), oavsett socioekonomisk bakgrund. Ett rikt kulturliv verkar även förebyggande och stärker arbetet för en jämlik stad och det främjar välbefinnande och folkhälsa. De ekonomiska effekterna av satsningar på kultur kommer ofta längre fram och inom andra politikområden. Ett levande kulturliv bidrar till stadens attraktionskraft för både människor och företag.

Kulturvärden som tas tillvara i stadsutvecklingsprocesser bidrar till en attraktiv och god gestaltad livsmiljö. Det är mer ekonomiskt effektivt att ta vara på befintliga värden inom ramen för ordinarie stadsutvecklingsprocesser än att bygga upp dem på nytt om de förlorats. Att basera samhälls- och stadsplanering på faktabaserade kunskapsunderlag möjliggör tydliga prioriteringar och innebär effektiv resurshushållning.

Insatserna i planen ska ge långsiktiga effekter inom dimensionerna konstpolitik, kulturpolitik och kulturplanering och bidra till ökad måluppfyllelse av de kulturstrategiska målen i kulturprogrammet. Arbetet bedöms ge resultat och effekter eftersom många parter i staden kommer att bidra gemensamt till att förutsättningarna för ett levande kulturliv ska öka och bli tillgängligt för fler. På så sätt kan kulturen växa i samma takt som staden och kulturen kan bidra mer till en hållbar samhällsutveckling.

Bedömning ur ekologisk dimension

Insatser i planen stärker konstens, kulturens och kulturarvets roll i stadsutvecklingen när staden växer och de stärker även den ekologiska dimensionen. Offentliga rum och gemensamma mötesplatser för konst och kultur bidrar till en attraktiv livsmiljö. Kulturarvets och konstens närvaro i parker och friluftsområden har betydelse för stadens identitet och historiegestaltning. En omställning till en mer ekologiskt hållbar utveckling kan innebära att mer utrymme ges för konst och kultur, såväl egen utövning som att ta del av ett offentligt utbud.

Bedömning ur social dimension

Kultur ökar förståelsen mellan människor och bygger tillit. Insatser i planen ska leda till att fler ska kunna uppleva kultur oavsett ålder eller funktionshinder, genom att staden samverkar mer. Att ta del av och att utöva konst och kultur har en dokumenterad effekt på hälsa och välbefinnande, vilket främjar social hållbarhet och en hållbar livsstil.

Verksamhets- och produktionslokaler samt ytor för kultur behövs i fler delar av staden, vilket ger ett större flöde av människor och en ökad känsla av trygghet. Insatser bidrar även till att synliggöra, ta tillvara och utveckla kulturvärden som kulturella mötesplatser inom stadsutvecklingsprocesserna.

Kulturen är en viktig faktor i mål 11 i Agenda 2030 om hållbara städer och samhällen. Kulturen är central för tillgången till kunskap, fri åsiktsbildning, yttrandefrihet, medier och för gestaltning av olika perspektiv.

Bilagor

1. Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 – 2026.
2. Protokollsutdrag kulturnämnden 21-12-16 § 275 Beslut om förslag till Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 – 2026.
3. Protokollsutdrag kommunstyrelsen 2020-09-30 § 797.
4. Sammanställning av inkomna remissvar angående förslag till Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 – 2026.
5. Remissversion av förslag till Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 – 2026.

Expedieras till

Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Ärendet

Kommunstyrelsen godkände 2020-09-30 §797 kulturnämndens begäran om igångsättningsbeslut för att ta fram ett förslag till handlingsplan utifrån Göteborgs Stads kulturprogram, med mål att gälla för planperioden 2022 - 2026 (enligt bilaga 3).

Kulturnämnden beslutade 2021-12-16 § 275 att sända förslag till Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 – 2026 på remiss till berörda nämnder och styrelser (enligt bilaga 5). Inkomna synpunkter är inarbetade i den reviderade versionen av planen (enligt bilaga 1).

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade 2013-11-07 § 19 att fastställa Göteborgs Stads kulturprogram. Kulturprogrammet är styrande för stadens samtliga nämnder och styrelser och beskriver vad Göteborgs Stad ska uppnå för att utvecklas till en ledande stad inom konst, kultur och evenemang. Programmet anger kulturstrategiska mål och strategiska framtidsfrågor inom tre dimensioner: konstopolitik, kulturpolitik och kulturplanering.

Kulturnämnden beslutade om handlingsplaner för kulturprogrammet 2016-01-26 § 9 att gälla för åren 2016 – 2018. Kulturnämnden beslutade 2020-04-20 § 87 att hemställa hos kommunstyrelsen om igångsättningsbeslut för att revidera Göteborgs Stads kulturprogram. Samtidigt hemställde kulturnämnden om att få i uppdrag att utarbeta en ny handlingsplan till programmet. Inför hemställan utvärderade kulturförvaltningen de tidigare handlingsplanerna samt identifierade behov inför det fortsatta arbetet med att implementera kulturprogrammet i staden.

Kommunstyrelsen beslutade att stadens kulturprogram, som antogs 2013, fortfarande är relevant och kan fortleva ytterligare några år medan det är angeläget för staden att få ett nytt styrande planerande dokument inom kulturområdet i form av en handlingsplan.

Kommunstyrelsen godkände 2020-09-30 §797 kulturnämndens begäran om igångsättningsbeslut för att ta fram ett förslag till handlingsplan utifrån Göteborgs Stads kulturprogram, med mål att gälla för planperioden 2022 - 2026 (enligt bilaga 3).

Kulturförvaltningen har arbetat fram ett förslag till Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet och föreslår att det ska gälla från 2023. Arbetet med förslaget har skett i samverkan med många förvaltningar och bolag under en period som påverkats av restriktioner kopplade till covid-19, som i sin tur har drabbat kulturlivet hårt.

Kulturnämnden beslutade 2021-12-16 §275 att sända förslaget till plan på remiss till berörda nämnder och styrelser, inför att den i nästa skede beslutas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Sammanfattning av Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026

Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026 förtydligar hur stadens nämnder och styrelser ska samverka för att bidra till kulturstrategiska mål i kulturprogrammet. Planen ska leda till en stärkt ställning för konsten och kulturen, ökad samverkan och ett bättre nyttjande av kulturlivet som en resurs i arbetet för hållbar stadsutveckling, social sammanhållning och attraktiv storstad. Den ska bidra till att öka kännedomen om Göteborg Stads kulturprogram samt öka takten för dess implementering.

Planen är utformad med utgångspunkt i Göteborgs Stads kulturprogram och dess tre dimensioner konstpolitik, kulturpolitik och kulturplanering, de kulturstrategiska målen samt ett urval av strategiska framtidsfrågor. De kulturstrategiska målen är att:

- Skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna,
- Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust och motivation att ta del av och utöva kultur,
- Skapa en attraktiv livsmiljö i staden.

Urvalet av strategiska framtidsfrågor är gjort utifrån bedömningen av övergripande utmaningar och behov som finns för respektive mål:

- Konst- och kulturlivet lever under ekonomiskt pressade villkor.
- Ojämlikheten ökar i staden, tillgången till kultur behöver öka.
- Kulturperspektivet i stadsbyggnadsprocessen behöver förtydligas.

Fem strategiska framtidsfrågor ur programmet fokuseras därför i planen:

- Utöka lokalt samarbete
- Stärka finansieringen
- Utveckla och förnya mötesplatser för kultur
- Öka samverkan med andra politikområden
- Göra kulturplanering till en del av planprocessen så att kulturen är integrerad i stadsutvecklingen.

Utgångspunkter för planen är även bedömningar av omvärldsförändringar som urbanisering med hög stadsutvecklingstakt, digitalisering, demografiska förändringar med en alltmer diversifierad befolkning och med en växande andel äldre invånare, samt kulturens allt starkare ställning genom både politiska beslut¹ och som växande sektor. Kulturens olika värden efterfrågas alltmer i samhällsplaneringen, vilket innebär att samverkan och verktyg för att bygga mer kunskap behöver utvecklas. Kulturen samspelar med sociala, ekonomiska och ekologiska perspektiv. Investeringar i kultur bidrar därför till en mer hållbar samhällsutveckling.

Planen beskriver hur stadens nämnder och styrelser ska samverka för att bidra till att kulturprogrammet implementeras genom att förbättra förutsättningar för konsten, samt konstnärer och kulturskapare att verka, att bidra till att fler människor kan vara delaktiga och engagerade i kulturlivet samt att stärka kulturens roll i stadsutvecklingsprocesserna.

Planen innehåller sex insatser med sammanlagt fjorton aktiviteter. Insatserna är:

1. Samordna, synliggöra och utveckla stadens former av stöd
2. Stärka Göteborgs profil som kulturstad
3. Utveckla samarbete för statistik och analys
4. Stärka samverkan för att fler ska uppleva och vara delaktiga i kulturlivet
5. Implementera kulturplanering i stadsutveckling
6. Stärka kulturens roll i befintlig miljö

Modellen nedan visar Göteborgs stads kulturprograms relation till Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2022 – 2026 samt insatsernas aktiviteter.

¹ Museilagen 2018 samt politik för en Gestaltad Livsmiljö.

Illustration 1. Modellen visar kulturprogrammets relation till planens insatser.

Göteborgs Stads kulturprogram			Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026	
Dimension	Kulturstrategiska mål	Strategiska framtidsfrågor	Insatser	
Konstpolitik	Skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna.	Utöka lokalt samarbete. Stärka finansieringen.	1	Samordna, synliggöra och utveckla stadens olika former av stöd.
			2	Stärka Göteborgs profil som kulturstad.
Kulturpolitik	Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust att vara delaktiga i och utöva kultur.	Utöka samverkan med andra politikområden. Utveckla och förnya mötesplatser för kultur.	3	Utveckla samarbete för statistik och analys.
			4	Stärka samverkan för att fler ska uppleva och vara delaktiga i kulturlivet.
Kulturplanering	Skapa en attraktiv livsmiljö i staden.	Göra kulturplanering till en del av planprocessen så att kulturen är integrerad i stadsutvecklingen.	5	Implementera kulturplanering i stadsutvecklingen.
			6	Stärka kulturens roll i befintlig miljö.

Illustration 2: Modellen visar insatsernas olika aktiviteter.

Insats	Aktivitet
1	1. Inventera befintliga former av stöd till konstnärer och kulturskapare inom staden, samt identifiera brister.
	2. Kommunicera stöden till konstnärer och kulturskapare i staden.
2	1. Kommunicera kulturstaden Göteborg.
	2. Utforma ett nätverk för kulturstaden Göteborg.
3	1. Etablera ett analysnätverk med fokus på kultur- och samhällsutveckling.
	2. Bredda kunskapsunderlagen om kulturens utveckling samt kulturvanor hos invånare.
4	1. Inventera nätverk och formalisera uppdrag för att inkludera kulturfrågor, i syfte att underlätta förmedling av kultur.
	2. Arrangera en årlig fördjupningsdag för kulturfrågor.
5	1. Utveckla gemensamma systematiska arbetssätt för kulturplanering i stadens processer för planering, exploatering och förvaltning.
	2. Samverka för utveckling av kulturdata på karta.
	3. Utveckla och implementera ett kartenkätverktyg för staden.
6	1. Inrätta Kulturlots som funktion för att stärka kulturens plats i staden.
	2. Utveckla och implementera analysverktyget Kulturkalkyl.
	3. Samverka för att skapa förutsättningar för kulturvärderna kreativa verksamheter och kulturella mötesplatser på befintliga allmänna platser.

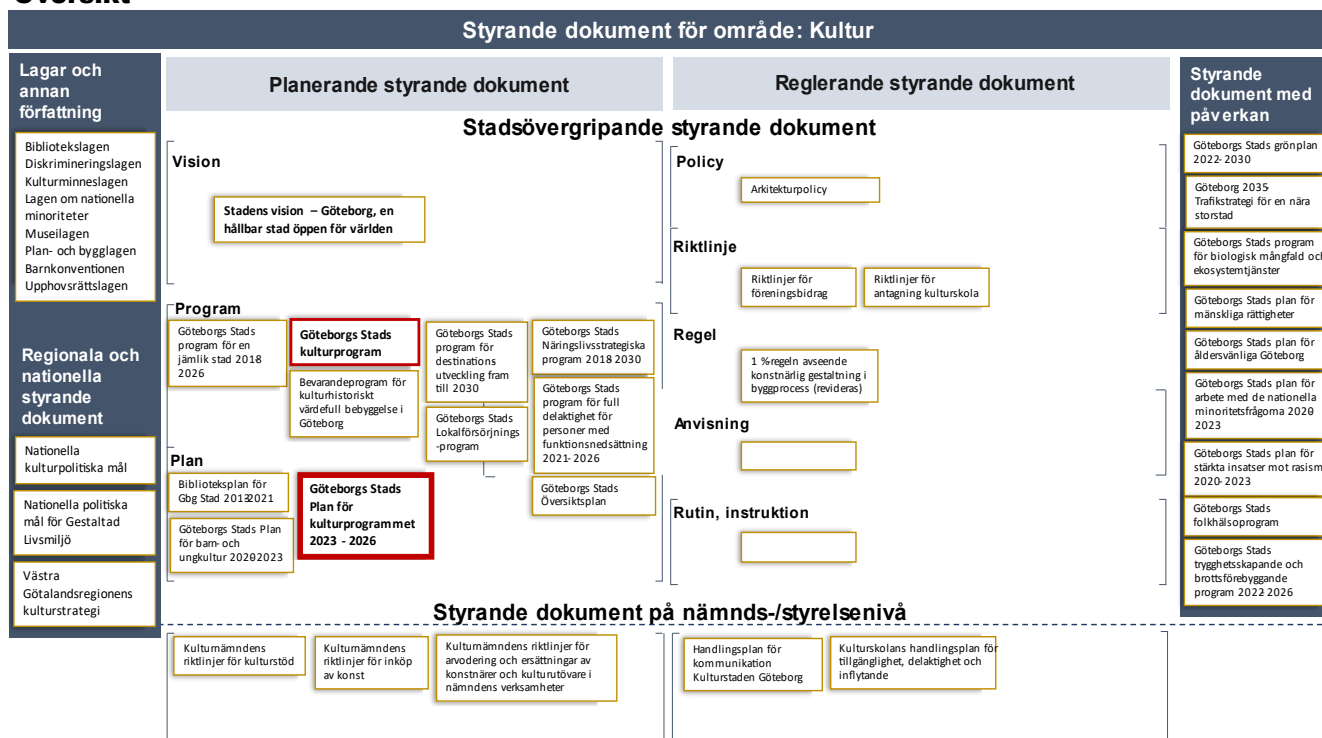
Angränsande styrning

Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023–2026 har kopplingar till ett flertal av stadens styrande dokument, både beslutade och sådana som är under revidering. Bilden

nedan illustrerar styrmiljön för kulturområdet. Planen har utgått från Göteborgs Stads kulturprogram och dess kulturstrategiska mål vid framtagandet av insatser och aktiviteter.

Andra styrande dokument som påverkar är till exempel Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program och Göteborgs Stads program för destinationsutveckling, där planen ska bidra till den ekonomiska dimensionen genom att stärka stadens attraktionskraft och innovation. Inom den ekologiska dimensionen finns tydliga beröringspunkter mellan planen och Göteborgs Stads översiktsplan, Göteborgs stads grönsplan samt Göteborgs Stads program för biologisk mångfald och ekosystemtjänster, där planen genom insatser inom stadsutvecklingsprocesser bland annat ska bidra till en god gestaltad livsmiljö. Vidare finns tydliga beröringspunkter mellan planens insatser och Göteborgs Stads program för en jämlik stad, Göteborgs Stads folkhälsoprogram, Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning samt andra program och planer inom den sociala dimensionen, där planen ska bidra till trygghet, tillit och identitet genom att exempelvis ta tillvara och utveckla kulturvärden och kulturella mötesplatser. Övergripande utgör Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023–2026 en bidragande faktor för uppfyllelse av mål 11 i Agenda 2030 om hållbara städer och samhällen, då kulturen är central för tillgången till kunskap, fri åsiktsbildning, yttrandefrihet, medier och för gestaltning av olika perspektiv.

Översikt

Remisshantering

Alla remissinstanser som fått planen tillsänt sig har lämnat svar. Göteborgs Lokaler AB ingår i Framtidskoncernen och de har därför inte lämnat ett eget svar. Stadsledningskontoret har svarat på tjänstenivå skriftligt och muntligt. Remisstiden löpte ut 2022-03-31. Tre instanser gavs anstånd med svarstiden, som längst t.o.m. 22-05-02. En sammanställning av remissinstansernas beslut återfinns i bilaga 4.

Tre mötestillfällen ägde rum under remisstiden då planen presenterades för remissinstanser som fick möjlighet att ställa frågor. Avstämningar har ägt rum internt i förvaltningen samt med berörda parter som Business Region Göteborg, Göteborg & Co, förvaltningen för demokrati- och medborgarservice, förvaltningen för funktionsstöd, förvaltningen för äldre, vård och omsorg, stadsbyggnadskontoret och stadsledningskontoret. En presentation har även getts i den direktörsgrupp som är kopplad till uppdraget.

Sammantaget har remissvaren och avstämningarna bidragit med värdefulla synpunkter i arbetet med att färdigställa planen.

Generella synpunkter

Svaren vittnar om engagemang och en samsyn när det gäller planens övergripande målsättningar och adresserade utmaningar. Insatser och aktiviteter bedöms generellt som ändamålsenliga och konstruktiva. Flera nämnder och styrelser vill och bedömer att de kan medverka i aktiviteter utifrån sitt ordinarie uppdrag. Ett stort intresse för kulturfrågorna kan utläsas av svaren.

Vidare har tydlighet efterfrågats gällande kopplingen till kulturprogrammets kulturstrategiska mål, relationen till Göteborgs Stads Plan för barn- och ungdokument 2020 – 2023 samt tydlighet i användningen av begrepp och uttryck liksom i hur ansvar respektive delansvar definieras per aktivitet.

Flertalet planerande nämnder inom stadsutvecklingsområdet har bidragit engagerat utifrån behovet att inkludera fler kulturperspektiv i stadsplaneringen. Tydliga och gemensamma arbetssätt med ska-krav efterfrågas för att kulturperspektiv ska kunna beaktas mer i stadsplaneringen och i utvecklingen av befintlig miljö. Behovet att samverka kring utvecklingen av allmänna platser har också lyfts i remissvaren.

Att etablera nya gemensamma, systematiska arbetssätt blir ett fokus under planperioden och behöver ske i nära samverkan med nya nämnder för stadsutveckling, men även med andra parter.

En generell synpunkt är också att ett brett tillgänglighetsperspektiv behöver tillämpas i planens insatser, för att planen ska vara inkluderande utifrån alla diskrimineringsgrunder.

Specifika synpunkter

Samtliga nämnder och styrelser utom socialnämnderna tillstyrker planen. En socialnämnd avstyrker remissversionen av planen och övriga lämnar kommentarer som de önskar arbetas in. Socialnämnderna ifrågasätter bl.a. en aktivitet inom kulturplaneringens insats 5 som i remissversionen hette *5.1 Att bidra med lokala utvecklingsplaner/program i GIS-lager*. Eftersom socialnämnderna lämnar besked att de inte har i uppdrag att ta fram sådana utvecklingsplaner/program så föreslår förvaltningen att aktiviteten tas bort. Frågan kommer att hanteras inom insats 5 på en mer generell nivå i samverkan med planerande nämnder för stadsutveckling, men utan delansvar från socialnämnderna.

Föreslagna förändringar

Inom dimensionen Kulturpolitik har insatserna 3 och 4 bytt plats med varandra. Inom dimensionen Kulturplanering har insatsen 5 slagits ihop med insatserna 6 och 7. Antalet insatser har således minskats från sju till sex och fått en mer logisk ordning än i remissversionen.

Två aktiviteter har tagits bort i revideringen: att *genomföra småskaliga pilotprojekt* inom insats 4, tidigare aktivitet 3.3 samt att *bidra med lokala utvecklingsprogram/planer i GIS-lager*, tidigare aktivitet 5.1, dels för att avgränsa planen, dels i enlighet med synpunkter i remissvaren.

Två aktiviteter har lagts till för att möta behov som uttryckts i remissvaren: aktivitet 2.1 *Kommunicera kulturstaden Göteborg* och aktivitet 6.3 *Samverka för att skapa förutsättningar för kulturvårdens kreativa verksamheter och kulturella mötesplatser på befintliga allmänna platser*.

Ansvar, delansvar och medverkande

Kulturnämnden har huvudansvar för fem av sex insatser. I insats 2 *Stärka Göteborg som kulturstad* har styrelsen för Göteborg & Co AB huvudansvar för den ena aktiviteten, och styrelsen för Business Region Göteborg AB huvudansvar för den andra. Det är en förändring jämfört med remissversionen av planen i överenskommelse med parterna, då en aktivitet har tillkommit inom insats 2.

Huvudansvar innebär att planera, genomföra och följa upp arbetet, i samverkan med delansvariga parter.

Delansvar innebär att medverka i planering, genomförande och uppföljning samt föra arbetet vidare inom respektive nämnd eller styrelse. Delansvar kan skilja sig åt beroende på aktivitetens innehåll.

Flera nämnder och styrelser, som inte har ett uttalat ansvar eller delansvar, anger att de vill medverka i aktiviteter utifrån sina ordinarie uppdrag. De kommer därför att bjudas till planering och genomförande allt eftersom implementeringen sker.

Förvaltningens bedömning och förslag

Totalt sändes remissen till sexton nämnder och styrelser samt till stadsledningskontoret. Förvaltningen finner att en övervägande majoritet av remittenter tillstyrker förslaget till plan. En remittent avslår och tre översänder förvaltningarnas synpunkter och kommentarer utan tydligt ställningstagande. Grunden för avslag och synpunkter utan tydligt ställningstagande har tagits om hand genom att aktiviteten *Att bidra med lokala utvecklingsplaner/program i GIS-lager* har utgått. Förvaltningen har omarbetat insatsen där aktiviteten ingick och frågan kommer att omhändertas på annat sätt.

Förvaltningen ser i remissvaren ett intresse från remittenterna att vara delaktiga i genomförandet av föreslagna aktiviteter. Remittenterna visar i sina svar en vilja att bidra till Göteborgs Stads kulturprogram genom planen samt möjlighet att finansiera föreslagna aktiviteter inom befintlig budgetram och uppdrag. Förvaltningen har efter remissrundans slut bedömt remittenternas svar och vidtagit justeringar i föreslagen plan. Syftet med vidtagna förändringar är att öka tydlighet i aktiviteter och ansvarsfördelning, samt att säkerställa genomförande och ekonomisk hållbarhet.

Förvaltningen noterar också att övergången från stadsdelsnämnder till facknämnder har gjort det nödvändigt att se över och stärka sektoröverskridande samverkan, tydliggöra ansvar samt skapa delaktighet mellan facknämnderna gällande implementering och uppfyllelse av stadens kulturstrategiska mål.

Sammanfattningsvis har förvaltningen i revideringen av planen arbetat in synpunkter som framkommit i remissvaren. Det innebär att planen har konkretiserats, avgränsats samt förtydligats bland annat i relation till Göteborgs Stads kulturprogram.

Förvaltningens bedömning är att Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026 förtydligar hur stadens nämnder och styrelser ska samverka för att bidra till de kulturstrategiska målen i kulturprogrammet. Sex insatser med fjorton aktiviteter ska leda till en stärkt ställning för konsten och kulturen, ett mer tillgängligt kulturliv och att kunskapen om kulturens värden tas tillvara i arbetet för en hållbar stads- och samhällsutveckling och en attraktiv livsmiljö.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner det reviderade förslaget till Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026 i enlighet med bilaga 1, samt översänder densamma till kommunstyrelsen inför fastställande i kommunfullmäktige.

GÖTEBORGS STADS KULTURFÖRVALTNING

Anna Rosengren

Sofia Lubian

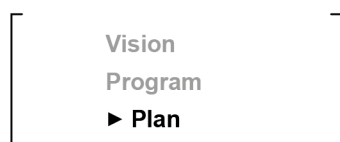
Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Stab, kultur- och samhällsutveckling

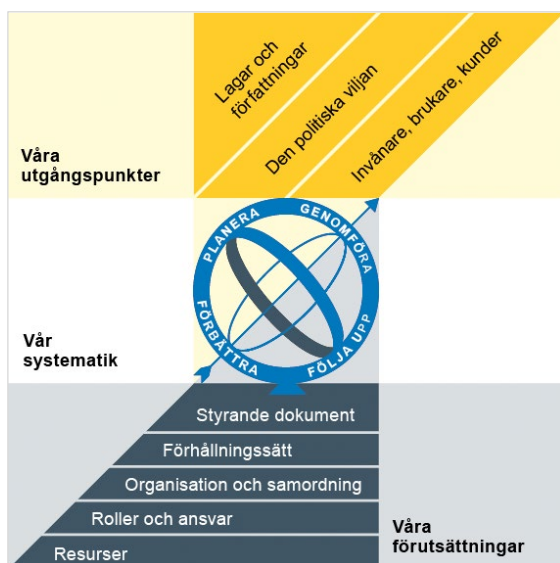
Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023–2026

Planerande styrande dokument

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Styrande dokument			
Kommunala föreskrifter		Planerande och reglerande styrande dokument	
Normgivning mot enskild	Riktade styrande dokument	Planerande styrande dokument	Reglerande styrande dokument

Dokumentnamn: Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023–2026

Beslutad av:

[Nämnd/styrelse/befattning]

Gäller för:

Göteborgs Stad

Diarienummer:

1099/19

Datum och paragraf för beslutet:

[Text]

Dokumentsort:

Plan

Giltighetstid:

2023 - 2026

Senast reviderad:

[Datum]

Dokumentansvarig:

[Funktion]

Innehåll

Inledning	3
Syftet med denna plan	3
Vem omfattas av planen	3
Giltighetstid	3
Bakgrund	3
Koppling till andra styrande dokument	3
Stödjande dokument	4
Genomförande av denna plan	5
Avgränsningar i denna plan	5
Uppföljning av denna plan	5
Planen	6
Utgångspunkter	6
Göteborgs Stads kulturstrategiska mål och strategiska framtidsfrågor	6
Konstpolitik	9
Insats 1. Samordna, synliggöra och utveckla stadens olika former av stöd	10
Insats 2. Stärka Göteborgs profil som kulturstad	12
Kulturpolitik	15
Insats 3. Utveckla samarbete för statistik och analys	16
Insats 4. Stärka samverkan för att fler ska uppleva och vara delaktiga i kulturlivet	17
Kulturplanering	20
Insats 5. Implementera kulturplanering i stadsutvecklingen	21
Insats 6. Stärka kulturens roll i befintlig miljö	23
Ordlista och definitioner	26

Inledning

Syftet med denna plan

Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026 förtydligar hur stadens nämnder och styrelser ska samverka för att bidra till att nå de kulturstrategiska målen för Göteborgs Stads kulturprogram antagna 2013:

- Skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna,
- Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust och motivation att ta del av och utöva kultur,
- Skapa en attraktiv livsmiljö i staden.

Planen ska bidra till implementering av kulturprogrammet. Planen ska leda till att kulturens värden värnas, bättre tas tillvara samt utvecklas i stadens gemensamma arbete för en hållbar stadsutveckling, social sammanhållning och attraktiv storstad.

Vem omfattas av planen

Denna plan gäller för nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för funktionsstöd, nämnden för idrott och förening, kulturnämnden, nämnden för äldre, vård och omsorg, nämnden för stadsbyggnad, nämnden för exploatering, nämnden för stadsmiljö samt nämnden för stadsfastigheter, socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, samt styrelserna för Business Region Göteborg AB, Framtiden AB, GöteborgsLokaler AB, Göteborg & Co AB och Higab AB. Övriga nämnder och styrelser bjuds in att medverka i planens aktiviteter.

Giltighetstid

Denna plan gäller för perioden 2023 - 2026.

Bakgrund

Kommunfullmäktige antog Göteborgs Stads kulturprogram 2013. Kommunstyrelsen godkände kulturnämndens begäran om igångsättningsbeslut 2020-09-30 § 797 för att ta fram ett förslag till en ny handlingsplan utifrån Göteborgs Stads kulturprogram, att gälla för 2022 - 2026.

Denna plan beskriver hur stadens nämnder och styrelser ska samverka för att bidra till att nå målen inom kulturprogrammets tre dimensioner konstpolitik, kulturpolitik och kulturplanering. Utgångspunkter för planen är ett urval av strategiska framtidsfrågor i kulturprogrammet. Tonvikt ligger på kulturplanering och kulturens roll i samhälls- och stadsutveckling, eftersom förutsättningar för kultur behöver öka i samma takt som staden växer.

Koppling till andra styrande dokument

Följande av stadens program och planer bidrar till måluppfyllelse för Göteborgs Stads kulturprogram samt denna plan:

- Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program 2018 - 2035
- Göteborgs Stads program för destinationsutveckling fram till 2030
- Göteborgs Stads program för en jämlik stad 2018 - 2026
- Göteborgs Stads översiktsplan
- Göteborg 2035 - trafikstrategi för en nära storstad
- Göteborgs grönplan för en nära, sammanhållen och robust stad 2022 - 2030
- Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse i Göteborg, ett program för bevarande
- Göteborgs Stads lokalförsörjningsprogram
- Göteborgs Stads folkhälsoprogram
- Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2022 - 2026
- Göteborgs Stads program för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete 2022 - 2026
- Biblioteksplan för Göteborgs Stad 2013 - 2021
- Göteborgs Stads Plan för barn- och ungekultur 2020 - 2023
- Göteborgs Stads handlingsplan för Åldersvänliga Göteborg 2021 - 2026
- Göteborgs Stads Plan för arbete med de nationella minoritetsfrågorna 2020 - 2023
- Göteborgs Stads handlingsplan för arbetet med de mänskliga rättigheterna 2019
- Göteborgs Stads Plan för stärkta insatser mot rasism 2020 - 2023

Nationellt styrs kulturpolitiken av lagstiftning som Bibliotekslagen, Diskrimineringslagen, Kulturminneslagen, Lagen om nationella minoriteter, Museilagen, Plan- och bygglagen, Upphovsrättslagen med flera.

Stadens kulturprogram bidrar till de nationella kulturpolitiska målen samt till målen i Västra Götalandsregionens kulturstrategi, som är vägledande. Stadens kulturprogram bidrar också till de nationella politiska målen för Gestaltad Livsmiljö.

Stödjande dokument

- *Kulturens värde och sociala effekter*, Klas Grinell, Göteborgs Stads kulturförvaltning, Rapport 2020:1
- *Att öppna dörrar och bygga broar - kulturens plats för en mer jämlik stad*. Jennie Siverbring, Segerstedsinstitutet. Göteborgs Stads kulturförvaltning, Rapport 2020:2.
- *Var görs kulturen? Kreativa verksamheters lokalisering i Göteborg*, Göteborgs Stads kulturförvaltning, Rapport 2021
- *Plan för att kommunicera Kulturstaden Göteborg*, antagen av kulturnämnden och styrelsen för Göteborg & Co, 2018
- *Stödsystem till kulturella och kreativa näringar för att agera som katalysatorer för innovation*, Ann Bergström, Göteborgs Stads kulturförvaltning, 2020

Kulturpolitik kan bidra till FN:s globala hållbarhetsmål inom Agenda 2030 som:

- Mål 3: God hälsa och välbefinnande
- Mål 8: Anständiga anställningsvillkor och ökad ekonomisk tillväxt
- Mål 10: Minskad ojämlikhet

- Mål 11: Hållbara städer och samhällen
- Mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen

Genomförande av denna plan

Kulturnämnden har huvudansvaret att processleda och samordna arbetet med planens insatser. Huvudansvar innebär att planera, genomföra och följa upp arbetet, i samverkan med delansvariga parter. Styrelsen för Göteborg & Co AB har huvudansvar för aktivitet 2.1 och styrelsen för Business Region Göteborg AB har huvudansvar för aktivitet 2.2.

Delansvar innebär att medverka i planering, genomförande och uppföljning samt föra arbetet vidare inom respektive nämnd eller styrelse. Nämnder som har delansvar i insatser är nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för funktionsstöd, nämnden för idrott och förening, kulturnämnden, nämnden för äldre, vård och omsorg, nämnden för stadsbyggnad, nämnden för exploatering, nämnden för stadsmiljö, nämnden för stadsfastigheter samt socialnämnderna Centrum, Nordost, Sydväst och Hisingen. Styrelser som har delansvar i insatser är Business Region Göteborg AB, Framtiden AB, Göteborg & Co AB, GöteborgsLokaler AB och Higab AB.

Övriga nämnder och styrelser bjuds in att medverka i aktiviteter utifrån ordinarie uppdrag att samverka inom staden.

Avgränsningar i denna plan

Planen fokuserar på områden där nämnder och styrelser har gemensamma intressen och där insatser och aktiviteter genom samarbete bidrar till högre måluppfyllelse enligt stadens kulturprogram. Den förutsätter samverkan mellan stadens övriga nämnder och styrelser.

Denna plan innehåller inte insatser och aktiviteter med kopplingar till kulturprogrammet som endast omfattas av kulturnämnden.

Planen fokuserar inte på insatser kring barn och unga specifikt, eftersom Göteborgs Stads Plan för barn- och ungekultur 2020 - 2023 redan är beslutad. Planen för barn- och ungekultur är både kopplad till Göteborgs Stads kulturprogram och till Göteborgs Stads program för en jämlik stad. Den utgår från barn och ungas rättigheter till kultur enligt kulturprogrammet.

Uppföljning av denna plan

Kulturnämnden och övriga utpekade styrelser med huvudansvar följer upp arbetet utifrån planen inom ordinarie uppföljning. Resultatet av uppföljningen rapporteras årligen till kulturnämnden i samband med årsrapport. Uppföljningen fokuserar på insatsernas genomförande.

Planen utvärderas och revideras efter halva planperioden. Den utvärderas i sin helhet i samband med att planen löper ut.

Planen

Utgångspunkter

Utgångspunkten för planen är redan beslutade mål och ett urval av strategiska framtidsfrågor i kulturprogrammet. Planens genomförande bygger på samarbete mellan nämnder och styrelser, med stadens gemensamma förhållningssätt som utgångspunkt för samarbetet. Planen fokuserar på att stärka kulturens position i samhälls- och stadsutveckling och dess förutsättningar för att ingå i stadens långsiktiga planering. Infrastrukturen ska stärkas för kulturen och fler människor ska kunna vara delaktiga i kulturlivet.

Utgångspunkter för planen är även bedömningar av omvärldsförändringar som urbanisering med hög stadsutvecklingstakt, digitalisering, demografiska förändringar med en alltmer diversifierad befolkning och med en växande andel äldre invånare. Kulturlivet drabbades hårt av restriktioner under pandemin och fick förändrade förutsättningar att verka.

Kulturens ställning som en vital kraft i samhällsutvecklingen bekräftas på många sätt. Bibliotekslagen säkrar bibliotekens roll och funktion. Museilagen¹ stärker museernas ställning. Politik för en gestaltad livsmiljö² tydliggör kulturens värden som en väsentlig del inom stadsutveckling. Kulturella och kreativa näringar är en växande näring och en allt större arbetsmarknad. Kulturens självständiga roll i en demokratisk samhällsutveckling med yttrandefrihet som grund, är central. Dess kraft bidrar till en mängd bieffekter och värden som en stads attraktivitet, innovationskraft och sociala sammanhållning. Förutsättningar för kultur behöver därför öka i samma takt som staden växer.

Stadens organisering ger nya förutsättningar att samarbeta och vikten av samverkan betonas särskilt i nämndernas uppdrag. Flera insatser syftar till att öka samverkan mellan verksamheter och att utveckla gemensamma systematiska arbetssätt. Strukturer behöver utvecklas för att både på kortare och längre sikt ge människor möjlighet att vara delaktiga i kulturlivet, under hela sina liv.

Göteborgs Stads kulturstrategiska mål och strategiska framtidsfrågor

I kulturprogrammet samspelar tre dimensioner: förutsättningar för konstnärer och kulturskapare genom *Konstpolitik*, människors rätt att ta del av konst och kultur genom *Kulturpolitik* och kulturens värden i stadsplaneringen genom *Kulturplanering*. Denna plan ska bidra till de tre kulturstrategiska målen i kulturprogrammet:

- Skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna
- Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust och motivation att ta del av och utöva kultur
- Skapa en attraktiv livsmiljö i staden.

¹ Museilagen 2017:563, trädde i kraft 1 augusti 2017.

² Proposition från kulturdepartementet 2017/18:110, Politik för en gestaltad livsmiljö.

Till målen i kulturprogrammet finns strategiska framtidsfrågor kopplade. Denna plan fokuserar på ett urval om fem av sexton strategiska framtidsfrågor:

- Utöka lokalt samarbete.
- Stärka finansieringen.
- Utveckla och förnya mötesplatser för kultur.
- Utöka samverkan med andra politikområden.
- Göra kulturplanering till en del av planprocessen så att kulturen är integrerad i stadsutvecklingen.

De strategiska framtidsfrågorna är relaterade till programmets tre olika dimensioner, men bedöms vara relevanta för flera insatser i planen.

Planens insatser sorterar efter konstpolitik, kulturpolitik och kulturplanering, men en insats kan ha konsekvenser för fler än en dimension och ge effekter inom flera områden. Kulturprogrammets olika delar samspelar med varandra och bidrar sammantaget till att stärka kulturens ekosystem³.

³ Se *Kulturens värde och sociala effekter*, Klas Grinell, Kulturförvaltningen Rapport 2020:1

Illustration 1. Modellen visar kulturprogrammets relation till planens insatser.

Göteborgs Stads kulturprogram			Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026	
Dimension	Kulturstrategiska mål	Strategiska framtidsfrågor	Insatser	
Konstpolitik	Skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna.	Utöka lokalt samarbete. Stärka finansieringen.	1	Samordna, synliggöra och utveckla stadens olika former av stöd.
			2	Stärka Göteborgs profil som kulturstad.
Kulturpolitik	Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust att vara delaktiga i och utöva kultur.	Utöka samverkan med andra politikområden. Utveckla och förnya mötesplatser för kultur.	3	Utveckla samarbete för statistik och analys.
			4	Stärka samverkan för att fler ska uppleva och vara delaktiga i kulturlivet.
Kulturplanering	Skapa en attraktiv livsmiljö i staden.	Göra kulturplanering till en del av planprocessen så att kulturen är integrerad i stadsutvecklingen.	5	Implementera kulturplanering i stadsutvecklingen.
			6	Stärka kulturens roll i befintlig miljö.

Illustration 2. Modellen visar insatsernas olika aktiviteter.

Insats	Aktivitet
1	1. Inventera befintliga former av stöd till konstnärer och kulturskapare inom staden, samt identifiera brister.
	2. Kommunicera stöden till konstnärer och kulturskapare i staden.
2	1. Kommunicera kulturstaden Göteborg.
	2. Utforma ett nätverk för kulturstaden Göteborg.
3	1. Etablera ett analysnätverk med fokus på kultur- och samhällsutveckling.
	2. Bredda kunskapsunderlagen om kulturens utveckling samt kulturvanor hos invånare.
4	1. Inventera nätverk och formalisera uppdrag för att inkludera kulturfrågor, i syfte att underlätta förmedling av kultur.
	2. Arrangera en årlig fördjupningsdag för kulturfrågor.
5	1. Utveckla gemensamma systematiska arbetssätt för kulturplanering i stadens processer för planering, exploatering och förvaltning.
	2. Samverka för utveckling av kulturdata på karta.
	3. Utveckla och implementera ett kartenkätverktyg för staden.
6	1. Inrätta Kulturlots som funktion för att stärka kulturens plats i staden.
	2. Utveckla och implementera analysverktyget Kulturkalkyl.
	3. Samverka för att skapa förutsättningar för kulturvärdena kreativa verksamheter och kulturella mötesplatser på befintliga allmänna platser.

Konstpolitik

Kulturstrategiskt mål för konstpolitik:

Skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna.

Konstpolitiken syftar till att dels hävda konstens integritet, oberoende och egenvärde, dels främja konstnärlig yttrandefrihet och kvalitet. Viktiga förhållningssätt är för det första principen om armlängds avstånd för att konst och kultur ska kunna vara en obunden och oberoende kraft, samt för det andra ambitionen att erbjuda hållbara ersättningar när konstnärer och kulturskapare engageras i stadens verksamheter. Dessa förhållningssätt ska genomsyra arbetet med hela planen.

Konstpolitiken har samband med kulturprogrammets andra dimensioner kulturpolitik och kulturplanering. Att uppleva gestaltning inom olika konstformer och genrer ger möjlighet till igenkänning, perspektiv och infallsvinklar som breddar synsätt och väcka diskussion och debatt. Konstens frihet utgör en viktig grund för ett demokratiskt samhälle. Kultur öppnar världar.

Finansiering av konst och kultur är en investering som skapar långsiktiga värden. Stadens egna institutioner och verksamheter tillsammans med det fria kulturlivet främjar och bidrar till produktionen av konst inom många konstformer.

Enprocentregeln är ett viktigt verktyg för att regelmässigt låta produktion av offentlig konst ingå i stadsplaneringen. Investerande och planerande nämnder och styrelser medverkar både i produktion och förvaltning av stadens offentliga konst. Konst är ett av de fem kulturvärden som beaktas inom kulturplaneringen. Den offentliga konsten bidrar till stadens gemensamma arbete för en god gestaltad livsmiljö, det vill säga en attraktiv livsmiljö.

Kulturella och kreativa näringar (KKN) utgör en växande arbetsmarknad. För att inte riskera att vara alltför homogen, behöver den vara lika inkluderande som andra arbetsmarknader, utifrån de olika diskrimineringsgrunderna.

Planens insatser syftar till att stärka konstnärers och kulturskapares förutsättningar att verka i staden, med integritet och utifrån egna drivkrafter. Insatser och aktiviteter ska tydliggöra och tillgängliggöra förutsättningar och möjligheter att ta del av stadens stöd och resurser samt erbjuda nätverk med kontaktytor till stadens olika parter. Insatser ska ge kulturlivet en starkare röst i Göteborg.

Strategiska framtidsfrågor inom konstpolitik:

- Utöka lokalt samarbete.
- Stärka finansieringen.

Insats 1. Samordna, synliggöra och utveckla stadens olika former av stöd

Genom att samordna, synliggöra och utveckla stadens olika former av stöd blir de mer tillgängliga för konstnärer och kulturskapare. På så sätt bidrar insatsen till det kulturstrategiska målet att skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna.

Konstnärer och kulturskapare ska lätt hitta till stadens sammantagna utbud av stöd, oavsett om det är en nämnd eller styrelse som står bakom. Samordningen behöver ske med utgångspunkt i de behov som finns inom det fria kulturlivet och kulturella och kreativa näringar. En mer samordnad information om former av stöd underlättar för offentliga medel eller andra resurser att komma kulturen till del. Kunskap om stadens stöd för näringslivet ska nå mindre företag som drivs av konstnärer och kulturskapare, nå fler inom kulturella och kreativa näringar och bredare geografiskt i staden. För den som är yngre eller ny på kulturarbetsmarknaden tydliggörs stödsystemet så att stadens insatser blir mer tillgängliga.

De olika arbetsmarknaderna inom kulturektorn behöver stärkta förutsättningar för att verka och utvecklas. Generella brister för företagande inom kulturområdet blev tydliga i samband med pandemin, vars konsekvenser drabbade kulturbranschen hårt. Stadens former av stöd för företagande tar inte hänsyn till konstnärers särskilda förutsättningar, där många konstnärer och kulturskapare är enmansföretagare.

Det saknas funktioner på kulturförvaltningen som lotsar till stöd utanför kulturnämndens egna stödformer. Ansökningar om kulturstöd kommer inte från alla delar i staden men fler aktörer kan komma i fråga för stöd om de får kännedom om vilka möjligheter som finns.

Med bättre kännedom om fler parter i staden, som Näringslivsgruppen på Göteborg & Co AB och Etableringsgruppen på Business Region Göteborg AB, kan de olika formerna av stöd användas mer effektivt, få större spridning och ge satsningar på områden som har specifika behov. De olika föreningsstöd som fördelas av socialnämnderna och idrotts- och föreningsnämnden är också viktiga. Stöden till studieförbunden är betydelsefulla för finansieringen av kulturverksamhet. Även mötesplatser och arenor för unga kulturskapare utgör en resurs.

Eftersom stadens stöd fungerar som hävstång för regionala, statliga och internationella stöd, stimulerar insatsen till ökad finansiering för konstnärer och kulturskapare. Insatsen stimulerar även till nya finansieringsmodeller för kulturlivet. Den konstpolitiska hållningen att värna integritet och yttrandefrihet behöver framhållas i detta arbete.

Aktivitet 1.1 Inventera befintliga former av stöd till kulturlivet inom staden samt identifiera brister.

En kartläggning över befintliga former av stöd, monetärt och icke-monetärt stöd till kulturlivet såsom kulturstöd, inkubatorer och lokaler, är nödvändig för att skapa en överblick och för att få kännedom om stadens samlade utbud. Kartläggningen behöver illustrera tillgängliga stöd och resurser i relation till kulturskaparens behov, från ung eller amatör till professionell och yrkesverksam. Den inkluderar även insatser för kompetens- och talangutveckling som erbjuds av delansvariga eller övriga medverkande i insatsen.

En utgångspunkt för inventering och samordning är den sammanställning över stadens stöd till kulturella och kreativa näringar som producerats inom ramen för Näringslivstrategiska programmets handlingsplan 1, område innovationskraft⁴. I relation till regionala och statliga stöd, samt stöd till angränsande områden, identifieras möjliga brister och glapp för behoven hos konstnärer och kulturskapare. Även eventuella överlappningar av stöd identifieras.

Aktivitet 1.2 Kommunicera stöden till kulturlivets aktörer.

Samverkande parter tar ett gemensamt ansvar för att förbättra synligheten så att olika former av stöd och resurser kan komma fler till del. Riktade kommunikationsinsatser kan komma i fråga för de kulturyttringar och geografiska platser där söktrycket ej motsvarar andel aktiva konstnärer och kulturskapare.

Förväntad effekt av aktiviteterna

- Mer synliga och tillgängliga kommunala former av stöd. (Resultat på kort sikt)
- Ökad spridning på ansökningar om stöd. (Resultat på kort och lång sikt.)
- Fler resurser från andra politiska nivåer och näringslivet möjliggörs för konstnärer och kulturskapare och övriga inom KKN. (Ev. effekt på lång sikt.)

Insats 1. Samordna, synliggöra och utveckla stadens olika former av stöd				
Aktivitet		Uppföljning av aktivitet		
1.1 Inventera befintliga former av stöd till konstnärer och kulturskapare i staden, samt identifiera brister.		Rapportera inventeringen och adressera brister samt förslag till utveckling till berörda nämnder och styrelser.		
1.2 Kommunicera stöden till kulturlivets aktörer.		Kvalitativ uppföljning av tillgängligheten på stadens information om sökbara stöd genom enkät eller intervjuer. År 2024 (nollmätning), 2026 (uppföljning).		
Huvudansvar, delansvar och övrig medverkan				
1.1 Kulturnämnden har huvudansvar. Styrelserna för Business Region Göteborg AB och Göteborg & Co AB har delansvar. Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst samt Idrotts- och föreningsnämnden bjuds in att medverka.				
1.2 Kulturnämnden har huvudansvar. Styrelserna för Business Region Göteborg AB och Göteborg & Co AB har delansvar.				
Tidplan				
Aktivitet	2023	2024	2025	2026
1.1	X	X		
1.2		X	X	X

⁴ Stödsystem till kulturella och kreativa näringar för att agera som katalysatorer för innovation, Göteborgs Stads kulturförvaltning tillsammans med Business Region Göteborg, 2020.

Insats 2. Stärka Göteborgs profil som kulturstad

Kulturlivets aktörer ska synliggöras mer i berättelsen om Göteborg, som destination och som attraktiv stad. Hela planen för kulturprogrammet ska stärka Göteborg som kulturstad. Insats 2 ska stärka Göteborgs profil som kulturstad.

Genom att stärka Göteborgs profil som kulturstad ger marknadsföringen av staden stöd och draghjälp åt konstnärer och kulturskapare, samt ger kulturen en starkare röst generellt och i förlängningen stimulera till fler besök. På så sätt kopplar insatsen till det kulturstrategiska målet för konstpolitik att skapa goda och hållbara villkor för konstnärerna.

Konstnärer och kulturskapare verkar under mycket olika villkor och har sällan tillgång till resurser för utåtriktad marknadsföring och kommunikation. Samtidigt skapar de värden som bidrar till att staden är lockande att besöka och attraktiv att verka i. Det är värden som ska tas tillvara i besöksnäringen och destinationsutvecklingen samt i arbetet med att stärka stadens attraktions- och innovationskraft. Den bredd och rikedom som finns i kulturlivet synliggörs sällan på ett långsiktigt strategiskt sätt. Göteborg som kulturstad ska därför ta ett större utrymme när destinationen Göteborg kommuniceras.

Kontaktytorna med stadens förvaltningar och bolag för konstnärer och kulturskapare, kulturella och kreativa näringar, är generellt idag otydliga och fragmentariska. Det saknas ett forum för ömsesidig dialog, som verkar med kontinuitet och är inkluderande för olika delar av kulturlivet. Genom att utveckla och etablera ett nätverk för dialog och utbyte som förenar kulturlivets olika aktörer med stadens nämnder och styrelser, underlättas kunskapsutbyte, utbud och resurser samordnas och kontaktvägar blir tydligare.

Stadens invånare har olika förutsättningar att hitta till och ta del av kulturlivet. Kulturen görs mer känd och riktade satsningar bidrar till att öka tillgängligheten av konst och kultur för människor som idag inte har jämlik tillgång till kulturlivet. Detta är något som gynnar både invånarna, kulturlivet och besöksnäringen.

Aktivitet 2.1 Kommunicera kulturstaden Göteborg

Museer, bibliotek, kulturhus, offentlig konst, gallerier, scener för musik, teater och dans, festivaler, kulturevenemang på allmän plats, stadens kulturarv och historia, särskilda satsningar som filmsatsningen⁵ och Litteraturstaden Göteborg⁶ - det breda utbudet som både institutioner och det fria kulturlivet erbjuder, bidrar alla på olika sätt till en levande kulturstad som är attraktiv att besöka och att verka i. Kulturen i hela sin bredd ska därför ta en större plats i kommunikationen om Göteborg.

Styrelsen för Göteborg & Co AB har ett tydligt kulturstrategiskt uppdrag i sitt ägardirektiv⁷, som samspelar väl med stadens kulturprogram. Kulturlivet behöver definieras och bli en självklar del av besöksnäringen. För att stärka kulturens roll i

⁵ Kommunstyrelsen antog 2013 en handlingsplan för utveckling av området film och rörlig bild i Västsverige med målsättningen att det ska vara lätt att verka inom film och rörlig bild i Västsverige.

⁶ Göteborgs Stad är utsedd av UNESCO 2021 till City of Literature.

⁷ Göteborgs Stads ägardirektiv för Göteborg & Co AB, Kapitel 2. § 2 Göteborg & Co ska, på en övergripande nivå leda och samordna arbetet inom koncernen och samtidigt driva egna tilldelade uppdrag inom turism, möten, evenemang och kultur. Tillgängligheten till kultur ska främjas som en viktig del i besöksnäringens utveckling.

destinationsutvecklingen behöver kontakter och informationsflöden etableras mellan kulturbranschens olika delar och t.ex. de erbjudanden som sammanställs för besökare till och i staden.

En utgångspunkt i arbetet med att kommunicera kulturstaden Göteborg, är att skapa aktiviteter i enlighet med *Plan för att kommunicera Kulturstaden Göteborg*⁸ och dess fyra strategier, som uppdateras inom ramen för aktiviteten.

Aktivitet 2.2 Utforma ett nätverk för kulturstaden Göteborg

Ett nätverk behövs som ger tydligare kontaktvägar till förvaltningar och bolag i staden för samverkan och utveckling. Syftet är ömsesidig dialog och förankring där både kulturlivets aktörer, såväl enskilda, fria grupper som institutioner, och parter i staden ska kunna lyfta frågor eller information. Nätverket bygger på en bred representation och ett inkluderande förhållningssätt. Det ska vara möjligt att skapa undergrupper i nätverket, beroende på konstform, bransch eller specifikt syfte.

Nätverket stärker konstnärers och kulturskapares möjligheter att kommunicera externt tillsammans med parter i staden. Kulturinstitutioner och fria kulturutövare kan förmedla utbud och utveckla erbjudanden till besökare och invånare. Nätverket utgör även en plattform för stadens branschstärkande satsningar som berör kulturaktörer.

Flera förvaltningar och bolag vill ha bättre kontaktytor med konst- och kulturlivet. Beroende på intresse och behov bjuds stadens nämnder och styrelser in att medverka.

Inledningsvis görs en förstudie för att utveckla ett koncept för nätverket. Syften och strategier behöver preciseras ytterligare i samspel med kulturaktörer från olika konstformer och branscher. En styrgrupp med medverkan från den huvudansvarige och de delansvariga samverkar i aktiviteten. Olika parter behov inventeras och ett koncept utvecklas. Därefter fastställs nätverkets organisering, ansvarsfördelning och arbetsformer av styrgruppen.

Konst- och kulturlivets behov av dialog och samverkan med staden behöver vara vägledande för att aktiviteten ska bidra till målet att skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna.

Förväntad effekt av aktiviteterna

- Konstnärer och kulturskapare ges starkare röst och tydligare kontaktytor med stadens förvaltningar och bolag. (Resultat på kort och lång sikt.)
- Konstnärer och kulturskapare får en tydligare tillgång till stadens resurser i form av t.ex. branschstärkande insatser samt kommunikation kopplad till staden som destination. (Resultat på kort och lång sikt.)
- Konst och kultur bidrar till stärkt destinationsutveckling. (Effekt på lång sikt.)

⁸ *Plan för att kommunicera Kulturstaden Göteborg* togs fram inom ramen för handlingsplanen 2016 - 2018 för kulturprogrammet i samverkan med Göteborg & Co. Den antogs i kulturnämnden 2018-12-11 §209.

- Ett levande kulturliv bidrar till att attrahera kompetens till staden. (Effekt på lång sikt.)

Insats 2. Stärka Göteborgs profil som kulturstad				
Aktivitet		Uppföljning av aktivitet		
2.1 Kommunera kulturstaden Göteborg		Följ nyckeltal för hur stor del som anger kultur som besöksanledning.		
2.2 Utforma ett nätverk för kulturstaden Göteborg		Uppföljning av aktiviteten fastställs under konceptutvecklingen.		
Huvudansvar, delansvar och övrig medverkan				
2.1 Styrelsen för Göteborg & Co AB har huvudansvar. Kulturnämnden och Business Region Göteborg AB har ett delansvar.				
2.2 Styrelsen för Business Region Göteborg AB har huvudansvar. Styrelsen för Göteborg & Co AB och kulturnämnden har delansvar och samverkar i genomförandet av aktiviteten tillsammans med huvudansvarig. De tre parterna bildar en styrgrupp som utvecklar aktiviteten tillsammans. Fler nämnder och styrelser bjuds in att medverka.				
Tidplan				
Aktivitet	2023	2024	2025	2026
2.1	X	X	X	X
2.2	X	X	X	X

Kulturpolitik

Kulturstrategiskt mål för kulturpolitik:

Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust och motivation att ta del av och utöva kultur.

Syftet med kulturpolitiken är att skapa möjligheter för alla människor att vara delaktiga i kulturlivet. Den ska stimulera delaktighet och eget skapande samt göra det möjligt att uppleva kulturarvet. Kulturpolitiken syftar även till att öka den sociala sammanhållningen och förstärka arbetet för demokrati och jämlikhet.

De värden och resurser som kulturen erbjuder i alla sina former, ska tas mer i anspråk och nå och engagera fler människor som tidigare upplevt hinder att delta. Utgångspunkten är att engagemang i kulturlivet upplevs som meningsskapande, berikande och ökar människors välbefinnande.

Kulturella rättigheter har ingen övre åldersgräns⁹. Samverkan behöver utvecklas för att människor i alla åldrar och utifrån sina egna förutsättningar får större möjligheter att ta del av och utöva konst och kultur. För dem som har svårt att ta del av kulturlivet idag behöver tillgängligheten öka. Kulturen kan upplevas med glädje och tillfredsställelse i sig och samtidigt ge hälsovinster i form av högre livskvalitet.

Många nämnder och styrelser bidrar till att skapa förutsättningar för ett kulturliv i staden. Det är genom egna verksamheter och arrangemang där kultur ingår, eller att t.ex. ansvara för tillgängliga allmänna platser där kreativitet och initiativ utvecklas.

Planens insatser ska bidra till det kulturstrategiska målet genom att kunskap delas mellan stadens olika verksamheter för att undanröja hinder och underlätta förmedling, så att tillgängligheten till kultur ökar.

Strategiska framtidsfrågor inom kulturpolitik:

- *Utveckla och förnya mötesplatser för kultur.*
- *Utöka samverkan med andra politikområden.*

⁹ Göteborgs Stads Plan för barn och ungdans kultur 2020 – 2023, med utgångspunkt i Göteborgs Stads kulturprogram och Göteborgs Stads program för en jämlik stad, avser barn och ungas rätt att ta del av konst och kultur för, av och med barn och unga i åldrarna 0 – 18 år med flytande gräns uppåt. Insats 4 avser därför främst personer över 18 år men kan självfallet inkludera generationsöverskridande möten.

Insats 3. Utveckla samarbete för statistik och analys

Planering och prioriteringar ska grundas på relevant kunskap inom kulturområdet. Genom bättre och mer sakliga underlag blir beslut mer träffsäkra. Insatser behöver göras där de gör störst skillnad för dem som verksamheten är till för. På så sätt bidrar insatsen till det kulturstrategiska målet för kulturpolitik att främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust att vara delaktiga i och att utöva kultur.

Det saknas samarbete för hantering av statistik och analys, där kulturpolitiska data, resultat och eventuella effekter mäts eller beskrivs. Olika delar av staden har kunskapsunderlag som bidrar till analys och ökad förståelse när de förs samman. Idag finns mycket kunskap om kulturlivets behov och brukares vanor på nationell nivå som sällan bryts ner till lokal nivå och analyseras tillsammans med annan data.

Genom att samordna och dela statistik får staden mer kunskap och bättre underlag för att kunna göra analyser och omhänderta resultat. Tillgången till resultat av undersökningar, mätningar och analys behöver öka och därmed kunskapen om kulturens roll ur både sociala och ekonomiska perspektiv. Det kan visa på behov på kulturområdet och eventuella effekter på angränsande områden. Befintliga relevanta nyckeltal som är möjliga att följas över tid behöver identifieras. Ett exempel är nyckeltal om arbetsmarknader inom kulturella och kreativa näringar, som in- och utflyttning av konstnärer och kulturskapare till och från Göteborg.

Fler frågor gällande kulturens värden behöver ingå i undersökningar som staden beställer.

Aktivitet 3.1 Etablera ett analysnätverk med fokus på kultur- och samhällsutveckling.

Kunskap ska delas inom ett analysnätverk med fokus på kultur- och samhällsutveckling. Nätverket ska jämföra och analysera data från befintliga undersökningar som görs kontinuerligt, såväl stadens egna som regionala och nationella. Både ekonomiska och sociala perspektiv på kulturområdet ska belysas bättre och mer effektivt genom samverkan.

Nätverkets resultat sprids till verksamheter och används för strategisk planering. Mer kunskap spelar stor roll för det målinriktade arbetet att öka tillgängligheten till kultur och det blir lättare att identifiera vilka insatser som behövs framåt.

Aktivitet 3.2 Bredda kunskapsunderlagen om kulturens utveckling och kulturvanor hos invånare.

Nätverket samverkar för att utveckla och komplettera befintliga enkäter och undersökningar så att staden får ökad kännedom om kulturens betydelse, utveckling och behov samt om invånarens kulturvanor. Metoder behöver vara tillgänglighetsanpassade för att få ett brett svarsunderlag.

Förväntad effekt av aktiviteterna

- Bättre förutsättningar för långsiktig planering och prioriteringar för framtida verksamhet. (Resultat på kort sikt.)
- Stärkt omvärldsbevakning och ökad förståelse för brukares och kulturaktörers behov. (Resultat på kort och lång sikt.)
- Ökade möjligheter att nå grupper som står långt ifrån kulturlivet idag. (Effekt på lång sikt.)

Insats 3. Utveckla samarbete för statistik och analys				
Aktivitet			Uppföljning av aktivitet	
3.1 Etablera ett analysnätverk med fokus kultur- och samhällsutveckling.			Utvärdera årligen nätverkets funktion i relation till målet att få mer och bättre kunskapsunderlag.	
3.2 Bredda kunskapsunderlagen om kulturens utveckling samt kulturvanor hos invånare.			Kvantitativ mätning på andel kulturellerade frågor i stadens egna undersökningar 2024 och 2026.	
Huvudansvar, delansvar och övrig medverkan				
3.1 Kulturnämnden har huvudansvar. Styrelserna för Business Region Göteborg AB och Göteborg & Co AB samt nämnden för demokrati och medborgarservice har delansvar. Socialnämnder med flera bjuds in att medverka.				
3.2 Kulturnämnden har huvudansvar. Styrelserna för Business Region Göteborg AB och Göteborg & Co AB samt nämnden för demokrati och medborgarservice har delansvar.				
Tidplan				
Aktivitet	2023	2024	2025	2026
3.1	X	X	X	X
3.2		X	X	X

Insats 4. Stärka samverkan för att fler ska uppleva och vara delaktiga i kulturlivet

Fler invånare ska känna sig välkomna och förväntade i kulturverksamheter. Insatsen ska bidra till målet för kulturpolitik för människor under hela sina liv, oavsett förutsättningar. Fokus ligger på att undanröja hinder för dem som har det svårast att delta i kulturlivet på egen hand. Fysiska och icke-fysiska hinder försvårar för personer med funktionsnedsättningar att delta i kulturlivet i den utsträckning de önskar. Inkluderingen behöver öka utifrån alla diskrimineringsgrunder och ett brett tillgänglighetsperspektiv behöver tillämpas¹⁰.

Det kulturliv som redan pågår utgör en stor resurs och tillgång som fler skulle kunna ta i anspråk, delta i och känna inspiration och glädje av. Staden gör stora satsningar på kulturinstitutioner, såsom långsiktiga investeringar i museer och nya kulturhus, för att möta nutida och framtida behov att tillgängliggöra innehåll och vara relevanta mötesplatser. Förmedling och uppsökande verksamhet är avgörande för att öka tillgängligheten till kulturlivet.

Människors deltagande i kulturlivet påverkas av socioekonomiska faktorer och är svåra att förändra. Många invånare upplever höga trösklar för att besöka kulturinstitutioner

¹⁰ Demokrati- och medborgarservice metodstöd En stad för alla?

vilket bidrar till att förstärka segregationen. Samtidigt utgör t.ex. bibliotek offentliga studierum och förlängda vardagsrum för många människor som lever i trångboddhet,

Staden verkar i alltför stor utsträckning i parallella spår. Förvaltningar och bolag besitter olika kompetenser och samverkar med olika delar av föreningsliv och civilsamhälle, som är relevanta för andra förvaltningar och bolag att få tillgång till. Kunskap behöver delas om varandras verksamheter och om mål- och intressegrupper, så att kontaktytor med invånare blir fler. Stadens kulturverksamheter, delvis i samverkan med det fria kulturlivet och det ideella föreningslivet, kan utveckla nya arbetssätt för ökad kännedom hos specifika grupper och för större deltagande i kulturlivet.

Samverkan mellan nämnder och styrelser syftar till att sprida kunskap och dela kompetens, att stärka kontaktvägar och utveckla arbetssätt och metoder för förmedling. Svaga länkar i kedjor för tillgänglighet och inkludering i kulturlivet ska stärkas på en operativ nivå, för att förmedlingen ska fungera och tillgängligheten till kultur öka. På så sätt ökar tillgängligheten till kultur och insatsen bidrar även till en mer jämlik stad.

Aktivitet 4.1 Inventera nätverk och formalisera uppdrag för att inkludera kulturfrågor, i syfte att underlätta förmedling av kultur.

Kultur- och inkluderingsfrågor ska införlivas i något eller några av stadens befintliga nätverk, för att främja fler kulturupplevelser för personer som står långt från kulturlivet idag. I staden finns nätverk för hälsofrämjande arbete, nätverk för kulturombud i äldreomsorgen som VOFF¹¹, nätverk för omhändertagande av välfärdens processer som kultur och fritid samt föreningsnätverk och andra lokala nätverk.

Ett första steg är att synkronisera och formalisera nätverk med beröringspunkter mellan kulturnämnden och nämnden för äldre- vård- och omsorg¹². Nästa steg är att synkronisera eller utveckla nätverk som inkluderar kulturnämnden och nämnden för funktionsstöd. Befintliga nätverk inom socialnämnderna undersöks också.

Uppdraget att förtydliga kontaktvägar och underlätta förmedling av kultur behöver formaliseras för berörda nätverk och rapportering föras in i linjeorganisationen. Nätverk kan utökas för att omfatta fler nämnders och styrelserns uppdrag.

Aktivitet 4.2 Arrangera en årlig fördjupningsdag för kulturfrågor

En årlig fördjupningsdag för frågor kopplade till kulturens värde och sociala effekter arrangeras för stadens nämnder och styrelser för att inspirera, sprida kunskap och erbjuda tematisk fördjupning. Fördjupningsdagen bidrar till utveckling och nya arbetssätt som kan testas tillsammans. Innehållet utformas i samråd med relevanta nätverk enligt aktivitet 4.1, samt med delaktighet och inflytande av de grupper som berörs. Samtliga nämnder och styrelser i staden bjuds in till fördjupningsdagen.

¹¹ VOFF är ingen förkortning utan ett nätverk som syftar till "Ett skall för kultur i äldreomsorgen"

¹² Båda nämnderna har medverkat i EU-projektet *Creative Ageing – cultural engagement instead of social isolation* (2019 - 2022) och har gemensamma referenser därifrån.

Förväntad effekt av aktiviteterna

- Tydliga kontaktvägar mellan förvaltningar och bolag samt kulturskapare, föreningsliv och intressegrupper. (Resultat på kort sikt.)
- Kunskapsförmedling inom staden, större samsyn om kulturens värden och t.ex. metoder för delaktighet. (Resultat på kort och lång sikt.)
- Fler personer får tillgång till befintliga och nya kulturella mötesplatser och bättre förutsättningar för deltagande. (Effekt på lång sikt.)
- Hinder och fördomar baserade på till exempel ålder eller funktionsnedsättning minskar. (Effekt på lång sikt.)
- Tillgängligheten till kultur ökar. (Effekt på lång sikt.)

Insats 4. Stärka samverkan för att fler ska uppleva och vara delaktiga i kulturlivet				
Aktivitet		Uppföljning av aktivitet		
4.1 Inventera nätverk och formalisera uppdrag för att inkludera kulturfrågor, i syfte att underlätta förmedling av kultur.		Kvalitativ uppföljning genom enkät eller intervjuer. Om möjligt uppföljning genom befintliga brukarundersökningars frågor om tillgänglighet.		
4.2 Arrangera en årlig fördjupningsdag för kulturfrågor.		Kvalitativ uppföljning med fokus på utveckling och nya arbetssätt, genom enkät eller intervjuer.		
Huvudansvar, delansvar och övrig medverkan				
4.1 Kulturnämnden har huvudansvar. Nämnden för funktionsstöd och nämnden för äldre, vård och omsorg har ett delansvar. Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst samt nämnden för demokrati och medborgarservice bjuds in att medverka utifrån sina ordinarie uppdrag.				
4.2 Ansvar enligt 4.1 Fler nämnder och styrelser bjuds in att medverka beroende på innehåll i en fördjupningsdag. Samtliga nämnder och styrelser bjuds in att delta i aktiviteten.				
Tidplan				
Aktivitet	2023	2024	2025	2026
4.1	X	X	X	X
4.2		X	X	X

Kulturplanering

Kulturstrategiskt mål för kulturplanering:

Skapa en attraktiv livsmiljö i staden.

Kulturplaneringen är till för att skapa långsiktiga förutsättningar för konst, kultur och kulturarv att ta plats i utformningen av stadens fysiska miljö. Den syftar till att göra stadens karaktär och historia tydlig för boende och besökare. Den bidrar till att öka göteborgarens möjlighet att påverka sin fysiska livsmiljö samt skapa goda förutsättningar för hållbar utveckling. Kulturplanering innebär en stadsplanering med fokus på stadens kulturella resurser och hur dessa bidrar till stadsutvecklingen. Insatser ska leda till att kulturvärden värnas och att förutsättningar för kultur ökar i samma takt som staden växer.

Stadens kulturella resurser identifieras genom fem kulturvärden enligt kulturnämnden. Kulturvärdesinventeringar är ett värdefullt steg i kulturplaneringen för att få kunskap om befintliga kulturvärden i ett område. Kunskap om kulturella mötesplatser, kreativa verksamheter, konst och identitet behöver omhändertas i stadsplaneringen utöver kulturmiljön, som är skyddad genom lagstiftning och där arbetssätt är etablerade.

Kulturprogrammet samspelar med stadens översiktsplan och har kopplingar till stadens trafikstrategi och grönsplan. Flera styrelser och nämnder har ansvar för att konst, kultur och kulturarv är en del av omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, som bidrar till en hållbar, levande och inkluderande stad. En samsyn om hur värden ska hanteras är en förutsättning för att kulturplanering ska bli en etablerad del i stadens processer när staden planeras, byggs om och byggs ut. Arbetssätt behöver utvecklas för att ta fram och integrera data om kulturvärden i planerings- och beslutsunderlag. Arbetet behöver utgå från de skeden som styr stadsutvecklingen och planeringen på lång och kort sikt.

Kulturnämnden har definierat fem kulturvärden att omhänderta i stadsutvecklingen. Tillämpningen av dessa värden behöver hanteras gemensamt, verktyg utvecklas samt arbetssätt fastslås för att inkludera dem i stadsplaneringens olika skeden:

- **Kulturmiljö:** Kulturmiljölagen och Plan- och bygglagen reglerar arbetet och gemensamma arbetssätt är redan etablerade.
- **Konst:** Offentlig konst produceras bl.a. genom enprocenregel. En översyn av stadens modell sker på uppdrag av kommunstyrelsen och arbetet ska förtydligas.
- **Kreativa verksamheter:** Metoder, verktyg och arbetssätt behöver utvecklas, t.ex. kartverktyg för inventering.
- **Kulturella mötesplatser:** Metoder, verktyg och arbetssätt behöver utvecklas, t.ex. kartenkätverktyg för inventering.
- **Identitet:** Metoder, verktyg och arbetssätt behöver utvecklas, t.ex. kartenkätverktyg för inventering. Inventeringar av en plats befintliga identitet är relevant kunskap att ta med i en social konsekvensanalys och barnkonsekvensanalys.

Strategisk framtidsfråga:

- *Göra kulturplanering till en del av planprocessen så att kulturen är integrerad i stadsutvecklingen.*

Insats 5. Implementera kulturplanering i stadsutvecklingen

Kulturvärden ska omhändertas i stadsutvecklingsprocesser. Arbetssätt och ansvar ska vara tydligt utformade i stadens gemensamma arbete med kulturplanering. Ett samspel krävs mellan flera nämnder och styrelser för att kulturplanering mer systematiskt ska ingå i stadens stadsutvecklingsprocesser. Data om kulturvärden behöver mottagare och strukturer för omhändertagande. Kulturvärden ska synliggöras och hanteras i samtliga skeden i stadsutvecklingen.

En svårighet i många stadsutvecklingsfrågor är långa processer med skarpa överlämningskedor. Utrymme för konst och kultur i planeringsskeden och befintliga kulturvärden i områden som omvandlas, riskerar att prioriteras bort i stadsplaneringen där lagstadgade behov har företräde. De kulturvärden som inte synliggörs genom kulturminneslagen, plan- och bygglagen eller enprocentregeln riskerar att åsidosättas, vilket är en långsiktig förlust för kommande generationer.

Enprocentregeln fungerar som en av flera metoder att finansiera och omhänderta kulturvärdet konst, men hanteringen behöver förtydligas både organisatoriskt och ekonomiskt.

Byggtakten i staden är hög. Allt fler efterfrågar kulturens perspektiv när staden förändras. Kulturen behöver växa i samma takt. Förståelse finns för att kultur behövs för att skapa en attraktiv stad, både inom staden och hos privata aktörer. Kulturen och kulturmiljön är en viktig del av blandstaden som riskerar att trängas undan när stadsdelar förtätas och görs om. Kulturvärden är efterfrågade men svårfångade. Därför behövs utvecklade arbetssätt för att värna om och förstärka dem när staden byggs om och byggs ut. Kartenkätverktyg har prövats för att få mer kunskap, men arbetet sker inte i den omfattning och med den kontinuitet som behövs för att åstadkomma stabila och sakliga beslutsunderlag.

I stadens organisation för stadsutveckling ska det finnas tydliga arbetssätt och principer för hur kulturens värden beaktas i stadsutvecklingsprocesserna. Kulturens värden ska vara gemensamt definierade, tydliga och synliga i byggandet och förvaltandet av en attraktiv stad. Gemensamma verktyg och arbetssätt ska användas för kulturdata på karta. På så sätt bidrar insatsen till det kulturstrategiska målet för kulturplanering att skapa en attraktiv livsmiljö i staden.

Aktivitet 5.1 Utveckla gemensamma systematiska arbetssätt för kulturplanering i stadens processer för planering, exploatering och förvaltning.

Tillsammans med ansvariga nämnder utvecklas ett gemensamt systematiskt arbetssätt som fastställs genom överenskommelser, för att integrera kulturplanering i stadens processer för stadsutveckling och stadsplanering. På så sätt säkerställs att kulturvärden får en tydlig plats och beaktas vid prioriteringar och beslut inför kommande steg i planprocessen, men även i utveckling av befintlig miljö. Arbetssättet används i prioriterade program- och planarbeten.

Kulturvärden ska ingå i stadens kommunikation om stadsutveckling. Den interna kommunikationen i staden ska tydliggöra stadens olika ansvar och kontaktvägar i arbetet med kultur i stadsutveckling.

Aktivitet 5.2 Samverka om utveckling av kulturdata.

Planerande nämnder för stadsutveckling har uppdraget att samla sociala data på karta. Kulturdata, d.v.s. data om kulturvärden, behöver integreras i denna process. Kulturnämnden och nämnden för stadsbyggnad utvecklar tillsammans vilka kvantitativa eller kvalitativa underlag som ska läggas på karta inom varje kulturvärde, som ett första steg. Nämnden för stadsbyggnad ger även stöd genom uppbyggnad av GIS-lager och utbildningar.

Som ett andra steg bidrar kulturnämnden därefter kontinuerligt med data i prioriterade planer eller geografiska områden. Nämnden för stadsbyggnad säkerställer att kulturdata inkluderas i analyser.

Aktivitet 5.3 Utveckla och implementera ett kartenkätverktyg för staden.

Resultat från kartläggningar av kulturvärden är användbara för flera ändamål. Ett staden-gemensamt kartbaserat verktyg för att utforma frågeformulär är efterfrågat och kommer fler nämnder och styrelser till godo. Enkäter behöver mer systematiskt och kontinuerligt användas för att hämta in kunskap och synpunkter från t.ex. invånare och kulturskapare om kulturvärden.

Nämnden för demokrati och medborgarservice blir från 2023 tjänsteansvariga för stadens demokratistärkande verktyg. Kulturnämnden behöver involveras i processen att ta fram ett kartenkätverktyg, så att det fungerar stödjande för processerna att ta fram kulturdata som ingår som underlag i stadens arbete med kulturplanering.

Förväntad effekt av aktiviteterna

- Stadens arbetssätt med kulturvärden i stadsutvecklingens olika skeden är tydliggjord och förankrad. (Resultat på kort och lång sikt.)
- Effektiva verktyg tillämpas som möjliggör enkel kommunikation om kultur i stadsutveckling. (Resultat på kort sikt.)
- Kunskapen ökar om kulturens betydelse och värde när den baseras på sakliga och empiriska underlag. (Resultat på kort och lång sikt.)
- Kulturlivets behov och förutsättningar blir en tydligare del i stadsutvecklingsprocesser. Kulturen får en starkare ställning inom stadsplaneringen. (Effekt på lång sikt)

Insats 5. Implementera kulturplanering i stadsutvecklingen	
Aktivitet	Uppföljning av aktivitet
5.1 Utveckla gemensamma systematiska arbetssätt för kulturplanering i stadens processer för planering, exploatering och förvaltning.	Fastställda överenskommelser utvärderas och justeras årligen.
5.2 Samverka om utveckling av kulturdata på karta.	Årlig kvalitativ uppföljning av nya kartlager.
5.3 Utveckla och implementera ett kartenkätverktyg för staden.	Verktygets användbarhet för kulturplanering utvärderas.
Huvudansvar, delansvar och övrig medverkan	

5.1 Kulturnämnden har ett huvudansvar. Nämnden för stadsbyggnad, nämnden för exploatering, nämnden för stadsmiljö samt nämnden för stadsfastigheter har ett delansvar.				
5.2 Kulturnämnden har ett huvudansvar. Nämnden med ansvar för stadsbyggnad har ett delansvar.				
5.3 Kulturnämnden har ett huvudansvar. Nämnden för demokrati- och medborgarservice har ett delansvar.				
Tidplan				
Aktivitet	2023	2024	2025	2026
5.1	X	X	X	X
5.2	X	X	X	X
5.3	X	X		

Insats 6. Stärka kulturens roll i befintlig miljö

Tillgången till verksamhetslokaler och ytor för kultur ska öka i samverkan med kommunala och privata fastighetsaktörer. Genom att stärka kulturens roll när det gäller utveckling av befintlig miljö och platsutveckling, bidrar insatsen till det kulturstrategiska målet för kulturplaneringen att skapa en attraktiv livsmiljö i staden.

Ökad kunskap om kulturvärden krävs för att värna om och utveckla kultur i befintlig miljö samt stärka förutsättningarna för kulturliv, som tillgång till arbetslokaler med rimliga hyror, ytor för publika möten och olika slags evenemang etc. Det saknas en funktion med överblick som dels förmedlar konst- och kulturverksamheters värde och effekter för fastighetsägare, dels vägleder nya och gamla aktörer till stöd, scener och platser.

Fastighetsägare ser i ökad utsträckning värdet av lokaler för konst och kultur som en del av en attraktiv miljö, men det saknas ofta vägar att hitta till kulturverksamheter. Samarbeten kan försvåras av att parter har olika utgångspunkter och förväntningar.

En kulturlots förmedlar kunskap och bidrar till ömsesidig förståelse mellan kulturaktörer, stadens aktörer och fastighetsägare. När en kulturlots matchar verksamheter med lokaler förebyggs risken att kulturaktörer står utan lokal eller att lokaler står tomma. Befintliga resurser ska användas i större utsträckning till kulturella ändamål. Kulturlivet spelar en viktig roll för platssamverkan inom staden, vilket bibliotek, samlingslokaler och kultur på allmänna platser är exempel på. När kulturutbudet blir större, ökar tillströmningen av människor. Det ger ökad rörelse och skapar en känsla av trygghet och trivsel vid en speciell plats. För att beräkna och kommunicera kulturens värden behöver verktyg utvecklas. Både stadens och privata fastighetsaktörer får då en tydligare bild av kulturens bidrag till och effekter för platsutveckling.

Inom handlingsplanerna 1 - 2 för Näringslivsstrategiskt program pågår ett arbete för att öka dialogen med kommunala och privata fastighetsaktörer. Syftet är att undersöka möjligheten till kulturverksamheter i nya lokaler och utforska kulturens potential i befintliga miljöer. Dialog pågår också med kulturlivet för att lyssna och förstå deras behov och intresse för att få stöd kring lokaler. Modellen för Kulturlots är prövad och etablerad i Stockholm sedan 2017 och i Malmö sedan 2021.

Aktivitet 6.1 Inrätta Kulturlots som funktion för att stärka kulturens plats i staden.

Funktionen Kulturlots inrättas på kulturförvaltningen med målet att matcha kulturverksamheters behov av lokaler. Intressen från kulturliv, fastighetsägare eller andra förvaltningar fångas upp, översätts och förmedlas av kulturlotsen.

Kulturlotsen har en viktig funktion för att nya platser för kultur etableras genom att kulturaktörer lotsas vid nyetablering eller omlokalisering, för att värna kulturens villkor i befintliga kulturkluster, för att förstå och koppla samman olika behov och förbereda parterna för dialog samt förebygga eventuella konflikter. Kulturlotsen förmedlar även andra typer av stöd till kulturaktörer som inventerats genom insats 1 samt medverkar i insats 2. Kulturlotsen blir genom sin operativa funktion även en förespråkare för kulturplanering och platsutveckling.

Beröringspunkter finns med Idrotts- och föreningsnämnden som ansvarar för en Lokalförmedlingstjänst¹³ för delar av stadens egna fastighetsbolag, bl.a. Higab AB som hyr ut lokaler till föreningslivet. Kopplingar finns även till Framtiden AB som förvaltar lokaler och också arbetar aktivt med social inkludering. Både Göteborg & Co AB och Business Region AB arbetar för att underlätta evenemang och med platsutveckling i samverkan med fastighetsägare. Avstämningar och avgränsningar behöver göras utifrån andra parter uppdrag.

Insatsen utvecklar det påbörjade arbetet och formaliserar funktionen Kulturlots, i samverkan med delansvariga och med berörda parter som medverkar utifrån sina ordinarie uppdrag.

Aktivitet 6.2 Utveckla och implementera analysverktyget Kulturkalkyl för Göteborgs Stad.

Analysverktyget Kulturkalkyl är en modell framtagen av Stockholms stad för att uppskatta de sociala, samhälls- och fastighetsekonomiska värden som skapas av olika kulturverksamheter på en plats. Verktöget används även för att uppskatta vilken kulturpotential en plats har när den förväntas öka med ett visst antal bostäder och arbetsplatser. Verktöget är ett effektivt sätt att beskriva kulturvärden i ekonomiska termer och konkret i kvadratmeteryta. En ny version behöver utvecklas med data från Göteborgs Stad.

Processen sker i två faser. Den första fasen kräver en inventering av lokaler för kulturverksamheter. I den andra fasen anlitas en extern leverantör för sammanställning, rapport och webverktyg. Rapporten och webverktyget blir effektiva redskap för kulturlotsen i dialog med fastighetsaktörer. Delansvariga parter bidrar med sin kompetens och erfarenhet inför utvecklingen av verktyget så att det blir ändamålsenligt och användbart.

¹³ Lokalförmedlingstjänsten drivs av Idrotts- och föreningsnämnden. Den utgör mellanhyresvärd mellan ett urval av stadens fastighetsägare och kultur- och föreningslivet. En hyresmodell ingår i konceptet.

Aktivitet 6.3 Samverka för att skapa förutsättningar för kulturvärdena kreativa verksamheter och kulturella mötesplatser på befintliga allmänna platser.

Flera nämnder och styrelser har ansvar med påverkan på hur befintliga allmänna platser, såväl tillfälliga som temporära, planeras och används. En struktur för samverkan behöver etableras för att tillsammans bidra till att fler kreativa verksamheter och kulturella mötesplatser ska utvecklas och ta plats på befintliga allmänna platser. Kulturlotsen enligt aktivitet 6.1 är en nod för att initiera detta arbete.

Förväntad effekt av aktiviteterna

- Ökad samverkan mellan fastighetsägare och kulturaktörer. (Resultat på kort sikt.)
- Fler platser och ökat utrymme för kulturen. (Resultat på kort och lång sikt.)
- Kunskap om värdet av att kulturaktörer finns kvar och utvecklas i befintliga byggnader och bebyggelsemiljöer. (Effekt på lång sikt.)
- Ökad trygghet genom platsutveckling i områden där lokaler riskerar att stå tomma. (Effekt på lång sikt.)

Insats 6. Stärka kulturens roll i befintlig miljö				
Aktivitet		Uppföljning av aktivitet		
6.1 Inrätta Kulturlots som funktion för att stärka kulturens plats i staden.		Antalet förmedlade kontakter som leder till kontrakt ska öka. Antalet förhandlingar om befintliga kontrakt ska följas för att inte verksamheter i befintlig miljö ska prioriteras bort.		
6.2 Utveckla och implementera analysverktyget Kulturkalkyl för Göteborgs Stad.		Uppföljning görs i två steg, efter inventering och efter utveckling av webverktyg.		
6.3 Samverka för att skapa förutsättningar för kulturvärdena kreativa verksamheter och kulturella mötesplatser på befintliga allmänna platser.		Strukturen för samverkan rapporteras, utvärderas och justeras efter behov.		
Huvudansvar, delansvar och övrig medverkan,				
6.1 Kulturnämnden har huvudansvar. Styrelsen för Business Region Göteborg AB och nämnden för idrott och förening har ett delansvar. Fler nämnder och styrelser bjuds in att medverka: nämnden för stadsmiljö, nämnden för stadsfastigheter samt styrelser för Framtiden AB och Higab AB.				
6.2 Kulturnämnden har huvudansvar. Styrelsen för Business Region Göteborg AB och nämnden för stadsbyggnad har ett delansvar.				
6.3 Kulturnämnden har huvudansvar. Styrelser för Business Region Göteborg AB, Framtiden AB, Göteborg & Co AB, Higab AB, nämnden för idrott och förening, nämnden för stadsmiljö, nämnden för stadsfastigheter samt socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst har ett delansvar. Fler nämnder och styrelser bjuds in att medverka.				
Tidplan				
Aktivitet	2023	2024	2025	2026
6.1	X	X	X	X
6.2		X	X	X
6.3	X	X	X	X

Ordlista och definitioner

Det fria kulturlivet Det professionellt verksamma kulturlivet som arbetar på eget uppdrag utan offentlig huvudman.

Det ideella föreningslivet All den verksamhet som bedrivs ideellt som fritidsverksamhet eller som opinionsbildning inom intresseorganisationer.

Enprocentregeln Sedan 2013 är det ett krav i Göteborgs Stad att förvaltningar och helägda bolag ska avsätta en procent av den totala byggkostnaden för konstgestaltning om de bygger nytt, bygger om eller bygger till. Det betyder att en yrkesverksam konstnär ska få i uppdrag att skapa ett konstverk eller en konstnärlig gestaltning i anslutning till platsen där det byggs. Regeln gäller både för bostäder, kontor och offentliga rum som parker, lekplatser, torg och trafikplatser. En översyn av enprocentregeln pågår 2022.

Hållbara ersättningar Staden strävar efter att arvoda konstnärer och kulturskapare i enlighet med branschorganisationers rekommendationer om miniminivåer, t.ex. KLYS (Konstnärligt och Litterärt Yrkesverksammas Samarbetsorgan) samt KRO/KIF:s MU-avtal (Medverkans- och Utställningsersättning).

Konst Alla konstformer och de som är konstnärligt verksamma inom dem, oavsett form eller genre. Exempel är musik, ljudkonst, teater, dans, performance, litteratur, konst, konsthantverk, skulptur, film och rörlig bild, gränsöverskridande gestaltningar och uttryck etc.

Konstnärer och kulturskapare Konstnärligt verksamma personer inom alla konstformer, samt alla associerade yrken som konstnärliga, tekniska och administrativa yrken.

Kort och lång sikt Med kort sikt menas inom planperioden, med lång sikt menas tiden även efter planperioden.

Kulturdata Information och statistik om de fem kulturvärden som definieras nedan, se Kulturvärden.

Kulturella och Kreativa Näringar (KKN): Kulturella och kreativa näringar består av företag med kulturskapande eller kreativa processer som sin affärsidé eller som sin råvara. KKN har substantiell ekonomisk betydelse. Det visar den statistik som Tillväxtverket presenterar på sin webbplats [Kreametern](#).

Kulturvärden I planen refereras till fem kulturvärden i stadsutvecklingen som kulturförvaltningen fastställt 2020. Nedan följer en mer detaljerad definition per kulturvärde:

Kulturmiljö Kulturmiljö är en miljö som, i olika hög grad och under olika tider, har präglats av mänskliga verksamheter och aktiviteter. Bra kulturmiljöunderlag förmedlar kunskaper om kulturhistoriska värden som ger en förståelse för människors livsvillkor genom tiden. Flera av stadens särskilt värdefulla kulturmiljöer har ett juridiskt skydd, men det finns även miljöer av värde utan skydd som måste beaktas när staden förändras. En mångfald av kulturmiljöer ger staden dess unika karaktärsdrag och attraktivitet som behöver såväl värnas, som användas och utvecklas.

Kulturella mötesplatser Detta värde avser att identifiera både permanenta strukturer och resurser för mötesplatser, som bibliotek, museer, kulturhus och andra institutioner, men också mer tillfälliga strukturer, som möjliggör spontana kulturyttringar såsom festivaler, evenemang och utställningar. Båda delarna skapar förutsättningar för människors möjlighet att utöva, uppleva, delta i eller ta till sig kultur. Bra förutsättningar för möten är också en förutsättning för trivsel och delaktighet i det lokala stadslivet. I förlängningen bidrar de kvalitativa mötesplatserna därför till bättre förutsättningar för hälsa och tillit

Kreativa verksamheter Detta värde lägger fokus på förutsättningar och resurser för kreativa näringar, självorganiserade verksamheter, enskilda konstnärer, kulturföreningar och aktörer av olika slag inom kulturfältet. Den typen av verksamheter har ofta behov av lämpliga och

lättillgängliga lokaler till rimliga priser för att kunna etablera sig och utvecklas, och nätverk med andra kulturutövare är viktigt. Göteborgs Stad behöver bättre kunna tydliggöra hur konstnärlig produktion och kreativa verksamheter fortsatt kan få plats i den förtätade staden och stärka infrastrukturen för de kulturella och kreativa näringarna.

Konst Detta värde har fokus på konstgestaltning av offentliga miljöer både inomhus och utomhus. Nuförtiden ses konstgestaltning inte bara som utformning av ett fysiskt konstverk, utan som en process där platsen, invånarna och de sociala relationerna integreras. Offentlig konst idag innefattar även tillfälliga uttryck som performance, installationer och olika former av experiment. Konstnärlig kompetens har ett stort värde inte bara i utförandefasen, utan också i planeringsfaserna. Göteborgs Stad arbetar enligt en procentregeln med syfte att skapa ett stabilt ekonomiskt utrymme för konsten i planeringen och byggandet av offentliga miljöer

Identitet Ett områdes identitet, det som särskiljer det från andra områden och som gör det igenkännbart, byggs upp och förändras över tid. Samma fysiska miljö kan i olika skeden tolkas på väldigt olika sätt. Platser i närmiljön, lokala nätverk, kollektiva minnen eller sammansättningen av verksamheter kan ha lika stor betydelse för identiteten som den byggda miljöns karaktär. Identitet som kulturvärde fångas dels genom dialoger med de som bor och verkar på platsen, dels genom undersökningar och beskrivningar av ett område eller en stadsdels uttryck.

Kulturvärdesinventering innebär att identifiera och lokalisera vilka av de fem kulturvärdena som finns på en specifik plats. Inventeringen kan genomföras i mindre eller större omfattning.

Monetärt och icke-monetärt stöd Finansiellt, ekonomiskt stöd. Icke-monetärt stöd kan vara stöd av annat värde, t.ex. lokaler, kontakter, förmedling, kompetensförstärkning.

Principen om armlängds avstånd hänvisas till inom kultur-, medie- och forskningspolitik, där armlängd används som en metafor för ett lämpligt avstånd mellan makthavare i olika roller i relation till en verksamhet för att den senare ska kunna vara fri att förhålla sig kritisk till makthavaren.

SKA/BKA SKA= social konsekvensanalys. BKA= barnkonsekvensanalys. De är två verktyg som används inom stadsutvecklingsprocesser för att inkludera sociala perspektiv och barnperspektiv i planeringen.

Övrigt

Göteborgs Stads Plan för barn- och ungdokument 2020 - 2023: Planen tar utgångspunkt i Göteborgs Stads kulturprogram och Göteborgs Stads program för en jämlik stad och avser barn och ungas rätt att ta del av konst och kultur för, av och med barn och unga i åldrarna 0 – 18 år med flytande gräns uppåt. Planen är ett resultat av arbetet med den handlingsplan som gällde för åren 2016 – 2018 för dimensionen Kulturpolitik för kulturprogrammet. Flertalet kommuner har en barnkulturplan, varför avsikten är att Göteborgs Stads Plan för barn- och ungdokument kommer att utvärderas, revideras och finnas även för kommande år efter 2023.

Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet har beröringspunkter med Göteborgs Stads Plan för barn- och ungdokument när det gäller t.ex. kartläggning av kultur för, av och med barn och unga. Men planen för kulturprogrammet har ett vidare samverkansområde med nämnder och styrelser avseende de tre kulturstrategiska målen i kulturprogrammet, jämfört med Göteborgs Stads Plan för barn- och ungdokument.

Remittering av förslag till Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023-2026

§ 275, 1099/19

Beslut

I kulturnämnden

Kulturnämnden remitterar förslag till *Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026* till byggnadsnämnden, fastighetsnämnden, kommunstyrelsen, nämnden för funktionsstöd, nämnden för idrott och förening, nämnden för äldre-, vård och omsorg, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för park och natur, socialnämnderna centrum, nordost, sydväst och Hisingen, trafiknämnden samt styrelserna för Business Region Göteborg, Göteborg & Co, Framtiden, Higab och GöteborgsLokaler i Göteborgs Stad, i enlighet med bilagorna 1 och 3 för yttrande senast 2022-03-31.

Handling

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande 2021-11-26.

Protokollsutdrag skickas till

Byggnadsnämnden, fastighetsnämnden, kommunstyrelsen, nämnden för funktionsstöd, nämnden för idrott och förening, nämnden för äldre-, vård och omsorg, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för park och natur, socialnämnderna centrum, nordost, sydväst och Hisingen, trafiknämnden samt styrelserna för Business Region Göteborg, Göteborg & Co, Framtiden, Higab och GöteborgsLokaler.

Dag för justering

2021-12-22

Vid protokollet

Sekreterare

Stina Borrman

**Utdrag ur protokoll
Kulturnämnden**

Sammanträdesdatum: 2021-12-16

Ordförande

Ann Catrine Fogelgren

Justerande

Grith Fjeldmose

Igångsättningsbeslut för ny handlingsplan utifrån Göteborgs Stads kulturprogram

§ 797, 0869/20

Beslut

Enligt stadsledningskontorets förslag:

1. Kulturnämndens begäran om igångsättningsbeslut för att ta fram ett förslag till handlingsplan utifrån Göteborgs Stads kulturprogram godkänns.
2. Kulturnämndens hemställan den 2020-04-20 § 87 är därmed besvarad.

Handling

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande den 4 september 2020.

Protokollsutdrag skickas till

Kulturnämnden

Dag för justering

2020-10-04

Vid protokollet

Sekreterare

Mathias Sköld

Ordförande

Axel Josefson

Justerande

Daniel Bernmar

Sammanställning av inkomna remissvar angående förslag till Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 – 2026

Bilaga 4

Remissinstans	Beslut	Beslutsdag
Byggnadsnämnden	Tjänsteutlåtandet godkänns. <i>Ur tjänsteutlåtandet:</i> Stadsbyggnadskontoret ställer sig positivt till förslaget till Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023–2026 och anser att förslaget övergripande belyser kulturens roll och värde i stadsutvecklingen.	2022-04-22 § 174
Fastighetsnämnden	Fastighetsnämnden godkänner de insatser i kulturprogrammet som riktar sig mot fastighetsnämnden.	2022-03-14 § 55
Idrotts- och föreningsnämnden	Idrotts- och föreningsnämnden lämnar synpunkter på förslag till Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 – 2026 i enlighet med innehållet i tjänsteutlåtandet. <i>Ur tjänsteutlåtandet:</i> Förvaltningen anser generellt att planens syfte är positivt och skapar förutsättningar för högre måluppfyllnad även för Idrott & förening.	2022-03-28 § 33
Nämnden för demokrati och medborgarservice	Nämnden för demokrati och medborgarservice tillstyrker kulturförvaltningens förslag till Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023–2026.	2022-03-23 § 25
Nämnden för funktionsstöd	Nämnden för funktionsstöd tillstyrker remiss om Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023-2026, med de synpunkter som framkommer i tjänsteutlåtandet samt bifogad remissmall.	2022-03-16 § 72
Nämnden för äldre, vård och omsorg	Nämnden tillstyrker Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 – 2026.	2022-03-22 § 79
Park och naturnämnden	Park- och naturnämnden tillstyrker förslaget över remiss gällande förslag till Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023–2026 och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kulturnämnden.	2022-03-21 § 73
Socialnämnden Centrum	Socialnämnden Centrum avstår från att ta ställning till förslaget till <i>Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023–2026</i> och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kulturförvaltningen.	2022-03-29 § 70
Socialnämnden Hisingen	Socialnämnd Hisingen översänder förvaltningens synpunkter och förslag så att kulturförvaltningen utifrån inkomna remissvar kan revidera förslaget till plan och göra en översiktlig ekonomisk bedömning.	2022-03-29 § 89
Socialnämnden Nordost	Socialnämnd Nordost avstyrker förslag till Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023-2026 utifrån bedömningen att planens struktur och innehåll bör omarbetas för att tydligare bidra till uppfyllelse av kulturprogrammets målsättningar.	2022-03-29 § 127
Socialnämnden Sydväst	Socialnämnd Sydväst översänder förvaltningens synpunkter och förslag så att kulturförvaltningen utifrån inkomna remissvar kan revidera förslaget till plan och göra en översiktlig ekonomisk bedömning.	2022-03-30 § 91

Trafiknämnden	Trafiknämnden tillstyrker förslaget utifrån trafikkontorets tjänsteutlåtande.	2022-04-21 § 141
Business Region Göteborg AB	I styrelsen för Business Region Göteborg föreslås ställa sig bakom tjänsteutlåtandet på remissen för Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 – 2026. (Kommentar: Tjänsteutlåtanden innehåller synpunkter)	2022-02-24
Framtiden AB	Styrelsen beslutar att tillstyrka förslag till Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023-2026 i enlighet med synpunkterna i yttrandet.	2022-03-30 § 11
Göteborg & Co AB	Yttrande över förslag till Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023-2026, med förslag till ändringar som framgår av föreliggande tjänsteutlåtande, godkänns. <i>Ur tjänsteutlåtandet:</i> Göteborg & Co tillstyrker förslaget till Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023– 2026 med undantag av Insats 2, Aktivitet 2.1, Stärka konst- och kulturlivets roll i besöksnäringen. Göteborg & Co lämnar ett ändringsförslag.	2022-03-07 § 43
Higab AB	Beslut: Att tillstyrka förslaget enligt bilaga (Bilaga 1 - Brev till remissinstanser inkl remissfrågor samt svar Higab AB) med de tillägg som anges.	2022-04-25 § 11
Stadsledningskontoret	Muntlig och skriftlig återkoppling på remissversionen av planen har getts i maj samt under bearbetning av planen i juli 2022.	

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2021-11-26

Diarienummer 1099/19

Handläggare:

Kerste Broberg

Telefon: 031 – 368 32 64

E-post: kerste.broberg@kultur.goteborg.se

Malin Schiller

Telefon: 031-368 32 70

E-post: malin.schiller@kultur.goteborg.se

Remittering av förslag till Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026

Förslag till beslut

I kulturnämnden

Kulturnämnden remitterar förslag till Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026 till byggnadsnämnden, fastighetsnämnden, kommunstyrelsen, nämnden för funktionsstöd, nämnden för idrott och förening, nämnden för äldre-, vård och omsorg, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för park och natur, socialnämnderna centrum, nordost, sydväst och Hisingen, trafikinämnden samt styrelserna för Business Region Göteborg, Göteborg & Co, Framtiden, Higab och GöteborgsLokaler i Göteborgs Stad, i enlighet med bilagorna 1 och 3 för yttrande senast 2022-03-31.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen gav kulturnämnden i uppdrag 2020-09-30 §797 att ta fram ett förslag till en ny plan utifrån Göteborgs Stads kulturprogram, att gälla för perioden 2022 - 2026. Kulturförvaltningen har i samverkan med andra förvaltningar och bolag i staden tagit fram ett förslag till plan för perioden 2023 - 2026.

Planen ska öka kännedomen om Göteborg stads kulturprogram samt öka takten för dess implementering. Insatserna är utformade för att möta några av de övergripande utmaningar som kulturen och staden står inför idag: konst- och kulturlivet lever under ekonomiskt pressade villkor, ojämlikheten ökar i staden, tillgången till kultur behöver öka samt att kulturperspektivet i stadsbyggnadsprocessen behöver förtydligas.

Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026 förtydligar hur stadens förvaltningar och bolag ska samverka för att bidra till strategiska mål i kulturprogrammet. Planen med sju insatser och fjorton aktiviteter ska leda till en stärkt ställning för konsten och kulturen, ökad samverkan och ett bättre nyttjande av kulturlivet som en resurs i arbetet för hållbar stadsutveckling, social sammanhållning och attraktiv storstad.

Förslaget till plan sänds ut på remiss till berörda nämnder och styrelser med sista svarsdatum 2022-03-31. Efter revidering av planen kommer ärendet tillbaka för beslut i kulturnämnden efter sommaren 2022, inför beslut i kommunstyrelsen och fastställande i kommunfullmäktige hösten 2022.

Bedömning ur ekonomisk dimension

De ekonomiska effekterna av satsningar på kultur kommer ofta längre fram och inom andra politikområden. Ett levande kulturliv bidrar till stadens attraktionskraft för både människor och företag. Kulturen skapar värden som har beröringspunkter med många av stadens planer och program som Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program och Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling. Kulturlivet bidrar även förebyggande för att stärka arbetet inom Göteborgs Stads program för en jämlik stad. Kulturvärden som tas tillvara i stadsutvecklingsprocesserna bidrar till en attraktiv och god gestaltad livsmiljö. Insatser i planen kan därmed stärka stadens innovations- och attraktionskraft men även verka förebyggande ur ett folkhälsoperspektiv.

Insatserna i planen ska ge långsiktiga effekter genom att stärka förutsättningarna för konst- och kulturskapare och kan generera mer resurser till kulturella och kreativa näringar. Att ta tillvara kulturverksamheter som en resurs för en mer socialt hållbar stad där fler känner tillhörighet, mening och välbefinnande är en långsiktig investering. Att basera samhälls- och stadsplanering på faktabaserade kunskapsunderlag möjliggör tydligare prioriteringar och innebär mer effektiv resurshushållning, än idag.

Några av insatserna och aktiviteterna i planen kommer att kunna genomföras inom befintliga ramar och ordinarie uppdrag för samverkan enligt nämndernas reglementen. Några aktiviteter innebär en ökad arbetsinsats för förmedling och samordning men även för att ta fram, samordna och analysera data som behöver omhändertas i stadens gemensamma processer för stadsutveckling.

Förslaget kommer att skickas ut på remiss till nämnder och styrelser. De ekonomiska konsekvenserna kommer att efterfrågas mer i detalj på kort och lång sikt samt möjligheten att medverka i aktiviteter inom befintlig ram eller utökad ram.

En mer sammantagen detaljerad bedömning kommer att ingå i det tjänsteutlåtande som följer med ärendet efter remisshanteringen, inför beslut i kulturnämnden, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Bedömning ur ekologisk dimension

Insatser i planen stärker konstens, kulturens och kulturarvets roll i stadsutvecklingen när staden växer och de stärker även den ekologiska dimensionen. Offentliga rum och gemensamma mötesplatser för konst och kultur bidrar till en attraktiv livsmiljö. Kulturarvets och konstens närvaro i parker och friluftsområden har betydelse för stadens identitet och historiegestaltning. En omställning till en mer ekologiskt hållbar utveckling kan innebära att mer utrymme ges för konst och kultur, såväl egen utövning som att ta del av ett offentligt utbud. Det finns tydliga beröringspunkter mellan insatser i planen och stadens översiktsplan, grönstrategi, friluftsprogram samt program för biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

Bedömning ur social dimension

Insatser i planen stärker prioriterade grupperas inflytande, delaktighet och tillgång till kultur. Kultur kan bidra till att öka förståelse mellan människor och bygga tillit. Att ta del av och att utöva kultur och konst har en dokumenterad effekt på hälsa och välbefinnande, vilket främjar social hållbarhet och en hållbar livsstil. Insatser i planen bidrar till att synliggöra, ta tillvara och utveckla kulturella mötesplatser inom stadsutvecklings-

processerna. Insatser bidrar också till att stärka förutsättningarna för konst och kultur. Möjligheter att vara verksam yrkesmässigt inom kulturella näringar behöver underlättas, oavsett socioekonomisk bakgrund.

Kulturen är en viktig faktor i mål 11 i Agenda 2030 om hållbara städer och samhällen. Det finns tydliga beröringspunkter mellan planens insatser och program för en jämlik stad, folkhälsoprogrammet och program och planer som berör mänskliga rättigheter ur flera olika perspektiv.

Bilagor

1. Förslag till Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026
2. Förutsättningar för Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026
3. Brev till remissinstanser inklusive remissfrågor och sändlista.
4. Protokollsutdrag KS 2020-09-30 § 797.
5. Protokollsutdrag KN 2020-04-20 § 87.

Expedieras till

Ärendet expedieras till byggnadsnämnden, fastighetsnämnden, kommunstyrelsen, nämnden för funktionsstöd, nämnden för idrott och förening, nämnden för äldre-, vård och omsorg, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för park och natur, socialnämnderna centrum, nordost, sydväst och Hisingen, trafiknämnden samt styrelserna för Business Region Göteborg, Göteborg & Co, Framtiden, Higab och GöteborgsLokaler.

Ärendet

Kommunstyrelsen gav kulturnämnden i uppdrag 2020-09-30 §797 att ta fram ett förslag till en ny plan utifrån Göteborgs Stads kulturprogram, att gälla för perioden 2022 - 2026. Kulturförvaltningen har i samverkan med många förvaltningar och bolag i staden tagit fram ett förslag till plan för perioden 2023 - 2026. Kulturförvaltningen föreslår att kulturnämnden remitterar förslaget till plan i enlighet med bilaga 1 till nämnder och styrelser i enlighet med bilaga 3.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 2013-11-07 § 19 att fastställa Göteborgs Stads kulturprogram. Göteborgs Stads kulturprogram är styrande för stadens samtliga nämnder och styrelser och beskriver vad Göteborgs Stad ska uppnå för att utvecklas till en ledande stad inom konst, kultur och evenemang. Programmet anger mål och strategiska utvecklingsfrågor inom tre perspektiv: konstpolitik, kulturpolitik och kulturplanering.

De strategiska målen är att:

- Skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna,
- Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust och motivation att ta del av och utöva kultur,
- Skapa en attraktiv livsmiljö i staden.

Kulturnämnden beslutade om handlingsplaner för kulturprogrammet 2016-01-26 § 9 att gälla för åren 2016 – 2018. Handlingsplanerna bröt ner några av de strategiska framtidsfrågorna för perspektiven konstpolitik, kulturpolitik och kulturplanering i konkreta åtgärder. Handlingsplanerna innehöll tio uppdrag som huvudsakligen begränsades till verksamheter inom kulturförvaltningen. Ett undantag är ett beslut i kommunstyrelsen i april 2020 om Göteborgs Stads Plan för barn- och ungdokument 2020–2023.

Kulturnämnden beslutade 2020-04-20 § 87 att hemställa hos kommunstyrelsen om igångsättningsbeslut för att revidera Göteborgs Stads kulturprogram. Samtidigt hemställde kulturnämnden om att få i uppdrag att utarbeta en handlingsplan till programmet. Inför hemställan utvärderade kulturförvaltningen de tidigare handlingsplanerna samt identifierade behov inför det fortsatta arbetet med att implementera kulturprogrammet i staden, se bilaga 5.

Kommunstyrelsen beslutade att stadens kulturprogram som antogs 2013 fortfarande är relevant och kan fortleva ytterligare några år, medan det är angeläget för staden att få ett nytt styrande dokument inom kulturområdet i form av en handlingsplan.

Kommunstyrelsen gav därför kulturnämnden i uppdrag 2020-09-30 § 797 att ta fram ett förslag till en ny handlingsplan utifrån Göteborgs Stads kulturprogram, att gälla för 2022 – 2026, se bilaga 4.

Kulturförvaltningen har tagit fram ett förslag till Göteborgs stads Plan för kulturprogrammet och föreslår att det ska gälla från 2023 istället för från 2022. Arbetet med förslaget har skett i samverkan med många förvaltningar och bolag under en period som påverkats av restriktioner kopplade till covid-19, som i sin tur har drabbat kulturlivet hårt. För att ges tid till en kvalitativ process med remisshantering och möjlig revidering efter den, föreslås att planen gäller från 2023 till och med 2026.

Planen ska bidra till att öka kännedomen om Göteborg stads kulturprogram samt öka takten för implementering av kulturprogrammet.

Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026 förtydligar hur stadens förvaltningar och bolag ska samverka för att bidra till strategiska mål i kulturprogrammet. Planen ska leda till en stärkt ställning för konsten och kulturen, ökad samverkan och ett bättre nyttjande av kulturlivet som en resurs i arbetet för hållbar stadsutveckling, social sammanhållning och attraktiv storstad.

Förvaltningens beredning av ärendet

Efter 2018 har förvaltningen fortsatt att arbeta med insatserna som sprungit ur handlingsplanerna från 2016 – 2018. Från 2019 har handlingsplanerna utvärderats och en hemställan till kommunstyrelsen har förberetts. Förslaget till plan är framtagen utifrån en process i flera delar.

Inledningsvis gjordes en uppföljning och utvärdering av handlingsplanerna för 2016 – 2018 med stöd av en enkät till berörda förvaltningar och bolag. Eftersom kulturprogrammet visat sig relativt okänt för stadens övriga förvaltningar och bolag har deras medverkan prioriterats i arbetet med att ta fram en ny plan. Fem workshops med representanter från förvaltningar och bolag genomfördes våren 2021.

Den interna förankringen i kulturförvaltningen har skett genom involvering av en projektgrupp, en intern workshop samt delaktighet från flera avdelningar i färdigställandet av förslaget till plan. En styrgrupp från förvaltningen har fattat beslut i processen och en direktörsgrupp från staden har fungerat som referensgrupp. Medverkande i processen framgår enligt bilaga 2.

Planen är även framtagen med hänsyn tagen till stadens och omvärldens utveckling och de förutsättningar som råder för kulturlivet i stort, som återges sammanfattande enligt bilaga 2.

Uppdraget är avgränsat på så sätt att det inte omfattar samverkan med skolförvaltningar eftersom kulturfrågor relaterade till barn och unga redan styrs genom Göteborgs Stads Plan för barn- och ungekultur 2020 – 2023. Vidare har processen inte inkluderat dialoger och samtal med kulturlivets många parter på olika politiska nivåer eller med olika slags huvudmän. Planen är avgränsad till de insatser som är genomförbara i samverkan med övriga stadens förvaltningar och bolag, utifrån de behov som är identifierade i uppdraget.

Utgångspunkter för uppdraget

Utgångspunkten för planen är redan beslutade mål och urvalet av strategiska framtidsfrågor i kulturprogrammet. Planens genomförande bygger på samarbete mellan förvaltningar och bolag, med stadens gemensamma förhållningssätt som utgångspunkt för samarbetet. Planen fokuserar på att stärka kulturens position i samhälls- och stadsutvecklingen och förutsättningar för att ingå i stadens långsiktiga planering. Planen innefattar därmed inte alla delar av kulturlivet.

Göteborgs Stads kulturprogram 2013

I inledningen till kulturprogrammet står: "Kulturen är viktig för göteborgarna och deras välbefinnande, men också för näringsliv, arbetsmarknad, turism och stadens profil och attraktionskraft. Kultursatsningar kan bland annat bidra till social sammanhållning genom

möten, ökad förståelse och stärkt dialog mellan människor. Kultur är ett samhällsbyggnadselement och måste därför utgöra en naturlig och integrerad del av stadsutvecklingen.”

I kulturprogrammet samspelar tre perspektiv: förutsättningar för konst och kultur genom *Konstpolitik*, människors rätt att ta del av konst och kultur genom *Kulturpolitik* och kulturens roll i stadsplaneringen genom *Kulturplanering*. Varje perspektiv har ett övergripande mål. Den föreslagna planen ska bidra till de tre målen i kulturprogrammet:

- *Konstpolitik*: Skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna
- *Kulturpolitik*: Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust och motivation att ta del av och utöva kultur
- *Kulturplanering*: Skapa en attraktiv livsmiljö i staden.

Urval av strategier

I uppdraget från kulturnämnden och kommunstyrelsen att ta fram en ny plan ingår att fokusera på ett urval av kulturprogrammets strategiska framtidsfrågor som är kopplade till de tre perspektiven och dess mål. Urvalet är gjort utifrån bedömningen av de övergripande utmaningar och behov som finns för respektive mål.

- Konst- och kulturlivet lever under ekonomiskt pressade villkor.
- Ojämlikheten ökar i staden. Tillgången till kultur behöver öka.
- Kulturperspektivet i stadsbyggnadsprocessen behöver förtydligas.

Fem strategier ur programmet fokuseras därför i planen. De utgår från utmaningarna ovan, samt från utvärderingen av den tidigare handlingsplanen som visar på behovet av att göra kulturprogrammet mer känt i staden och att öka samverkan om insatser:

- Utöka lokalt samarbete
- Stärka finansieringen
- Utveckla och förnya mötesplatser för kultur
- Öka samverkan med andra politikområden
- Göra kulturplanering till en del av planprocessen så att kulturen är integrerad i stadsutvecklingen.

Planen beskriver hur stadens nämnder och styrelser ska samverka för att bidra till att kulturprogrammet implementeras genom att förbättra förutsättningar för konsten och konst- och kulturskapare att verka, att få fler människor vara delaktiga och engagerade i kulturlivet samt att stärka kulturens roll i stadsutvecklingsprocesserna. Tyngdpunkten ligger på kulturplanering och kulturens roll i stadsutvecklingen, eftersom behovet av insatser bedöms vara störst inom det området.

Externa och interna utgångspunkter

Ömsesidig nytta och mervärde för dem som medverkar har varit utgångspunkter i processen att ta fram ett förslag till plan i samverkan med stadens övriga förvaltningar och bolag. Kulturpolitiken samspelar med flera andra politikområden och har beröringspunkter med många olika planer och program. Eftersom arbete med kulturpolitiska frågor också skapar värde för andra målområden, har förslagen till insatser arbetats fram där det finns gemensamma intressen och goda förutsättningar för att aktiviteter når resultat och får effekt.

Kulturnämndens reglemente, budget och verksamhetsplan är givna utgångspunkter för arbetet med planen. Kulturnämnden erbjuder en rikedom av verksamheter som kan tas i anspråk av fler deltagare och besökare. Stora satsningar görs under en flerårig period på t.ex. museisektorn, men även i etableringen av nya kulturhus. Planer för en biblioteksstruktur som är anpassad för en växande stad och framtida behov arbetas fram. Det finns behov av kunskapsunderlag, gemensamma definitioner av kulturens värde, metoder och verktyg för att kunna arbeta mer slagkraftigt för att stärka kulturens roll i stadsutvecklingen, vilket också är ett uppdrag enligt kulturnämndens reglemente.

Förändringar i omvärlden

Förutsättningarna för kulturlivet påverkas av förändringar i omvärlden.

Urbaniseringen leder till att staden växer och att kulturen behöver växa i samma takt som staden. Demografiska förändringar innebär flera konsekvenser: färre ska försörja fler, andelen äldre i befolkningen ökar, en mer mångfacetterad befolkning med många olika behov, erfarenheter och möjliga uttryck berikar kulturlivet. Förväntningar på kommunal service och vad kulturlivets resurser ska räckta till, ökar och blir mer komplexa. Det kräver kunskapsunderlag inför beslut och prioriteringar. En växande stad behöver också sträva efter att vara en jämlik stad, för att den ska hålla ihop och vara hållbar på lång sikt.

Digitaliseringen innebär både ökad tillgänglighet och ett ökat gap, mellan de som har tillgång till resurser och de som inte har det. Den innebär även att konst- och kulturutövare förväntas vara aktiva på fler arenor och i fler kanaler än tidigare. Ersättningsfrågor och rättighetsfrågor är inte reglerade ännu och intäktsmönstren förändras.

Kulturlivet är hårt drabbat av restriktioner under pandemin och har fått förändrade förutsättningar och nya utmaningar inför en nystart. Krisen har blottat svaga strukturer och systematiska förstärkningar behöver ske på en nationell nivå, som t.ex. att se över allmänna försäkrings- och stödsystem så att de bättre anpassas till enmansföretagare som konst- och kulturutövare ofta är.

Kulturens stärkta ställning

Samtidigt är kulturens ställning en vital kraft i samhällsutvecklingen som bekräftas på många sätt. En ny museilag stärker museernas ställning. Politik för en gestaltad livsmiljö är en ny och betydande del inom stadsutvecklingen. Kulturella och kreativa näringar är en växande arbetsmarknad. Kulturens självständiga roll i en demokratisk samhällsutveckling är central och dess kraft kan bidra till viktiga bieffekter och värden som en stads attraktivitet, innovationskraft och sociala sammanhållning.

Det innebär att kulturförvaltningens kompetenser och tjänster efterfrågas i fler av stadens gemensamma processer, program och planer, dels eftersom stadsomvandlingen sker i ett högt tempo, dels eftersom kulturens betydelse i samhällsutvecklingen uppmärksammas allt mer. Kulturförvaltningen behöver bygga en hållbar förvaltning, som i sin tur ska stödja ett hållbart kulturliv i staden. Kulturen i nästa steg, är betydelsefull för att bygga en hållbar stad.

En förutsättning för att lyckas med specifikt utvecklingsarbete är bl.a. att samverka med andra parter. Det handlar om kunskapsöverföring mellan förvaltningar och bolag med gemensamma verktyg för analys, planering och metodutveckling för att öka tillgängligheten till kultur som utgör en del av välfärden. Kulturen behöver tillåtas att växa i samma takt som staden växer. För det krävs gemensam långsiktig planering och

samverkan. Utifrån stadens förändrade organisation behöver nya arbetssätt prövas och utvecklas. Det kommer även att gälla stadens nya organisation för stadsutveckling.

Förvaltningens förslag till plan

Förflyttning

Planens genomförande innebär en förflyttning, från ett nuläge till att nå målbeskrivningarna i planen tills 2026 då planen löper ut. Insatser och aktiviteter ska leda till de övergripande strategiska målen i kulturprogrammet:

- Skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna,
- Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust och motivation att ta del av och utöva kultur,
- Skapa en attraktiv livsmiljö i staden.

Kulturnämnden har en central roll som processägare för planen och bygger på att parter i staden samarbetar. Stadens organisering efter 2021 ger nya förutsättningar att samarbeta och vikten av samverkan betonas särskilt i nämndernas reglementen.

Flera insatser syftar till att bygga broar mellan verksamheter och att utveckla gemensamma och sakliga beslutsunderlag. Strukturer behöver utvecklas för att både på kortare och längre sikt ge människor möjlighet att vara delaktiga i kulturlivet, under hela sina liv.

Målen är att konst- och kulturskapare har bättre förutsättningar att verka i staden och att mer medel tillförs kulturlivet, att fler personer som står långt från kulturlivet idag känner sig mer delaktiga och engagerade samt att kulturvärden tas tillvara och beaktas i stadsutvecklingsprocesserna när staden byggs om och byggs ut. Målområden och insatser återges sammanfattande nedan.

Förslag till insatser

Inom perspektivet konstpolitik bidrar insatser till målet *Skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna*, framför allt genom samverkan utifrån programmet för besöksnäringens utveckling och det näringslivsstrategiska programmet.

Inom perspektivet kulturpolitik bidrar insatser till målet *Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust och motivation att ta del av och utöva kultur*, framför allt genom samverkan med sex nya nämnder från 2021 inom sociala sektorn, funktionsstöd och äldre, vård och omsorg. Insatserna samspelar både med programmet för en jämlik stad och program och planer som rör MR-området.

Inom perspektivet kulturplanering bidrar insatser till målet *Skapa en attraktiv livsmiljö i staden*, framför allt genom samverkan med de kommande nya nämnderna för stadsutveckling, men även med stadens bolag. Insatserna samspelar med översiktsplan, grönstrategi m.fl.

Planen innehåller sju insatser och fjorton aktiviteter. Flera insatser och aktiviteter har samband med och förstärker varandra. De tre perspektiven konstpolitik, kulturpolitik och kulturplanering utgör en helhet och belyser kulturens ekologi ur olika perspektiv. De skapar förutsättningar för varandra.

Illustration 1: Modellen nedan visar hur planens insatser relaterar till kulturprogrammets övergripande mål och strategier.

Göteborgs Stads kulturprogram				
Perspektiv	Övergripande mål	Strategier	Insatser i plan 2023 - 2026	
Konstpolitik	Att skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna.	Utöka lokalt samarbete. Stärka finansieringen.	1	Samordna och synliggöra stadens stödformer.
			2	Stärka konst- och kulturlivets roll i stadens besöksnäring.
Kulturpolitik	Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust att vara delaktiga i och utöva kultur.	Utveckla och förnya mötesplatser för kultur. Utöka samverkan med andra politikområden.	3	Stärka samverkan för kompetens- och metodutveckling.
			4	Utveckla metoder för statistik och analys.
Kulturplanering	Skapa en attraktiv livsmiljö.	Gör kulturplanering till en del av planprocessen så att kulturen är integrerad i stadsutvecklingen.	5	Utveckla och tillämpa metoder för hantering av kulturdata i stadsplanering.
			6	Implementera kulturplanering i stadsutvecklingsprocesser.
			7	Stärka kulturens roll i befintlig miljö.

Remisshantering

Förslag till former för remisshantering framgår enligt bilaga 3. Remissen kommer att skickas till berörda nämnder och styrelser för besvarande senast 2022-03-31. Frågorna som önskas besvarade handlar om övergripande synpunkter på innehåll och relevans för den egna verksamheten, ansvar, ekonomiska förutsättningar och konsekvenser, former för uppföljning samt synpunkter på framgångsfaktorer för planens genomförande.

Efter revidering av planen kommer ärendet tillbaka för beslut i kulturnämnden efter sommaren 2022, inför beslut i kommunstyrelsen och fastställande i kommunfullmäktige hösten 2022.

Endast nämnder och styrelser inom Göteborgs Stad är utsedda som remissinstanser, beroende på att det är samverkan med dem som planen avser. Dialoger med andra aktörer, som representanter för det fria kulturlivet eller för intresseorganisationer, kommer att föras i samband med att respektive aktivitet utformas mer i detalj.

Fem nuvarande planerande nämnder ingår i stadens nya organisation för stadsutveckling som är beslutad att träda i kraft från 2023. Remissen kommer att besvaras utifrån nuvarande organisation. Ansvar för planens insatser och aktiviteter kommer att behöva formuleras om för att anpassas till stadens nya organisation för stadsutveckling från 2023. Om möjligt görs det i samband med revideringen efter remisshanteringen, inför beslut i kulturnämnden, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Förslag till former för uppföljning och nyckeltal

Förslaget till former för uppföljning och nyckeltal är framtaget med utgångspunkt i att vissa aktiviteter kräver en kvalitativ uppföljning, andra är möjliga att följa upp kvantitativt. Uppföljningen står också i relation till hur aktiviteterna tidsätts. I remisshanteringen efterfrågas synpunkter på formerna för uppföljning och nyckeltal/indikatorer. I den mån andra nämnder och styrelser kan följa upp, utvärdera

eller mäta effekter i sina verksamheter, kan detta läggas till i planen i samband med revidering inför fastställande.

Förslag till beslut i kulturnämnden

Med utgångspunkt i den genomförda processen och omvärldsanalysen föreslås att kulturnämnden fattar följande beslut:

Kulturnämnden remitterar förslag till Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026 till byggnadsnämnden, fastighetsnämnden, kommunstyrelsen, nämnden för funktionsstöd, nämnden för idrott och förening, nämnden för äldre-, vård och omsorg, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för park och natur, socialnämnderna centrum, nordost, sydväst och Hisingen, trafiknämnden samt styrelserna för Business Region Göteborg, Göteborg & Co, Framtiden, Higab och GöteborgsLokaler i Göteborgs Stad, i enlighet med bilagorna 1 och 3 för yttrande senast 2022-03-31.

GÖTEBORGS STADS KULTURFÖRVALTNING

Anna Rosengren

Joakim Albrektson

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Kultur- och samhällsutveckling

Göteborgs
Stad

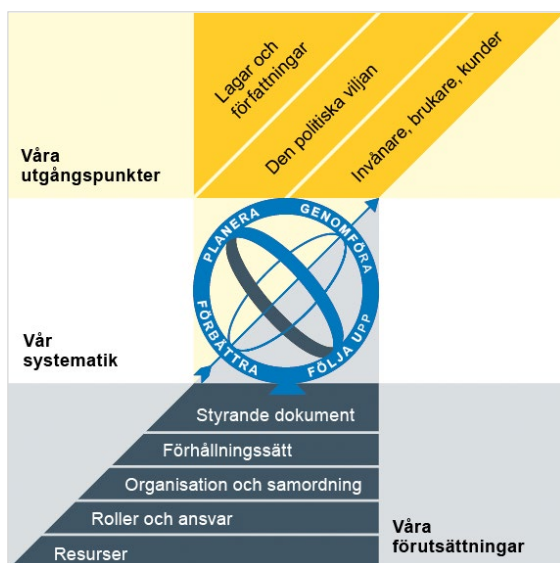
Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026

REMISSVERSION

Planerande styrande dokument

Vision
Program
► Plan

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Styrande dokument			
Kommunala föreskrifter		Planerande och reglerande styrande dokument	
Normgivning mot enskild	Riktade styrande dokument	Planerande styrande dokument	Reglerande styrande dokument

Dokumentnamn: Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026

Beslutad av:

[Nämnd/styrelse/befattning]

Gäller för:

Göteborgs Stad

Diarienummer:

1099/19

Datum och paragraf för beslutet:

[Text]

Dokumentsort:

Plan

Giltighetstid:

2023 - 2026

Senast reviderad:

[Datum]

Dokumentansvarig:

AC Kultur- och samhällsutveckling, kulturförvaltning

Innehåll

Inledning	3
Syftet med denna plan	3
Vem omfattas av planen	3
Giltighetstid	3
Bakgrund	3
Koppling till andra styrande dokument	4
Stödjande dokument	4
Genomförande av denna plan	4
Avgränsningar	5
Uppföljning av denna plan	5
Planen	6
Utgångspunkter	6
Övergripande mål i Göteborgs Stads kulturprogram	6
Konstpolitik	8
Insats 1: Samordna och synliggöra stadens stödformer	8
Insats 2: Stärka konst- och kulturlivets roll i stadens besöksnäring	10
Kulturpolitik	12
Insats 3: Stärka samverkan för kompetens- och metodutveckling	12
Insats 4: Utveckla metoder för statistik och analys	14
Kulturplanering	16
Insats 5: Utveckla och tillämpa metoder för hantering av kulturdata i stadsplanering	16
Insats 6: Implementera kulturplanering i stadsutvecklingsprocesser	18
Insats 7: Stärka kulturens roll i befintlig miljö	20

Inledning

Syftet med denna plan

Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026 förtydligar hur stadens förvaltningar och bolag ska samverka för att bidra till de strategiska målen i kulturprogrammet. Planen ska leda till att kulturens värden värnas, bättre tas tillvara samt utvecklas i arbetet för hållbar stadsutveckling, social sammanhållning och attraktiv storstad. Planen ska bidra till målen i kulturprogrammet:

- Skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna,
- Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust och motivation att ta del av och utöva kultur,
- Skapa en attraktiv livsmiljö i staden.

Planen ska bidra till att öka kännedomen om, samt öka takten för implementering av Göteborg stads kulturprogram.

Vem omfattas av planen

Denna plan gäller för¹ kulturnämnden, byggnadsnämnden, fastighetsnämnden, kommunstyrelsen, nämnden för funktionsstöd, nämnden för idrott och förening, nämnden för äldre-, vård och omsorg, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för park och natur, socialnämnderna centrum, nordost, sydväst och Hisingen, trafiknämnden samt styrelserna för Business Region Göteborg, Göteborg & Co, Framtiden, Higa och GöteborgsLokaler.

Giltighetstid

Denna plan gäller för perioden 2023 – 2026.

Bakgrund

Kommunfullmäktige antog Göteborgs Stads kulturprogram 2013. Kommunstyrelsen gav kulturnämnden i uppdrag 2020-09-30 § 797 att ta fram ett förslag till en ny handlingsplan utifrån Göteborgs Stads kulturprogram, att gälla för 2022 - 2026.

Denna plan beskriver hur stadens nämnder och styrelser ska samverka för att bidra till att nå målen inom kulturprogrammets tre perspektiv konstpolitik, kulturpolitik och kulturplanering. Utgångspunkter för planen är ett urval av strategiska framtidsfrågor i kulturprogrammet. Tonvikt ligger på kulturplanering och kulturens roll i samhälls- och stadsutvecklingen, eftersom kulturen behöver växa i samma takt som staden växer.

Planen är framtagen utifrån en utvärdering av handlingsplanerna för 2016 - 2018, i samverkan med involverade nämnder och styrelser i workshops 2021 samt med hänsyn

¹ Ansvar för denna plan behöver anpassas till ny organisation för stadsutveckling som gäller från 2023.

tagen till stadens och omvärldens utveckling och de förutsättningar som råder för kulturlivet i stort.

Koppling till andra styrande dokument

Nedan visas en lista över stadens styrande dokument med tydligast koppling till planen.

- Göteborgs Stads program för en jämlik stad 2018 - 2026
- Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program 2018 - 2035
- Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling fram till 2030
- Göteborgs Stads Översiktsplan
- Göteborg 2035 - Grönstrategi för en tät och grön stad
- Göteborg 2035 - Trafikstrategi för en nära storstad
- Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2021 - 2026
- Göteborgs Stads handlingsplan för Åldersvänliga Göteborg 2021 - 2026
- Göteborgs Stads Plan för stärkta insatser mot rasism 2020 - 2023

Nationellt styrs kulturpolitiken av lagstiftning som Kulturminneslagen, Bibliotekslagen, Museilagen, Plan- och bygglagen, Lagen om nationella minoriteter, Diskrimineringslagen med flera.

Stadens kulturprogram har kopplingar till de nationella kulturpolitiska målen samt till målen i Västra Götalandsregionens kulturstrategi, som är vägledande. Den har också kopplingar till de politiska målen för Gestaltad Livsmiljö.

Internationellt kan kulturpolitik kopplas till FN:s globala hållbarhetsmål inom Agenda 2030 som:

- Mål 3: God hälsa och välbefinnande
- Mål 10: Minskad ojämlikhet
- Mål 11: Hållbara städer och samhällen

Stödjande dokument

- Kulturens värde och sociala effekter, Göteborgs Stads kulturförvaltning
- Var görs kulturen? Kreativa verksamheters lokalisering i Göteborg, Göteborgs Stads kulturförvaltning
- Plan för att kommunicera Kulturstaden Göteborg, antagen av kulturnämnden och styrelsen för Göteborg & Co
- Stödsystem till kulturella och kreativa näringar för att agera som katalysatorer för innovation, Göteborgs Stads kulturförvaltning

Genomförande av denna plan

Kulturnämnden har samordningsansvar för planen och ett särskilt huvudansvar för insatserna 1, 3, 4 och 7. Styrelsen för Göteborg & Co har särskilt huvudansvar för insats 2.

Kulturnämnden delar huvudansvar i insats 5 med byggnadsnämnden i två aktiviteter och med kommunstyrelsen i en av aktiviteterna. Kulturnämnden delar huvudansvar med byggnadsnämnden, fastighetsnämnden, trafiknämnden och nämnden för park och natur (ny organisation för stadsutveckling) i insats 6.²

Övriga nämnder och styrelser som delges delansvar i insatserna är fastighetsnämnden, nämnden för funktionsstöd, nämnden för idrott och förening, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för park och natur, nämnden för äldre-, vård och omsorg, socialnämnderna centrum, nordost, sydväst och Hisingen, trafiknämnden samt styrelserna för Business Region Göteborg, Göteborg & Co, Framtiden, Higab och GöteborgsLokaler.

Avgränsningar

Planen fokuserar på områden där förvaltningar och bolag har gemensamma intressen och där insatser och aktiviteter kan bidra till högre måluppfyllelse enligt stadens kulturprogram. Den förutsätter dialog och samverkan med stadens övriga nämnder och styrelser.

Arbetet med planen har inte involverat dialog och samverkan med kulturlivets olika aktörer eller med brukare, utöver den som sker inom ordinarie verksamhet.

Planen fokuserar inte på insatser kring barn och unga specifikt, eftersom Göteborgs Stads Plan för barn- och ungekultur 2020 - 2023 redan är beslutad.

Uppföljning av denna plan

Kulturförvaltningen och övriga utpekade nämnder med huvudansvar följer upp arbetet utifrån planen inom ordinarie uppföljning.

Resultatet av uppföljningen rapporteras årligen till kulturnämnden i samband med årsrapport. Planen utvärderas och revideras vid behov efter halva planperioden (2024). Kulturnämnden ansvarar för att uppföljningen sker och involverar andra nämnder i uppföljningsprocessen. Uppföljningen fokuserar på insatsernas genomförande, resultat och effekt.

² Endast en part kommer att ha huvudansvar per aktivitet. Hur ansvaret kommer att fördelas utreds vidare under 2022 med hänsyn tagen till stadens nya organisation för stadsutveckling.

Planen

Utgångspunkter

Utgångspunkten för planen är redan beslutade mål och urvalet av strategier i kulturprogrammet. Planens genomförande bygger på samarbete mellan förvaltningar och bolag, med stadens gemensamma förhållningssätt som utgångspunkt för samarbetet. Planen fokuserar på att stärka kulturens position i samhälls- och stadsutvecklingen och förutsättningar för att ingå i stadens långsiktiga planering. Infrastrukturen ska stärkas för kulturen och fler människor ska vara delaktiga i kulturlivet, på längre sikt.

Förutsättningarna för kulturlivet påverkas av förändringar i omvärlden. Kulturlivet är hårt drabbat av restriktioner under pandemin och har fått förändrade förutsättningar och nya utmaningar inför en nystart. Demografiska förändringar innebär att färre ska försörja fler samt en mer mångfacetterad befolkning med många olika behov, erfarenheter och möjliga uttryck som berikar kulturlivet.

Kulturens ställning som en vital kraft i samhällsutvecklingen bekräftas på många sätt. En ny museilag³ stärker museernas ställning. Politik för en gestaltad livsmiljö⁴ är ny och väsentlig inom stadsutvecklingen. Kulturella och kreativa näringar⁵ är en växande arbetsmarknad. Kulturens självständiga roll i en demokratisk samhällsutveckling är central och dess kraft kan bidra till en mängd bieffekter och värden som en stads attraktivitet, innovationskraft och sociala sammanhållning. Kulturen behöver växa i samma takt som staden.

Stadens organisering från 2021 ger nya förutsättningar att samarbeta och vikten av samverkan betonas särskilt i nämndernas uppdrag. Flera insatser syftar till att bygga broar mellan verksamheter och att utveckla gemensamma och sakliga beslutsunderlag. Strukturer behöver utvecklas för att både på kortare och längre sikt ge människor möjlighet att vara delaktiga i kulturlivet, under hela sina liv.

Övergripande mål i Göteborgs Stads kulturprogram

Kulturprogrammet inleds med ”Kulturen är viktig för göteborgarna och deras välbefinnande, men också för näringsliv, arbetsmarknad, turism och stadens profil och attraktionskraft. Kultursatser kan bland annat bidra till social sammanhållning genom möten, ökad förståelse och stärkt dialog mellan människor. Kultur är ett samhällsbyggnadselement och måste därför utgöra en naturlig och integrerad del av stadsutvecklingen.”

I kulturprogrammet samspelar tre perspektiv: förutsättningar för konst och kultur genom *Konstpolitik*, människors rätt att ta del av konst och kultur genom *Kulturpolitik* och kulturens roll i stadsplaneringen genom *Kulturplanering*. Denna plan ska bidra till att nå de tre målen i kulturprogrammet:

³ Museilag 2017:563, trädde i kraft 1 augusti 2017.

⁴ Proposition från kulturdepartementet 2017/18:110, Politik för en gestaltad livsmiljö.

⁵ Kulturella och kreativa näringar består av företag med kulturskapande eller kreativa processer som sin affärsidé eller som sin råvara. De förkortas ofta KKN. KKN har substantiell ekonomisk betydelse. Det visar den statistik som Tillväxtverket presenterar på sin webbplats [Kreametern](#).

- Skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna
- Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust och motivation att ta del av och utöva kultur
- Skapa en attraktiv livsmiljö i staden.

Strategierna som genomsyrar planen är baserade på ett urval av strategiska framtidsfrågor ur kulturprogrammet.

Illustration 1. Modellen visar översiktligt insatsernas relation till perspektiv, övergripande mål och urvalet av strategier i kulturprogrammet:

Göteborgs Stads kulturprogram				
Perspektiv	Övergripande mål	Strategier	Insatser i plan 2023 - 2026	
Konstpolitik	Att skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna.	Utöka lokalt samarbete.	1	Samordna och synliggöra stadens stödformer.
		Stärka finansieringen.	2	Stärka konst- och kulturlivets roll i stadens besöksnäring.
Kulturpolitik	Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust att vara delaktiga i och utöva kultur.	Utveckla och förnya mötesplatser för kultur.	3	Stärka samverkan för kompetens- och metodutveckling.
		Utöka samverkan med andra politikområden.	4	Utveckla metoder för statistik och analys.
Kulturplanering	Skapa en attraktiv livsmiljö.	Gör kulturplanering till en del av planprocessen så att kulturen är integrerad i stadsutvecklingen.	5	Utveckla och tillämpa metoder för hantering av kulturdata i stadsplanering.
			6	Implementera kulturplanering i stadsutvecklingsprocesser.
			7	Stärka kulturens roll i befintlig miljö.

Konstpolitik

Konstpolitiken syftar till att dels hävda konstens integritet, oberoende och egenvärde, dels främja konstnärlig yttrandefrihet och kvalitet. Viktiga förhållningssätt inom konstpolitiken är principen om armlängds avstånd⁶ för att konst och kultur ska kunna vara en obunden och oberoende kraft, och ambitionen att erbjuda hållbara ersättningar⁷ när konst- och kulturskapare⁸ engageras i stadens verksamheter. Dessa principer ska genomsyra arbetet med insatserna i hela planen.

Planens insatser syftar till att stärka konst- och kulturskapares förutsättningar att verka i staden. Insatser erbjuder sammanhang där kulturen på ett tydligare sätt än tidigare både bidrar till och får nytta av stadens identitet som kulturstad. Konstnärlig verksamhet är en del av vad som kallas kulturella och kreativa näringar (KKN).

Övergripande mål för konstpolitik

- Att skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna⁹.

Insats 1: Samordna och synliggöra stadens stödformer

Målbild: Stadens stödformer för kulturella och kreativa näringar blir tydligare, når fler och genererar mer medel till konst- och kulturskapare i staden. Konst- och kulturskapare inom kulturella och kreativa näringar ska lätt kunna hitta till stadens sammantagna utbud av stöd, oavsett om det är en förvaltning eller ett bolag som står bakom. En ny struktur underlättar att fler former av offentliga medel kommer kulturen till del. Kunskap om stadens stöd för näringslivet når mindre företag som drivs av konst- och kulturskapare. Kunskap om stadens kulturstöd når fler inom kreativa näringar och bredare geografiskt i staden. Eftersom stadens stöd fungerar som hävstång för regionala, statliga och internationella stöd, stimulerar insatsen till mer medel för konst- och kulturskapare. Insatsen kan även stimulera till nya finansieringsmodeller för kulturlivet.

Nuläge: Generella brister för företagande inom kulturområdet har blivit tydliga i samband med restriktionerna med anledning av covid -19, vars konsekvenser har drabbat kulturbranschen hårt. Stadens stödformer för företagande tar inte hänsyn till konstnärers särskilda förutsättningar, där många konst- och kulturutövare är enmansföretagare.

Branschen behöver stärkta förutsättningar för att kunna verka och utvecklas. Det finns idag ingen samlad information om olika typer av kommunala stöd till konst- och kulturskapare. Det saknas funktioner på kulturförvaltningen som kan lotsa till stöd utanför kulturnämndens egna. Ansökningar om kulturstöd kommer inte från alla delar i staden och fler aktörer skulle kunna komma ifråga för stöd om de fick kännedom om

⁶ Principen om armlängds avstånd hänvisas till inom kultur-, medie- och forskningspolitik, där armlängd används som en metafor för ett lämpligt avstånd mellan maktbärare i olika roller i relation till en verksamhet för att den senare ska kunna vara fri att förhålla sig kritisk till maktbäraren.

⁷ Med hållbara ersättningar menas att staden arvoderar konst- och kulturskapare i enlighet med branschorganisationers rekommendationer om minimivärden, t.ex. KLYS (Konstnärligt och Litterärt Yrkesverksammas samarbetsorgan)

⁸ Med konst och kulturskapare menas konstnärligt verkssamma personer inom alla konstformer, samt alla associerade yrken som konstnärliga, tekniska och administrativa yrken.

⁹ Med konst och konstnär menas alla konstformer och de som är konstnärligt verkssamma inom dem, oavsett form eller genre.

möjligheterna. En utgångspunkt för samordning är den sammanställning över stadens stödsystem till kulturella och kreativa näringar som producerats inom ramen för Näringslivsstrategiska programmet handlingsplan 1, område innovationskraft¹⁰.

Med bättre kännedom om fler parter i staden, som Näringslivsgruppen på Göteborg & Co och Etableringsgruppen på Business Region Göteborg, kan de olika typerna av stöd användas mer effektivt, få större spridning och ge satsningar på områden som har specifika behov.

Näringslivet signalerar att riktningen på sponsring av kulturlivet är på väg att omformas. Det är en bra tidpunkt att undersöka möjligheter att skapa nya finansieringsmodeller för konst och kultur. Den konstpolitiska hållningen att värna integritet och yttrandefrihet behöver framhållas i detta arbete.

Förväntad effekt

- Mer synliga och tillgängliga kommunala stödformer. (Resultat på kort sikt)
- Ökad spridning på ansökningar om stöd. (Resultat på kort och lång sikt.)
- Mer resurser från andra politiska nivåer och näringslivet möjliggörs för konst- och kulturskapare och övriga inom KKN. (Effekt på lång sikt.)

Insats 1. Samordna och synliggöra stadens stödformer		
Aktivitet	Huvudansvar	Delansvar
1.1 Inventera befintligt monetärt och icke-monetärt stöd till konst- och kulturskapare i staden, samt identifiera brister.	Kulturnämnden	Styrelserna för Business Region Göteborg och Göteborg & Co.
1.2 Kommunicera stöden till konst- och kulturskapare i staden.	Kulturnämnden	Styrelserna för Business Region Göteborg och Göteborg & Co.
Insatsen samspelar med och förstärker effekten av insats 4 och 7.		
Uppföljning/nyckeltal för insatsen:		
1.1 Nollmätning för att identifiera hur mycket externa medel som genereras idag av de kommunala stöden.		
1.2 Utvärdera insatsen via ny mätning vid planperiodens slut. Målvärde 15 % ökning.		

Aktivitet 1.1 Inventera befintligt monetärt och icke-monetärt stöd till kulturlivet inom staden samt identifiera brister.

En kartläggning över befintliga stöd inom stadens sammantagna resurser, monetärt¹¹ och icke-monetärt¹² stöd till kulturlivet, såsom kulturstöd, inkubator och lokaler är nödvändig för att skapa en överblick och för att få kännedom om stadens samlade utbud. I relation till regionala och statliga stöd, samt stöd till angränsande områden kan möjliga brister och glapp identifieras för behoven hos konst- och kulturskapare.

¹⁰ Stödsystem till kulturella och kreativa näringar för att agera som katalysatorer för innovation, Göteborgs Stads kulturförvaltning.

¹¹ Med monetärt stöd menas finansiellt, ekonomiskt stöd.

¹² Icke-monetärt stöd kan vara stöd av annat värde, t.ex. lokaler, kontakter, förmedling, kompetensförstärkning.

Aktivitet 1.2 Kommunera stöden till kulturlivets aktörer.

Samverkande parter tar ett gemensamt ansvar för att förbättra synligheten så att stöden kan komma fler till del. Riktade kommunikationsinsatser kan komma ifråga för de kulturyrtingar och geografiska platser där söktrycket ej motsvarar andel aktiva konst- och kulturskapare.

Samverkan: I alla aktiviteterna samverkar kulturnämnden med styrelsen för Business Region Göteborg inom ramen för Näringslivsstrategiska programmet och med styrelsen för Göteborg & Co inom ramen för Programmet för besöksnäringens utveckling samt Näringslivsgruppens uppdrag.

Insats 2: Stärka konst- och kulturlivets roll i stadens besöksnäring

Målbild: Kulturen tar större utrymme i berättelsen om Göteborg som besöksmål och som attraktiv stad. Konst- och kulturskapare bidrar till stadens identitet och skapar värden som tas tillvara i besöksnäringen. Kulturen tar större utrymme när besöksmålet Göteborg kommuniceras, och i berättelsen om Göteborgs attraktionskraft.

Museer, bibliotek, kulturhus, offentlig konst, scener, gallerier, festivaler, kultur på allmän plats, särskilda satsningar som filmsatsningen¹³ och Litteraturstaden Göteborg¹⁴ - det breda utbudet som både institutioner och det fria kulturlivet erbjuder - tar en större plats i kommunikationen om Göteborg. Genom att etablera ett branschnätverk som förenar professionella och semiprofessionella konst- och kulturskapare med stadens förvaltningar och bolag underlättas kunskapsutbytet. Kulturinstitutioner och konst- och kulturskapare kan rikta utbud och erbjudanden till såväl göteborgare som besökare till staden. Nätverket utgör en kontaktväg mellan konst och kulturskapare och fler nämnder och styrelser i staden, för utveckling och samverkan. Det samlar aktörer inom kulturella och kreativa näringar och är även ett forum för aktiviteter som stärker branschen som näring. Insatsen bidrar till bredare kunskap om kulturens betydelse, både för en hållbar destinationsutveckling, som näring, och i vidare bemärkelse för en hållbar stads- och samhällsutveckling.

Nuläge: Konst- och kulturskapare verkar under mycket olika villkor och har sällan tillgång till stödfunktioner och resurser som bidrar till utåtriktad marknadsföring och kommunikation. Samtidigt skapar de värden, som bidrar till att staden är attraktiv att verka i och lockande som besöksdestination.

Stadens medborgare är också en del av besöksnäringen. Medborgare har olika förutsättningar att hitta till och ta del av kulturlivet. En jämlik stad är en attraktiv stad, även för besöksnäringen. Riktade satsningar kan behövas för att öka tillgängligheten för människor som idag inte har jämlik tillgång till kulturlivet. En utgångspunkt är att kommunicera kulturstaden Göteborg och skapa aktiviteter i enlighet med *Plan för att kommunicera Kulturstaden Göteborg*¹⁵ och dess fyra strategier.

¹³ Kommunstyrelsen antog 2013 en handlingsplan för utveckling av området film och rörlig bild i Västsverige med målsättningen att det ska vara lätt att verka inom film och rörlig bild i Västsverige.

¹⁴ Göteborgs Stad är utsedd av UNESCO 2021 till City of Literature.

¹⁵ *Plan för att kommunicera Kulturstaden Göteborg* togs fram inom ramen för handlingsplanen 2016 - 2018 för kulturprogrammet i samverkan med Göteborg & Co. Den antogs i kulturnämnden 2018-12-11 §209.

Göteborg & Co har ett tydligt kulturstrategiskt uppdrag i sitt ägardirektiv¹⁶, som samspelar väl med stadens kulturprogram. För att stärka kulturens roll i besöksnäringen behöver kontakter och informationsflöden etableras mellan kulturbranschens olika delar och t.ex. de erbjudanden som Göteborg & Co sammanställer för besökare till och i staden. Business Region Göteborg samlar idag aktörer för att stärka kulturella och kreativa näringar inom ramen för det näringslivsstrategiska programmet. Genom att samla och samordna behoven kan branschen stärkas och aktiviteter bättre samordnas med flera parter i staden.

Förväntad effekt

- Konst- och kulturskapare når ut till fler målgrupper. (Resultat på kort och lång sikt.)
- Fler göteborgare och besökare välkomnas till och inkluderas i stadens kulturliv. (Effekt på lång sikt.)
- Konst och kultur blir en starkare besöksanledning. (Effekt på lång sikt.)

Insats 2. Stärka konst- och kulturlivets roll i stadens besöksnäring		
Aktivitet	Huvudansvar	Delansvar
2.1 Utforma ett branschnätverk och implementera specifika åtgärder för konst- och kulturskapare i relation till besöksnäringen.	Styrelsen för Göteborg & Co	Kulturnämnden, styrelsen för Business Region Göteborg.
Insatsen samspelar med och förstärker effekten av insatserna 3 och 7.		
Uppföljning/nyckeltal för insatsen:		
2.1 Branschnätverkets utformning och funktion utvärderas i relation till förväntade effekter.		

Aktivitet 2.1: Utforma ett branschnätverk och implementera specifika åtgärder för kulturutövare i relation till besöksnäringen.

Göteborgs Stad ökar kommunikationen med konst- och kulturskapare genom att Göteborg & Co skapar ett nätverk som tar tillvara en ömsesidig och öppen dialog. Nätverket erbjuder ett formaliserat forum och en kontaktyta för fler parter i staden för konst- och kulturskapare att kunna förmedla utbud och utveckla erbjudanden. Erbjudanden ska kunna riktas både till besökare och invånare i staden. Aktiviteten stärker konst- och kulturskapares möjligheter att kommunicera externt och erbjuder tydligare kontaktvägar internt i staden. Branschnätverket utgör även en plattform för att stärka de kulturella och kreativa näringarna. Fler göteborgare och besökare hittar till stadens kulturliv.

Samverkan: Styrelsen för Göteborg & Co ansvarar för aktivitet 2:1 och samverkar med styrelsen för Business Region Göteborg och kulturnämnden som har ett delansvar. Fler förvaltningar och bolag kan bjudas in till nätverket.

¹⁶ Göteborgs Stads ägardirektiv för Göteborg & Co AB, Kapitel 2.

Kulturpolitik

Syftet med kulturpolitiken är att skapa möjligheter för alla människor att vara delaktiga i kulturlivet. Den ska stimulera människors delaktighet och eget skapande samt göra det möjligt att uppleva kulturarvet. Kulturpolitiken syftar även till att öka den sociala sammanhållningen och förstärka arbetet för demokrati och jämlikhet.

Planens insatser ska leda till att underlätta för människor att delta i kulturlivet. De värden och resurser som kulturen erbjuder i alla sina former innehållsligt och organisatoriskt, ska tas mer i anspråk och nå och engagera fler människor som tidigare upplevt hinder att delta. Utgångspunkten är att engagemang i kulturlivet kan upplevas som menings-
skapande, berikande och kan öka människors välbefinnande. Planens insatser ska bidra till att minska avståndet och att kunskap delas mellan stadens olika verksamheter med utgångspunkt i stadens organisation från 2021.

Övergripande mål för kulturpolitik

- Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust och motivation att ta del av och utöva kultur

Insats 3: Stärka samverkan för kompetens- och metodutveckling

Målbild: Fler medborgare känner sig välkomna och förväntade i kulturverksamheter. Tydligare kontaktvägar och mer kunskap möjliggör samarbeten inom staden, som leder till ökad tillgång till kulturella mötesplatser och goda förutsättningar för deltagande i kulturlivet. På så sätt kan tillgängligheten till kultur öka och insatsen bidra till en mer jämlik stad. Stadens kulturverksamheter i samverkan med det fria kulturlivet¹⁷ och det ideella föreningslivet¹⁸ utvecklar metoder för ökad kännedom hos specifika grupper och större deltagande i kulturlivet.

Nuläge: Många medborgare känner att det är höga trösklar för att besöka flera av stadens kulturinstitutioner vilket kan bidra till att förstärka segregationen. På samma gång utgör t ex bibliotek idag förlängda studie- och vardagsrum för många människor som lever i trångboddhet och bidrar till att sänka trösklarna till det svenska samhället. Fysiska och icke-fysiska hinder försvårar för specifika grupper att delta i kulturlivet i den utsträckning de önskar.

Människors deltagande i kulturlivet påverkas av socioekonomiska faktorer och kan vara svåra att förändra. Det kulturliv som redan pågår utgör en stor resurs och tillgång som fler kan ta i anspråk, delta i och känna inspiration och glädje av. Staden gör stora satsningar på kulturinstitutioner, såsom långsiktiga investeringar i museer och nya kulturhus, för att möta nutida och framtida behov att tillgängliggöra sitt innehåll och vara relevanta mötesplatser.

Förvaltningar besitter kompetenser och samverkar med olika delar av föreningsliv och civilsamhälle, som kan vara relevanta för andra förvaltningar att få tillgång till.

¹⁷ Med det fria kulturlivet avses det professionellt verkssamma kulturlivet som arbetar på eget uppdrag utan offentlig huvudman.

¹⁸ Med det ideella föreningslivet avses all den verksamhet som bedrivs ideellt som fritidsverksamhet eller som opinionsbildning inom intresseorganisationer.

Fortfarande verkar staden i alltför stor utsträckning i stuprör, därför är samverkan viktig. Kunskap behöver delas om varandras verksamheter och mål- och intressegrupper, så att kontaktytor med invånare blir fler.

Strukturer för samverkan behövs, särskilt när det gäller att använda befintliga nätverk och metoder för dialoger. För att invånare som idag står långt från kulturlivet ska känna sig inkluderade i högre grad och kulturverksamheter kännas mer relevanta att delta i, behöver samarbete mellan förvaltningar och bolag utvecklas, vilket också ligger i nämndernas gällande reglementen.

Förväntad effekt

- Tydliga kontaktvägar mellan förvaltningar och bolag samt kulturskapare, föreningsliv och intressegrupper. (Resultat på kort sikt.)
- Kunskapsförmedling inom staden och större samsyn om kulturens värden och förhållningsätt enligt kulturprogrammet. (Resultat på kort och lång sikt.)
- Fler personer får tillgång till befintliga och nya kulturella mötesplatser och bättre förutsättningar för deltagande. (Effekt på lång sikt.)
- Hinder och fördomar baserade på till exempel ålder eller funktionsnedsättning minskar. (Effekt på lång sikt.)

Insats 3. Stärka samverkan för kompetens- och metodutveckling		
Aktivitet	Huvudansvar	Delansvar
3.1 Införliva kultur- och tillgänglighetsfrågor i befintliga nätverk, alternativt etablera en staden-gemensam referensgrupp som kopplar samman kulturens värde med sociala effekter.	Kulturnämnden	Socialnämnderna centrum, nordost, sydväst och Hisingen, nämnden för funktionsstöd, nämnden för äldre-, vård och omsorg, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för park och natur samt styrelsen för Göteborg & Co.
3.2 Arrangera årlig fördjupningsdag för kultur och samhällsutveckling för stadens förvaltningar och bolag. Innehållet utformas i samråd med staden-gemensam grupp enl. aktivitet 3.1.	Kulturnämnden	Socialnämnderna centrum, nordost, sydväst och Hisingen, nämnden för funktionsstöd, nämnden för äldre-, vård och omsorg, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för park och natur samt styrelsen för Göteborg & Co.
3.3 Samverka genom pilotprojekt. Med utgångspunkt i identifierade behov hos medborgare/intressegrupper utvecklas metoder för deltagande.	Kulturnämnden	Socialnämnderna centrum, nordost, sydväst och Hisingen, nämnden för funktionsstöd, nämnden för äldre-, vård och omsorg, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för park och natur samt styrelsen för Göteborg & Co.
Insatsen samspelar med och förstärker effekten av insats 2 och 4.		
Uppföljning/nyckeltal för insatsen: 3.1 Checklista på kontaktvägar och förenklade arbetssätt 3.2 Enkätutvärdering efter genomförd fördjupningsdag 3.3 Enkätutvärdering efter genomfört pilotprojekt där målgruppen får komma till tals.		

Aktivitet 3.1 Införliva kultur- och tillgänglighetsfrågor i befintliga nätverk, alternativt etablera en staden-gemensam referensgrupp som kopplar samman kulturens värde med sociala effekter.

Möjligheterna undersöks att införliva kultur- och tillgänglighetsfrågor i något av stadens befintliga nätverk, alternativt etableras en staden-gemensam referensgrupp som kopplar samman kulturens värde med sociala effekter. Nätverket eller gruppen fyller funktionen som plattform för att förtydliga kontaktvägar mellan förvaltningar och bolag och för att sprida kunskap och dela kompetens, nätverk och metodutveckling på en operativ nivå.

Aktivitet 3.2 Arrangera en kontinuerlig årlig fördjupningsdag för kulturfrågor för stadens förvaltningar och bolag.

En årlig fördjupningsdag för frågor kopplade till kultur- och samhällsutveckling för stadens förvaltningar och bolag arrangeras för att sprida aktuell information men även för tematisk fördjupning. Innehållet utformas i samråd med staden-gemensam grupp enligt aktivitet 3.1. (Till exempel kulturens kopplingar till andra program som t.ex. Jämlik Stad, presentation av kulturinstitutioner, metoder för delaktighet, kontaktyta för utvecklingsprojekt eller förhållningssätt i kulturprogrammet.) Samtliga förvaltningar och bolag i staden bjuds in till fördjupningsdagen beroende på tema.

Aktivitet 3.3 Samverka genom pilotprojekt.

Med utgångspunkt i identifierade behov hos medborgare/intressegrupper provas småskaliga pilotprojekt¹⁹ i samverkan mellan förvaltningar, bolag och eventuella kulturutövare och intresseorganisationer. Det kan räcka med mindre anpassningar eller stödinsatser för att tillgängligheten till ordinarie kulturverksamheter ska öka för dem som upplever hinder att delta eller engagera sig. Erfarenheter från pilotprojekt ska tas tillvara för att utveckla verksamheter på både operativ och strategisk nivå.

Samverkan: I samtliga aktiviteter ansvarar kulturnämnden tillsammans med socialnämnderna centrum, nordost, sydväst och Hisingen, nämnden för funktionsstöd och nämnden för äldre-, vård och omsorg, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för park och natur samt styrelsen för Göteborg & Co. Fler nämnder och styrelser kan adjungeras in beroende på innehållet i ett pilotprojekt enligt aktivitet 3.3. T.ex. kan fastighetsägare och ansvariga för allmänna offentliga platser ingå i samverkan.

Insats 4: Utveckla metoder för statistik och analys

Målbild: Samhällsplanering och prioriteringar grundas på relevant och aktuell statistik inom kulturområdet. Faktaunderlag och analys om besökare och utövare bidrar i planering och beslutsunderlag inför prioriteringar och satsningar på kulturområdet eller inom den sociala sektorn. Tillgången till resultat av undersökningar, mätningar och analys ökar och därmed kunskap om kulturens effekter eller behov. Statistik tillgängliggörs för fler parter. Fler frågor gällande kulturens effekter ska ingå i undersökningar som staden beställer. Nationell och regional statistik bryts ner till lokal nivå, delas och analyseras tillsammans.

¹⁹ Med pilotprojekt avses en förundersökning inför ett mer omfattande projekt eller verksamhet. Ett exempel kan vara att pröva nya metoder för att öka tillgängligheten till kultur för, av och med äldre.

Nuläge: Det saknas en struktur för statistik och analys där kulturpolitikens resultat och effekter kan mätas. Olika förvaltningar och bolag har kunskapsunderlag som kan bidra till analys och ökad förståelse när de förs samman. Idag finns mycket kunskap om kulturlivets behov och brukares vanor på nationell nivå som sällan bryts ner till lokal nivå och analyseras tillsammans med annan data. Flera förvaltningar har egna dataanalytiker och statistiker, dock inte kulturförvaltningen. Genom att samordna och dela statistik kan staden få mer kunskap och bättre underlag för att kunna göra analyser och omhänderta resultat.

Förväntad effekt

- Bättre förutsättningar för långsiktig planering och prioriteringar för framtida verksamhet. (Resultat kort sikt.)
- Stärkt omvärldsbevakning och ökad förståelse för brukares och kulturaktörers behov. (Resultat kort och lång sikt.)
- Ökade möjligheter att nå publikgrupper som står långt ifrån kulturlivet idag. (Effekt på lång sikt.)

Insats 4. Utveckla metoder för statistik och analys		
Aktivitet	Huvudansvar	Delansvar
4.1 Etablera ett analysnätverk med fokus kultur- och samhällsutveckling.	Kulturnämnden	Styrelserna för Business Region Göteborg och Göteborg & Co, nämnden för demokrati och medborgarservice.
4.2 Utöka antalet frågor om kulturens utveckling samt kulturvanor hos brukare i enkäter och undersökningar som staden genomför.	Kulturnämnden	Styrelserna för Business Region Göteborg och Göteborg & Co, nämnden för demokrati och medborgarservice.
Insatsen samspelar med och förstärker effekten av insats 2, 3 och 5.		
Uppföljning/nyckeltal för insatsen: 4.1 Utvärdera årligen nätverkets funktion i relation till målet att få mer och bättre kunskapsunderlag. 4.2 Antalet frågor om kultur ska öka i enkäter och undersökningar som staden redan genomför.		

Aktivitet 4.1 Etablera ett analysnätverk med fokus kultur- och samhällsutveckling.

Kunskap ska delas inom ett analysnätverk med fokus på kultur- och samhällsutveckling. Nätverket ska jämföra och analysera data från befintliga undersökningar som görs kontinuerligt, såväl stadens egna som regionala och nationella.

Aktivitet 4.2 Utöka antalet frågor om kulturens utveckling och kulturvanor hos brukare i enkäter och undersökningar som staden genomför.

Nätverket verkar för att utveckla och komplettera befintliga enkäter och undersökningar så att staden får ökad kännedom om kulturens utveckling och brukares kulturvanor i nya enkäter och undersökningar. Resultatet sprids till de verksamheter och institutioner som arbetar med publikutveckling och används för strategisk planering. Det kan spela stor roll för det målinriktade arbetet att öka tillgängligheten till kultur och bli lättare att identifiera vilka insatser som behövs framåt.

Samverkan: I båda aktiviteterna samverkar kulturnämnden med styrelserna för Business Region Göteborg och Göteborg & Co samt nämnden för demokrati och medborgarservice. Fler parter kan bjudas in för att t.ex. inkludera sociotopkartor i underlagen.

Kulturplanering

Kulturplaneringen är till för att skapa långsiktiga förutsättningar för konst, kultur och kulturarv att ta plats i utformningen av stadens fysiska miljö. Den syftar till att göra stadens karaktär och historia tydlig för boende och besökare. Den bidrar till att skapa goda förutsättningar för hållbar utveckling. Den bidrar också till att öka göteborgarens möjlighet att påverka sin fysiska livsmiljö.

Planens insatser inom kulturplanering ska leda till att gemensamma metoder införs så att kulturplaneringen blir en etablerad del i stadens processer när staden planeras, byggs om och byggs ut. Verktyg behöver utvecklas för att hantera sakliga beslutsunderlag. Det är en förutsättning för att människor även i framtiden ska kunna berikas av att kulturens värden finns med i stadens rum och att det blir en god gestaltad livsmiljö.

Övergripande mål för kulturplanering

- Skapa en attraktiv livsmiljö i staden.

Insats 5: Utveckla och tillämpa metoder för hantering av kulturdata i stadsplanering

Målbild: Kulturens värden är gemensamt definierade, tydliga och synliga i byggandet av en attraktiv stad. Gemensamma verktyg används för kulturdata på karta. Med verktyg som omhändertar kulturdata på samma sätt som annan data, har staden sakliga beslutsunderlag i stadsplaneringen. Begrepp kring kulturens värden är tydliga och förstås gemensamt när olika parter samverkar i stadsplaneringen. Relevanta verktyg för att visualisera kulturvärden utvecklas och används i kommunikation mellan förvaltningar och bolag, samt privata fastighetsägare.

Nuläge: Byggtakten i staden är hög och kulturen behöver växa i samma takt som staden växer. Allt fler efterfrågar kulturens perspektiv när staden växer och förändras. En förståelse finns för hur kulturens värden bidrar till och behövs för att skapa en attraktiv stad, både inom staden och hos privata aktörer. Kulturen är en viktig del av blandstaden, ändå riskerar den att trängas undan när stadsdelar förtätas och görs om. Utrymme för konst och kultur i byggprocesser och befintliga kulturvärden i områden som omvandlas, riskerar att prioriteras bort i stadsplaneringen där lagstadgade behov har företräde. Eftersom kulturens värde och sociala effekter är efterfrågade men svår fångade, behövs utvecklade metoder för att värna om och förstärka dem när staden byggs om och byggs ut. I samverkansprocesser uppstår svårigheter baserade på att det saknas tydlighet i hur begreppen kring kulturens värden används och vilka exakta värden som avses. Kartenkäter genom köpt tjänst av externa leverantörer har prövats för att få mer kunskap om kreativa verksamheter, men arbetet sker inte i den omfattning eller med den kontinuitet som behövs för att åstadkomma stabila och sakliga beslutsunderlag.

Förväntad effekt

- Effektiva verktyg tillämpas som möjliggör en enkel kommunikation kring kulturens potential och synergieffekter i stadsutveckling. (Resultat på kort sikt.)
- Ökad kunskap om kulturens betydelse och värde baserat på sakliga och empiriska underlag. (Resultat på kort och lång sikt.)
- Kulturen får en starkare plats inom stadsplaneringen. (Effekt på lång sikt.)

Insats 5. Utveckla och tillämpa metoder för hantering av kulturdata i stadsplanering		
Aktivitet	Huvudansvar²⁰	Delansvar
5.1 Integrera kulturdata till övriga GIS ²¹ -lager och tillämpa dem i planerade planprocesser och utvecklingsarbeten inom staden.	Byggnadsnämnden och kulturnämnden	Socialnämnderna centrum, nordost, sydväst och Hisingen avseende lokala utvecklingsplaner.
5.2 Utveckla och implementera analysverktyget Kulturkalkyl för Göteborgs Stad.	Kulturnämnden och kommunstyrelsen	
5.3 Utveckla och implementera ett kartenkätverktyg för Göteborgs Stad.	Byggnadsnämnden och kulturnämnden	
Insatsen samspelar med och förstärker effekten av insatsen 6 och 7.		
Uppföljning/nyckeltal för insatsen:		
5.1 Antal lager i GIS-kartor för kulturens behov ökar.		
5.2 Verktyget testas och utvärderas.		
5.3 Verktyget testas och utvärderas.		

Aktivitet 5.1: Integrera kulturdata till övriga GIS-lager och tillämpa dem i planerade planprocesser och utvecklingsarbeten inom staden.

Inom ramen för sociala innovationslabb driver stadsbyggnadskontoret uppdraget att samla sociala data på karta. Kulturdata kan integreras i denna process. En viktig förutsättning är att redskapet tillhandahåller de ramar och matriser som krävs för att utveckla kulturdata på karta. Socialnämnderna har ansvar för de lokala utvecklingsplanerna där kulturdata också kan ingå. En samordning av dessa underlag bör också ske.

Aktivitet 5.2: Utveckla och implementera analysverktyget Kulturkalkyl för Göteborgs Stad.

Analysverktyget Kulturkalkyl är en modell framtagen av Stockholms stad för att uppskatta de sociala, samhälls- och fastighetsekonomiska värden som skapas av olika kulturverksamheter på en plats. Verktyget används även för att uppskatta vilken kulturpotential en plats har när den förväntas öka med ett visst antal bostäder och arbetsplatser. Verktyget är ett effektivt sätt för att beskriva kulturvärden i ekonomiska termer. En ny version behöver utvecklas med data från Göteborgs Stad.

Aktivitet 5.3: Utveckla och implementera ett kartenkätverktyg för Göteborgs Stad.

²⁰ Endast en part kommer att ha huvudansvar per aktivitet. Hur ansvaret kommer att fördelas utreds vidare under 2022 med hänsyn tagen till stadens nya organisation för stadsutveckling.

²¹ GIS står för Geographic Information System.

Kulturförvaltningen har genomfört enkäter för kartläggning av kulturella och kreativa verksamheters lokalisering med hjälp av en extern leverantör. Resultat är mycket användbara. Ett staden-gemensamt kartbaserat verktyg för att utforma frågeformulär är ett värdefullt verktyg som kommer många förvaltningar och bolag till godo. Enkäter kan systematiskt användas för att hämta in kunskap och synpunkter från medborgare och kulturskapare och möjliggör att kunskap kring kulturvärden kartläggs över tid.

Samverkan: Kulturnämnden och byggnadsnämnden delar på huvudansvaret i två aktiviteter och kulturnämnden och kommunstyrelsen i en. Socialnämnderna centrum, nordost, sydväst och Hisingen har delansvar i en av aktiviteterna.

Insats 6: Implementera kulturplanering i stadsutvecklingsprocesser

Målbild: Kulturvärden omhändertas i stadsutvecklingsprocesser. Arbetssätt och ansvar är tydligt utformade i stadens gemensamma arbete med kulturplanering. Kulturplanering innebär en stadsplanering med fokus på stadens kulturella resurser och hur dessa kan bidra till stadsutvecklingen. Stadens kulturella resurser identifieras genom fem kulturvärden: kulturmiljö, kulturella mötesplatser, konst, kreativa verksamheter och identitet. Kulturvärdesinventeringar²² utförs som ett steg i kulturplaneringen för att få kunskap om befintliga kulturvärden i ett område.

I stadens nya organisation för stadsutveckling finns tydliga arbetssätt och regelverk för hur kulturens värden beaktas i stadsutvecklingsprocesserna. Stadsplaneringen identifierar redan i tidiga skeden kulturvärden och eventuella behov.

Nuläge: En svårighet i många stadsutvecklingsfrågor är de långa processerna. Det är skarpa överlämningskedan, där viktiga perspektiv riskerar att förloras. De kulturvärden som inte synliggörs genom kulturminneslagen, plan- och bygglagen eller enprocentregeln riskerar att osynliggöras och förloras, vilket är en långsiktig förlust. Enprocentregeln²³ fungerar som en av flera metoder att omhänderta kulturvärde konst men hanteringen behöver förtydligas både organisatoriskt och ekonomiskt.

Kulturförvaltningen har idag inte en tillräckligt tydlig roll, mandat eller resurs för att säkerställa att kulturens värden beaktas i nuvarande organisation för stadsutveckling. Frågorna behöver omhändertas inom den nya organisationen för stadsutveckling.

Förväntad effekt

- Styrning och samsyn uppnås för kultur tidigt i processer samt bevakning av kultur vid kritiska skeden. (Resultat på kort och lång sikt.)

²² Kulturvärdesinventering innebär att identifiera och lokalisera vilka av de fem kulturvärdena som finns på en specifik plats. Inventeringen kan genomföras i mindre eller större omfattning.

²³ Sedan 2013 är det ett krav i Göteborgs Stad att förvaltningar och helägda bolag ska avsätta en procent av den totala byggkostnaden för konstgestaltning om de bygger nytt, bygger om eller bygger till. Det betyder att en yrkesverksam konstnär ska få i uppdrag att skapa ett konstverk eller en konstnärlig gestaltning i anslutning till platsen där det byggs. Regeln gäller både för bostäder, kontor och offentliga rum som parker, lekplatser, torg och trafikplatser.

- Kunskap om stadens arbete med kultur i stadsutveckling är tydliggjord och förankrad. (Resultat på kort och lång sikt.)
- Kulturlivets behov och förutsättningar blir en tydligare del i stadens olika stadsutvecklingsprocesser. (Effekt på lång sikt.)

Insats 6. Implementera kulturplanering i stadsutvecklingsprocesser		
Aktivitet	Huvudansvar²⁴	Delansvar
6.1 Ta fram modell för att integrera kulturplanering i stadens befintliga gemensamma stadsutvecklingsprocesser.	Kulturnämnden tillsammans med byggnadsnämnden, fastighetsnämnden, trafiknämnden och nämnden för park och natur (ny organisation för stadsutveckling).	
6.2 Implementera modellen i stadens gemensamma stadsutvecklingsprocesser, för att säkerställa att kulturvärden får en tydlig plats.	Kulturnämnden tillsammans med byggnadsnämnden, fastighetsnämnden, trafiknämnden och nämnden för park och natur (ny organisation för stadsutveckling).	Kommunstyrelsen
Insatsen samspelar med och förstärker effekten av insats: 5 och 7		
Uppföljning/nyckeltal för insatsen: 6.1 Utvärdering av processen att ta fram en modell, som i sin tur testas och utvärderas. 6.2 Ordinarie uppföljning i Stratsys. 6.2 Enkät till involverade nämnder och styrelser om kulturplaneringen omhändertas till önskad nivå.		

Aktivitet 6.1: Ta fram modell för att integrera kulturplanering i stadens befintliga gemensamma stadsutvecklingsprocesser.

Tillsammans med utpekade förvaltningar skapas en modell för arbetssättet att integrera kulturplanering i stadens befintliga gemensamma stadsutvecklingsprocesser, för att säkerställa att kulturvärden beaktas vid prioriteringar och beslut inför kommande steg i processen. När modellen är framtagen används den i prioriterade plan- och programarbeten. Efter genomfört arbete utvärderas modellen och eventuella justeringar tillkommer.

Aktivitet 6.2: Implementera modellen i stadens gemensamma stadsutvecklingsprocesser för att säkerställa att kulturvärden får en tydlig plats.

Efter utvärdering och justering formaliseras modellen för integrering av kulturplanering och implementeras i stadens stadsutvecklingsprocesser, såsom SKA/BKA²⁵. Aktiviteten innebär att säkerställa att kulturplaneringen får önskat utrymme.

Staden har redan påbörjat ett gemensamt arbetssätt för att kommunicera stadsutvecklingen till medborgare. Den interna kommunikationen ska tydliggöra stadens olika ansvar och kontaktvägar i arbetet med kultur i stadsutveckling. Kulturvärden ska ingå i stadens kommunikation om stadsutveckling.

²⁴ Endast en part kommer att ha huvudansvar per aktivitet. Hur ansvaret kommer att fördelas utreds vidare under 2022 med hänsyn tagen till stadens nya organisation för stadsutveckling.

²⁵ SKA= social konsekvensanalys. BKA= barnkonsekvensanalys

Samverkan: I samtliga aktiviteter samverkar Kulturnämnden med Byggnadsnämnden, Fastighetsnämnden, Trafiknämnden och Park och naturnämnden (ny organisation för stadsutveckling).

Insats 7: Stärka kulturens roll i befintlig miljö

Målbild: Tillgången till verksamhetslokaler för kultur ökar i samverkan med kommunala och privata fastighetsaktörer. Förutsättningarna för ett levande kulturliv stärks genom att kunskap sprids till fastighetsägare om kulturens värden och om kulturskapares behov av arbetslokaler, evenemangsyta och mötesplatser. Befintliga resurser används i större utsträckning till kulturella ändamål. Kulturlivet spelar en viktig roll i platssamverkan inom staden, vilket bibliotek, samlingslokaler och kultur på allmänna platser är exempel på. Olika aktörer samlas för att arbeta praktiskt med åtgärder för ökad rörelse, trygghet och trivsel vid en speciell plats.

En Kulturlots mäklar mellan kulturaktörer, stadens aktörer och fastighetsägare och ger stadsdelar ökat kulturutbud, tillströmning av människor och därmed också en förstärkt känsla av trygghet. Mäklande mellan kulturverksamheter och fastighetsägare hjälper till att förebygga risken att lokaler står tomma p.g.a. nedstängningar.

Nuläge: Ökad kunskap om kulturvärden krävs för att värna och utveckla kultur i befintlig miljö samt stärka förutsättningarna för kulturliv, som tillgång till arbetslokaler med rimliga hyror, evenemangsyta etcetera. Privata fastighetsägare ser i ökad utsträckning värdet av lokaler för konst och kultur som del av en attraktiv miljö men det saknas vägar att hitta till kulturverksamheter. Samarbeten försvåras av att parterna ofta talar olika språk och har olika förväntningar. Det saknas en funktion med överblick som dels vägleder nya och gamla aktörer till stöd, scener och platser, dels förmedlar kulturens och kulturskapares värde och effekter för fastighetsägare. Genom samverkansgruppen Purple Flag²⁶ och inom handlingsplanerna för Näringslivsstrategiskt program har ett arbete påbörjats för att öka dialogen med fastighetsägare och undersöka möjligheten till kulturverksamhet i nya lokaler. Beröringspunkter finns även med Idrotts- och föreningsnämnden som ansvarar för en Lokalförmedlingstjänst²⁷ för delar av stadens egna fastighetsbolag, främst Higab som hyr ut lokaler till föreningslivet. Insatsen tar arbetet vidare och formaliserar funktionen Kulturlots. Modellen är prövad och etablerad i Stockholm sedan 2017.

Förväntad effekt

- Ökad samverkan mellan fastighetsägare och kulturaktörer. (Resultat på kort sikt.)
- Fler platser och ökat utrymme för kulturen. (Resultat på kort och lång sikt.)
- Kunskap om värdet av att kulturaktörer finns kvar och utvecklas i befintliga byggnader och bebyggelsemiljöer. (Effekt på lång sikt.)
- Ökad trygghet genom platsutveckling i områden där lokaler riskerar att stå tomma. (Effekt på lång sikt.)

²⁶ Purple Flag är ett samarbete mellan bl.a. Göteborgs Stad, Innerstaden Göteborg, Nordstan, Polisen, och flera fastighetsägare.

²⁷ Lokalförmedlingstjänsten drivs av Idrotts- och föreningsnämnden. Den utgör mellanhyresvärd mellan ett urval av stadens fastighetsägare och kultur- och föreningslivet. En hyresmodell ingår i konceptet för Lokalförmedlingstjänsten.

Insats 7. Stärka kulturens roll i befintlig miljö		
Aktivitet	Huvudansvar	Delansvar
7.1 Inrätta Kulturlots som funktion och ge redskap och resurser för att stärka kulturens plats i staden.	Kulturnämnden	Fastighetsnämnden, nämnden för idrott och förening, nämnden för park och natur, lokalnämnden, socialnämnden centrum samt styrelserna för Business Region Göteborg, Higab, Framtiden och GöteborgsLokaler,
Insatsen samspelar med och förstärker effekten av insats 1, 2, 5 och 6		
Uppföljning/nyckeltal för insatsen: 7.1 Utvärdering av genomförd kommunikationsinsats. 7.1 Antal förmedlade kontrakt ska öka.		

Aktivitet 7.1: Inrätta Kulturlots som funktion och ge redskap och resurser för att stärka kulturens plats i staden.

En riktad kommunikationsinsats genomförs som tar vid arbetet i Göteborgs stads näringslivsstrategiska program, handlingsplan 1 - 2 med syfte att skapa dialog med kommunala och privata fastighetsaktörer angående kulturens potential i befintliga miljöer.

Funktionen Kulturlots inrättas på kulturförvaltningen med målet att matcha kulturverksamheter och lokaler. Förfrågningar tas emot från kulturliv, fastighetsägare eller andra förvaltningar. Lotsen har en viktig funktion i att mäkla och förmedla mellan de olika parterna. Nya platser för kultur etableras genom att kulturaktörer lotsas vid nyetablering eller omlokalisering. Kulturlotsen kan även förmedla andra typer av stöd till kulturaktörer som inventerats genom insats 1 samt kan medverka i insats 2.

Samverkan: Kulturnämnden, Fastighetsnämnden, nämnden för idrott och förening, nämnden för park och natur, lokalnämnden, socialnämnden centrum samt styrelserna för Business Region Göteborg, Higab, Framtiden och GöteborgsLokaler.

Förutsättningar för Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026

Innehåll

Förutsättningar för Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026.....	1
Inledning	2
Bakgrund	2
Mål och syfte.....	2
Metod.....	2
Göteborgs Stads kulturprogram 2013	3
Urval av strategier.....	3
Nationella och regionala kulturpolitiska mål	3
Kulturlivets ekologi	5
Omvärldsförändringar.....	5
Globala trender	5
Den gröna omställningen.....	6
Internationell utblick på kulturområdet – ett exempel.....	7
Förändringar nationellt, regionalt och lokalt sedan 2013	7
Museilagen.....	7
Politik för en gestaltad livsmiljö.....	8
Barnkonventionen.....	8
Utredningar och rapporter	9
Lokala förändringar	13
Sammanfattande omvärldsanalys	15
Nuläge, mål, strategier och insatser	16
Definition av fem kulturvärden i stadsutvecklingen	18
Medverkande i processen.....	19

Inledning

Denna bilaga innehåller en beskrivning av förutsättningar för Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026. Sedan kulturprogrammet antogs 2013 har det skett förändringar i omvärlden på övergripande global, nationell och lokal nivå som påverkar planens utformning.

Bilagan beskriver även utmaningar i ett nuläge och målbilder för framtiden. Planen med dess insatser och aktiviteter ska ge stöd för den förflyttning som ska ske till ett önskat läge. Denna bilaga belyser förutsättningar och motiverar insatsernas utformning i själva planen.

Bakgrund

Kommunfullmäktige antog Göteborgs Stads kulturprogram 2013. Kommunstyrelsen gav kulturnämnden i uppdrag 2020-09-30 § 797 att ta fram ett förslag till en ny handlingsplan utifrån Göteborgs Stads kulturprogram, att gälla för 2023 - 2026. (2022)

Planen beskriver hur stadens nämnder och styrelser ska samverka för att bidra till att nå målen inom kulturprogrammets tre perspektiv konstopolitik, kulturpolitik och kulturplanering. Utgångspunkter för planen är ett urval av strategiska framtidsfrågor i kulturprogrammet. Tonvikt ligger på kulturplanering och kulturens roll i samhälls- och stadsutvecklingen, eftersom behov av insatser bedöms vara störst inom det området. Ytterligare förutsättningar för planens utformning beskrivs i denna bilaga, som komplement till själva planen.

Mål och syfte

Planen ska bidra till att öka kännedomen om Göteborg stads kulturprogram samt öka takten för implementering av kulturprogrammet.

Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026 förtydligar hur stadens förvaltningar och bolag ska samverka för att bidra till strategiska mål i kulturprogrammet. Planen ska leda till en stärkt ställning för kulturlivet, ökad samverkan och ett bättre nyttjande av kulturlivet som en resurs i arbetet för hållbar stadsutveckling, social sammanhållning och attraktiv storstad.

Metod

Planen är framtagen utifrån en process i flera delar. Inledningsvis gjordes en uppföljning och utvärdering av handlingsplanerna för 2016 – 2018 med stöd av bl.a. en enkät till berörda förvaltningar och bolag. Eftersom kulturprogrammet visat sig relativt okänt för stadens övriga förvaltningar och bolag har deras medverkan prioriterats i arbetet. Fem workshops med dem genomfördes våren 2021.

Den interna förankringen i kulturförvaltningen har skett genom involvering av en projektgrupp, en intern workshop samt delaktighet från flera avdelningar i färdigställandet av förslaget till plan. En styrgrupp från förvaltningen har fattat beslut i processen och en direktörsgrupp från staden har fungerat som referensgrupp. Medverkande i processen framgår under egen rubrik sist i dokumentet.

Planen är även framtagen med hänsyn tagen till stadens och omvärldens utveckling och de förutsättningar som råder för kulturlivet i stort.

Göteborgs Stads kulturprogram 2013

I inledningen till kulturprogrammet står: "Kulturen är viktig för göteborgarna och deras välbefinnande, men också för näringsliv, arbetsmarknad, turism och stadens profil och attraktionskraft. Kultursatsningar kan bland annat bidra till social sammanhållning genom möten, ökad förståelse och stärkt dialog mellan människor. Kultur är ett samhällsbyggnadselement och måste därför utgöra en naturlig och integrerad del av stadsutvecklingen."

I kulturprogrammet samspelar tre perspektiv: förutsättningar för konst och kultur genom *Konstpolitik*, människors rätt att ta del av konst och kultur genom *Kulturpolitik* och kulturens roll i stadsplaneringen genom *Kulturplanering*. Varje perspektiv har ett övergripande mål. Denna plan ska bidra till de tre målen i kulturprogrammet:

- *Konstpolitik*: Skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna
- *Kulturpolitik*: Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust och motivation att ta del av och utöva kultur
- *Kulturplanering*: Skapa en attraktiv livsmiljö i staden.

Urval av strategier

I uppdraget att ta fram en ny plan ingår att fokusera på ett urval av kulturprogrammets strategier som är kopplade till de tre perspektiven och dess mål.

Urvalet är gjort utifrån kulturförvaltningens bedömning av de övergripande utmaningar och behov som finns för respektive mål, som även kommunstyrelsen beslutat om i uppdraget:

- Konst- och kulturlivet lever under ekonomiskt pressade villkor.
- Ojämlikheten ökar i staden. Tillgången till kultur behöver öka.
- Kulturperspektivet i stadsbyggnadsprocessen behöver förtydligas.

Fem strategier ur programmet fokuseras därför i planen. De hör dels ihop med utmaningarna ovan, dels med utgångspunkt i utvärderingen av den tidigare handlingsplanen som visar på behovet av att göra kulturprogrammet mer känt i staden och att öka samverkan om insatser:

- Utöka lokalt samarbete
- Stärka finansieringen
- Utveckla och förnya mötesplatser för kultur
- Öka samverkan med andra politikområden
- Göra kulturplanering till en del av planprocessen så att kulturen är integrerad i stadsutvecklingen.

Syftet med planen är att bidra till att kulturprogrammet implementeras genom att förbättra förutsättningar för konsten och konst- och kulturskapare att verka, att få fler människor vara delaktiga och engagerade i kulturlivet samt att stärka kulturens roll i stadsutvecklingsprocesserna.

Nationella och regionala kulturpolitiska mål

Kulturpolitiken utgörs av en flernivåpolitik, med antagna nationella kulturpolitiska mål och mål beslutade i Västra Götalandsregionens kulturstrategi 2020 - 2023. Målen i Göteborgs Stads kulturprogram har kopplingar till båda ovanliggande nivåer.

Nationella kulturpolitiska mål

De nationella kulturpolitiska målen ska främst styra den statliga kulturpolitiken men ska även kunna vägleda kulturpolitiken i kommuner och landsting:

Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling.

För att uppnå målen ska kulturpolitiken:

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur

De inledande meningarna har paralleller till kulturprogrammets perspektiv:

Konstpolitik: *Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund.* (Självständighetsmålet)

Kulturpolitik: *Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet.* (Delaktighetsmålet)

Kulturplanering: *Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling.* (Samhällsmålet)

Regionala kulturpolitiska mål

Stadens kulturprogram förhåller sig även till den regionala strategin *Kulturstrategi Västra Götaland – och regional kulturplan 2020 - 2023*. Den utgör en grund för de processer som pågår inom ramen för den nationella kultursamverkansmodellen där bland annat den regionala kulturplanen ger en möjlighet för staden att föra fram angelägna kulturutvecklingsfrågor.

Den regionala strategin anger fem strategiska områden:

- vidga deltagandet
- gynna nyskapande
- utveckla kapaciteter
- nyttja tekniken
- öka internationaliseringen

I förordet till *Kulturstrategi Västra Götaland* står att "*Kulturens värden bygger attraktiva samhällen, gemenskap, företag, innovationer och god hälsa – men det är inte därför den finns. Den finns för att vidga vårt inre och påminna oss människor om att vi är en del i en större rörelse av rum och tid där vi hela tiden utvecklas. Ett mynt har två sidor och /.../detta kan beskrivas som att den ena sidan betonar kultur och den andra demokrati.*"

Den regionala kulturpolitiken har starkast kopplingar till de konstpolitiska och kulturpolitiska målen i kulturprogrammet. Kulturplaneringen och stadsutvecklingsfrågor har framför allt den kommunala nivån rådighet över. De tre perspektiven beskrivna i Göteborgs Stads kulturprogram samspelar med varandra och utgör förutsättningar för varandra. De samspelar även med både de regionala och de nationella kulturpolitiska målen och förstärker varandra.

Kulturlivets ekologi

Kulturförvaltningen har tagit fram en rapport om Kulturens värde och sociala effekter¹ inför arbetet med en ny handlingsplan och en ev. framtida revidering av kulturprogrammet. I rapporten presenteras ett ekologiskt perspektiv på kultur som kan lösa den vanliga motsättningen mellan kulturens egenvärde och dess instrumentella värden. Rapporten är en utforskande kunskapsöversikt som fördjupar olika begrepp och argument kring just kulturens värde och sociala effekter. Det handlar i grunden om varför det är verksamt att lägga offentliga medel på 'kultur', och mer specifikt om varför och på vilka sätt kulturförvaltningens verksamhet är viktig och värdefull. Rapporten samlar forsknings- och evidensbaserade argument och belägg för att genomlysas verksamhetens grundläggande värden och effekter. I rapporten förs ett resonemang om kulturens olika slags värde och att de kan samspela och påverka varandra. Den belyser svårigheten att belägga olika slags värde med mätmetoder och inspirerar till att bejaka kulturlivets komplexa ekosystem.

Målet är att utveckla redskap som kan skapa större kännedom om kulturens värden och sociala effekter, och utveckla argument och belägg för på vilket sätt kulturförvaltningen bidrar, och kan bidra än mer, till stadens prioriterade mål.

Omvärldsförändringar

Globala trender

Minst tre globala megatrender var aktuella redan när kulturprogrammet antogs 2013 men har accentuerats. De har i hög grad påverkan på samhälls- och kulturliv: Urbanisering - större städer växer och förtätas. Demografiska förändringar - mångfalden ökar i befolkningen och andelen äldre invånare i städer växer. Digitalisering – utvecklingen sker i snabb takt och har i hög grad påverkan inom alla områden.

Urbanisering

Urbaniseringen är högst påtaglig i Göteborgsregionen. Göteborgs Stads befolkningsprognos för år 2019–2040 pekar på att staden kommer att ha 157 000 fler invånare om 20 år. Göteborgs näringslivsstrategiska program siktar på 120 000 nya jobb under programtiden 2018 - 2035.

Det innebär att den kommunala servicen inom kulturområdet behöver växa i samma takt som staden växer, dels för att kunna erbjuda medborgare en jämlik tillgång till konst- och kulturupplevelser, dels för att värna kulturvärden av flera slag när staden byggs ut och byggs om.

Kulturnämnden har i uppdrag enligt sitt reglemente att arbeta strategiskt för att stärka kulturens roll i stadsutvecklingen, men verktyg och metoder saknas idag för att beakta och tillvarata kulturvärden i stadsplaneringen som säkerställer att det finns en infrastruktur för kulturella ändamål. Kulturfrågor riskerar att inte involveras i tillräcklig grad i de olika planeringsskedena i stadsutvecklingsprocesserna. Stadens organisation och/eller processer behöver justeras för att kunna inkludera kulturplanering och därmed stärka kulturens roll i stadsutvecklingen. Målkonflikter kan innebära att mer långsiktiga intressen och investeringar som att värna kulturarv, konst, mötesplatser och produktionsmiljöer för kulturella och kreativa näringar, prioriteras bort. Kulturella verksamheter risker också att trängas undan och försvinna från områden p.g.a. högre hyror.

¹ Kulturens värde och sociala effekter, Klas Grinell, Göteborgs kulturförvaltning 2020

Demografiska förändringar

Till demografiska förändringar hör flera utvecklingsspår, t.ex. ökad mångfald i befolkningen, växande ojämlikhet och skillnader inom staden avseende människors förväntade livslängd och hälsa samt en växande äldre befolkning. Den demografiska utvecklingen innebär också att färre ska försörja fler.

Staden är segregerad med ojämlika förutsättningar för människor att vara aktiva i samhälls- och kulturliv. Det finns många hinder för att delta och alla känner sig inte inkluderade eller förväntade i kulturverksamheter. Otrygghet och utanförskap är ett stort problem som staden behöver kraftsamla och arbeta förebyggande med.

Göteborg har en ny organisation sedan 2021 då stadsdelarna upphörde, som inledningsvis innebär att kontaktytor mellan verksamheter är otydliga. Kunskapsområden är inte naturligt sammankopplade med varandra. De resurser som finns kan användas bättre om kopplingar mellan dem blir tydligare och starkare. Verksamheter behöver utveckla nya arbetssätt för att vara tillgängliga och inkluderande för en mer differentierad befolkning än tidigare.

Digitalisering

Digitaliseringen går snabbt och Göteborg ligger långt framme när det gäller digital utveckling och innovationskraft. Verktyg utvecklas för stadsplanering och hantering av data och statistik blir mer effektiv och möjlig att visualisera, vilket underlättar planeringen.

När fysiska möten inte varit möjliga p.g.a. pandemin, har digitaliseringen påskyndats inom flera områden och bidragit till att tillgängliggöra delar av kulturlivet med nya kanaler och uttrycksformer. Digitaliseringen både ökar och minskar tillgängligheten till kulturlivet. Fler kanaler att ta del av konst och kultur ökar tillgängligheten för dem som hanterar de digitala verktygen. För icke-digitala befolkningsgrupper ökar gapet och ett utanförskap förstärks.

Högre krav ställs på filmatisering och streaming av föreställningar, konserter och annan digital kulturverksamhet. Digital kultur är även ett konstnärligt uttryck i egen rätt och har möjlighet att bidra med nya värden och kvaliteter. Digital verksamhet följs inte upp eller synliggörs på samma sätt som fysisk. Det är också svårare att få ersättning för digitalt material eftersom upphovsrättsliga frågor inte är reglerade fullt ut och material på nätet förväntas kunna användas utan kostnad.

Digitala verktyg för stads- och samhällsplanering finns framför allt inom andra förvaltningar än kulturförvaltningen. Det saknas idag metoder och rutiner för att inkludera data rörande kulturområdet i såväl stads- som samhällsplanering. Med begränsade resurser behövs faktaunderlag och kunskap för att kunna göra rätt prioriteringar i relation till uppsatta mål, som t.ex. att tillgängligheten till kultur ska öka.

Den gröna omställningen

Varken kulturprogrammet eller planen för 2023 – 2026 berör konkret den klimatkris och klimatomställning som världen står inför. Som samhället i övrigt måste kulturlivet anpassa sig till hållbara ekologiska förutsättningar och bli bättre på att utvärdera sin miljöpåverkan och göra hållbara val. Kulturprogrammet och planen har kopplingar till Agenda 2030, främst genom målen 3, 10 och 11². Göteborgs Stad har undertecknat avtal om att bli klimatneutralt till 2030³ och alla behöver anstränga sig för att nå målet.

² FN:s globala hållbarhetsmål definieras i Agenda 2030. Mål 3: God hälsa och välbefinnande, Mål 10: Minskad ojämlikhet, Mål 11: Hållbara städer och samhällen.

³ Göteborg är en av nio svenska städer som ingår i den nationella satsningen att leda omställningen till klimatneutrala städer till år 2030. Arbetet sker inom det strategiska innovationsprogrammet Viable Cities som leds av miljöförvaltningen.

Kulturlivet kan bidra i klimatomställningen genom att erbjuda forum och former för gestaltningar, samtal och debatt. Många kulturupplevelser innebär s.k. ”köpta tjänster” vilka innebär ett mindre klimatavtryck än producerade materiella tjänster. Tillgång till kulturarv och historia bidrar till långsiktiga perspektiv och ökad kunskap, likaså bibliotek och tillgång till en mångfald av media.

Internationell utblick på kulturområdet – ett exempel

Göteborg Stad är medlem i det europeiska nätverket för större städer, *Eurocities*⁴, där kulturförvaltningen medverkar i *Culture Forum*. Det är ett forum för erfarenhetsutbyte, lärande och påverkan. Många städer hanterar gemensamma strategiska utmaningar och alla förenas av att förhålla sig till EU-politiken, som i stor utsträckning genomförs på operativ kommunal nivå.

I kulturforumet finns stort fokus på kulturella och kreativa näringar, på kulturell service och inkluderande städer, Kulturarv och kulturmiljö, offentlig konst, stadsomvandling etc. Horisontella perspektiv är centrala som kulturella värden i relation till sammanhållningspolitik, folkhälsa och välbefinnande, hållbarhet, ekonomi etc. Erfarenheter från nätverket visar betydelsen av tvärssektoriella samarbeten för att bredda kulturen som välfärdssektor. Metoder för uppföljning och mätning diskuteras och det finns kopplingar till forskning⁵ inom nätverket

Genom Eurocities Culture Forum är Göteborg en part i Erasmus Plus projektet *Creative Ageing – cultural engagement instead of social isolation*⁶. Syftet är att öka delaktigheten för äldre i kulturlivet. Strategier, metoder och erfarenheter delas mellan städerna och en större europeisk kartläggning görs. Projektet bidrar till att synliggöra äldres rättigheter till kultur för, av och med äldre. Erfarenheter, metoder och strategier delas mellan parterna.

Kultur, hälsa och välbefinnande har varit tema för 2021 års kulturforummöte som arrangerades av Tammerfors, Finland, med många goda exempel i Europa. Forumet bedömer att det finns ett växande intresse för kultur som en viktig del i förebyggande arbete för hälsa och välbefinnande. Att bygga nätverk mellan sektorer är en nyckelfaktor och det behövs tid för att utveckla förtroenden och samarbeten. Samverkan mellan kultur och andra sektorer behöver avspeglas både på strategisk och operativ nivå. Bedömningen är att det behövs mer forskning och kunskap för att utveckla modeller för uppföljning och analys på området.

Kulturforummötet 2022 kommer att fokusera på kultur och klimatomställning och hållbarhet.

Förändringar nationellt, regionalt och lokalt sedan 2013

Museilagen

En ny museilag trädde i kraft 2017⁷ som reglerar offentligstyrda museer på statlig, regional och kommunal nivå. I den fastställs att museerna ska bidra till samhället och dess utveckling genom att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning. Den hävdar museernas professionella oberoende och fria ställning, i relation till politiska avgöranden vad gäller innehåll. Den ger tydligare och mer långsiktiga ramar för verksamheten som ska bidra till mod och kraft för museerna att

⁴ Eurocities är ett nätverk för större städer i Europa. Kulturforumet är ett av sex forum. Medlemsavgiften till nätverket bekostas centralt av staden och stadsledningskontoret samordnar arbetet på en övergripande nivå.

⁵ T.ex. Centre of cultural value, Leeds, www.culturalvalue.org.uk

⁶ *Creative Ageing* pågår 2019 - 2022 och leds av München. Berlin, Brighton/Hove, Leeuwarden, Oostende och Göteborg är partnerstäder. P.g.a. pandemin har allt utbyte hittills skett digitalt. Kulturförvaltningen och förvaltningen för äldre, vård och omsorg ingår men flera parter i staden är involverade.

⁷ Museilag 2017:563, trädde i kraft 1 augusti 2017.

utvecklas till självständiga arenor för samtal genom att: öka lyhördheten, utmana, ha ett kritiskt förhållningssätt, vidga och fördjupa.

Den nya kulturarvspolitiken från 2017⁸ innebär förutom museilag för de offentliga museerna även en ny definition av kulturarv och en ny inriktning i relation till kultursamverkansmodellen samt nya myndighetsuppdrag för Riksantikvarieämbetet.

Lagen stärker museernas ställning generellt och så även i Göteborg. Under en tioårsperiod genomförs och planeras stora och genomgripande satsningar på stadens museer, som renovering av Röhsska Museet, ombyggnation av Sjöfartsmuseet Akvariet med invigning 2022, planering av en större om- och utbyggnad av Göteborgs Konstmuseum samt investering i helt nya museimagasin. Därtill planeras en flytt av Göteborgs Konsthall. Det är en kulturpolitisk och framförallt museipolitisk satsning av sällan skådat slag på kommunal nivå. En delvis hundra år gammal museiinfrastruktur uppdateras för framtidens behov och möjliggör därmed den långsiktiga uppfyllelsen av de kultur- och konstopolitiska målen.

Politik för en gestaltad livsmiljö

Proposition för en gestaltad livsmiljö⁹ utgör ett nytt nationellt mål för arkitektur-, form- och designpolitiken. Arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön. Propositionen tar ett helhetsgrepp om arbetet med den gestaltade livsmiljön och utgör samtidigt en samlad nationell arkitekturpolicy.

Politiken skapar en helhetssyn för utformningen av livsmiljöer med människan i centrum och den är ett mycket bra exempel på hur kulturen skapar värden och bidrar till hållbarhet i andra samhällsprocesser. Arkitektur, form, design, konst och kulturmiljö ska finnas med i plan- och byggprocesser och bidra till ökad kvalitet såväl konstnärligt och estetiskt som socialt.

För att staden ska kunna arbeta mer framgångsrikt med frågor kopplade till Gestaltad Livsmiljö, behöver kulturförvaltningens kompetens integreras mer i stadens gemensamma stadsutvecklingsprocesser. Gemensamma verktyg och metoder behöver utvecklas för att integrera kulturdata på karta i de staden-gemensamma beslutsunderlagen.

Barnkonventionen

År 2020 antogs barnkonventionen som lag¹⁰. I kulturprogrammet identifieras sju rättigheter gällande barn och ungas rätt att ta del av kultur för, av och med barn och unga. Göteborgs Stads Plan för barn- och ungunder 2020 – 2023, som är framtagna utifrån kulturprogrammet och program för en jämlik stad och gäller för flertalet nämnder och styrelser i staden, vilar på rättigheter i barnkonventionen.

Barnkonventionen kommer att tillämpas genom en föreslagen Barnrättsplan för Göteborgs stad, som i skrivande stund behandlas som nämndremiss. Den kommer att innebära att alla nämnder och styrelser gör ett barnbokslut i samband med årsrapporten.

⁸ Sveriges Museer, Sveriges museer summerar den nya kulturarvspolitiken, www.sveriges.museer.se

⁹ Proposition från kulturdepartementet 2017/18:110, Politik för en gestaltad livsmiljö.

¹⁰ Lagen om Förenta nationens konvention om barnets rättigheter 2018: 1197, trädde i kraft 1 januari 2020.

Utredningar och rapporter

Pandemirelaterade utredningar

Ett år med pandemin

Myndigheten för kulturanalys har lämnat två rapporter direkt relaterade till pandemin, men ytterligare rapporter hos myndigheten berör den. *En översyn av pandemins effekter*¹¹ utgör delrapport och *Ett år med pandemin*¹² utgör slutrapport. Kartläggningar visar att tre konsekvenser av pandemin för kulturlivet på övergripande nivå är 1) minskat och förändrat kulturutbud och deltagande, 2) intäkts- och inkomstbortfall för kulturverksamheter och kulturskapare samt 3) försämrade kulturarbetsmarknad. Pandemin har lett till både kortsiktiga och långsiktiga konsekvenser och även synliggjort strukturella utmaningar inom kulturområdet som existerade redan före pandemin, men som har förstärkts och förtydligats under den akuta krisen.

Bedömningen är att pandemin har fått mycket negativa konsekvenser för stora delar av kulturområdet. Åtgärder som satts in har varit 1) ekonomiskt inriktade insatser, 2) kunskapsinriktade insatser samt 3) utbudsfrämjande insatser. Inledningsvis har det funnits brister i hur regeringens krisåtgärder utformats i relation till förutsättningarna på kulturområdet. De offentliga insatserna har gradvis ökat i träffsäkerhet och det har funnits en ambition att anpassa åtgärder till kulturområdets specifika problem.

Ytterligare en bedömning från myndigheten är att det behövs mer kunskap och fortsatt politikutveckling. Två kunskapsbehov som är särskilt centrala är kunskap om digitaliseringens långsiktiga konsekvenser samt kunskap om kulturområdets samlade finansiering. Det finns behov av bättre samordning mellan olika politikområden när det gäller att utveckla kulturpolitiken, dels för att nå de kulturpolitiska målen, dels för att tidigt kunna säkerställa en hög träffsäkerhet för åtgärder under kris.

Från kris till kraft – Återstart för kulturen

Kulturdepartementet har lämnat sitt betänkande *Från kris till kraft – Återstart för kulturen*¹³ till regeringen med uppdraget att dels sammanfatta de konsekvenser covid-19-pandemin inneburit och alltjämt innebär för kultursektorn, dels analysera vilka lärdomar som kan dras av dessa. Syftet är att bidra till att skapa goda förutsättningar för kultursektorns återstart och utveckling samt möjliggöra ett starkt, hållbart och oberoende kulturliv i alla delar av Sverige. Betänkandet har fyra teman i korthet: 1) Sammanfatta konsekvenserna av pandemin för kulturen, 2) Identifiera vilka insatser som behövs för återstart, återhämtning och utveckling, 3) Synliggöra nya sätt att tillgängliggöra kultur samt 4) Identifiera strukturella problem inom kultursektorn. Utredningen tar sin utgångspunkt i de tre nationella kulturpolitiska målen avseende självständighet, delaktighet och samhällskoppling. Den konstaterar att kultursektorn har drabbats hårt av pandemin och att det finns risk för långsiktiga konsekvenser.

Strukturella problem har synliggjorts som hindrar att kulturens självständighetsmål uppnås, som att de ekonomiska villkoren var svåra redan före pandemin och att det finns behov av att åstadkomma bredare finansiering. Digitaliseringen får stora konsekvenser och det saknas idag intäktsmodeller för digitalt material som kan ge ersättningar till upphovspersoner.

¹¹ Myndigheten för kulturanalys, *En översyn av pandemins effekter*, 2021:1 delrapport publicerad 21-04-15.

¹² Myndigheten för kulturanalys, *Ett år med pandemin*, 2021:2, *Konsekvenser och offentliga insatser inom kulturområdet*, slutrapport publicerad 21-10-06.

¹³ *Från kris till kraft, Återstart för kulturen*, SOU 2021:77, betänkande av utredningen

Det finns även strukturella problem som hindrar att delaktighetsmålet uppfylls. Det bidrar till att öka skillnaderna mellan de som har möjligheter att vara verksamma i och ta del av kulturlivet och de som upplever hinder. Tillgången till kultur utanför de större städerna riskerar att minska. Digitaliseringen innebär i sig ökad tillgång men kan aldrig ersätta ett fysiskt utbud. Det finns tecken på att det digitala utbudet når samma grupper som det fysiska och att det behövs mer digital kompetens och riktade satsningar för att fler grupper ska kunna ta del av det digitala utbudet.

Även samhällsmålet hindras av strukturella problem. För att kulturen ska kunna prägla samhällets utveckling bör kulturen på ett tydligare sätt än idag definieras som ett välfärdsområde och inkluderas i arbetet med framtidens välfärd på statlig, regional och kommunal nivå. Det behövs ökad kunskap om kulturens värden och villkor samt en ökad samverkan mellan politikområden så att kulturen kan vara en central del i utvecklingen för ett hållbart samhälle efter pandemin. Vidare behöver näringspolitiken anpassas för att inkludera företag inom kulturella och kreativa näringar (KNN). Satsningar på innovation och tillväxt bör utformas så att de inkluderar KNN.

Sammantaget föreslår utredningen en rad insatser för att möta akuta utmaningar för kultursektorns överlevnad och utveckling som pandemin har orsakat. Dessutom finns fleråriga förslag med kraftfulla satsningar som bidrar till ett starkt, hållbart och dynamiskt kulturliv på längre sikt. Ett av förslagen handlar om att det finns behov av att utreda och förstärka kultursamverkansmodellen som reglerar statlig bidragsgivning till regioner och kommuner. Här behöver storstädernas perspektiv inkluderas för att modellen ska fungera mer ändamålsenligt.

Övriga utredningar på nationell nivå

Så fri är konsten

Myndigheten för kulturanalys har skrivit utredningen *Så fri är konsten*¹⁴ på uppdrag av regeringen. Det är en översyn av den kulturpolitiska styrningens effekter på den konstnärliga friheten. Den berör samtliga politiska nivåer. På den statliga nivån fokuserar utredningen på bidragsgivningen medan den på regional och kommunal nivå mer fokuserar på hur kulturpolitiken organiserats i relation till olika typer av beslutsfattande. Utredningen knyter an till det statliga självständighetsmålet att "kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund" för att analysera hur den genomförda kulturpolitiken möter ambitionen att så långt som möjligt värna den konstnärliga friheten.

Utredningen belyser relationerna mellan politiker, tjänstemän och sakkunniga inom kultursektorn. Två centrala begrepp i utredningen är konstnärlig frihet och principen om armlängds avstånd¹⁵. Utgångspunkten är att den politiska styrningen gäller fördelningen av resurser men att den inte ska blanda sig i *vad* som skildras i konst- och kulturlivet eller *hur* något skildras.

Utredningen visar att det finns en politisk styrning som bör undvikas inom ramen för statlig bidragsgivning. Det påtalar också att det finns organisatoriska risker och att det behövs bättre organisatoriskt skydd, i synnerhet på den regionala och kommunala beslutsnivån.

För att den politiska styrningen inte ska hämma den konstnärliga friheten behövs en medveten åtskillnad mellan uppföljning av kulturpolitiska mål och eventuella krav och förväntningar på att kulturen ska leverera gällande andra mål och vara s.a.s. "nyttig". Det behöver inte råda en

¹⁴ Myndigheten för kulturanalys, *Så fri är konsten*, den kulturpolitiska styrningens påverkan på den konstnärliga friheten, 2021-06-10.

¹⁵ Principen om armlängds avstånd hänvisas till inom kultur-, medie- och forskningspolitik, där armlängd används som en metafor för ett lämpligt avstånd mellan makthavare i olika roller i relation till en verksamhet för att den senare ska kunna vara fri att förhålla sig kritisk till makthavaren.

motsättning mellan att kulturen har ett värde i sig och att den också kan ha effekter som bidrar till nytta, men det är inte syftet med kulturpolitiken att avkräva konsten och kulturen att vara nyttig.

Utredningen har en direkt koppling till stadens kulturprogram och dess konstpolitiska mål samt beröringspunkter med förvaltningens rapport *Kulturens värde och sociala effekter* som nämnts ovan. Den har också direkt koppling till hur nyckeltal och indikatorer bör utformas på kulturområdet där rådet är att avstå från att efterfråga kulturpolitiska specifika effekter.

Konstnär – oavsett villkor?

Konstnär - oavsett villkor?¹⁶ är en konstnärspolitisk utredning från kulturdepartementet som redovisar förslag som ska stimulera arbetsmarknaden så att fler konstnärer kan leva på sitt konstnärliga yrke. Förslagen ska även stärka konstnärernas position i dagens digitaliserade samhälle samt ge bättre förutsättningar för att ungdomar i hela landet, oavsett socioekonomisk bakgrund, ska våga välja konstnärsyrket.

Utredningen synliggör villkor och förutsättningar för konstnärer och kulturskapare att verka. I Göteborg har utredningen bidragit som underlag för kulturnämndens riktlinje för arvodering av konstnärligt verksamma i kulturnämndens verksamheter¹⁷.

Digitaliseringens konsekvenser för konstnärers villkor¹⁸

Den snabba teknikutvecklingen har skapat nya villkor för konstnärerna som omfattar såväl den skapande processen som nya distributions- och ersättningsmodeller på marknaden. Den påverkar publikens möjlighet att uppleva konst och kultur likväl som uppfattningar om vad som är konst och vad som är kvalitet. Digitaliseringen påverkar möjligheten att uppnå samtliga kulturpolitiska mål, både positivt och negativt. Konstnärsnämndens uppdrag är att lyfta konstnärsperspektivet på digitaliseringen.

Två övergripande frågeställningar rör dels vilka hinder som finns för att konstnärer ska få skälig ersättning för användningen av sina verk i den digitala miljön, dels hur ansvars- och rollfördelningen ser ut vad gäller information om och stöd till konstnärer och andra aktörer när det gäller upphovsrätt. Konstnärsnämnden menar att konstnärsperspektivet behöver inkluderas i diskussionen om den digitala utvecklingen. Digitaliseringen kan bidra till en positiv utveckling av konstnärers villkor och marknaden de verkar på. Upphovsrätten är grundläggande för konstnärers yrkesvillkor och kunskapen om upphovsrätten behöver stärkas i hela näringskedjan.

Förslag till nationell biblioteksstrategi – Demokratins skattkammare

Sedan kulturprogrammet antogs 2013 har en mängd utredningar och rapporter belyst bibliotekens uppdrag och roll i relation till en förändrad omvärld.

På uppdrag av regeringen har Kungliga biblioteket tagit fram ett förslag till en nationell biblioteksstrategi,¹⁹ som ännu inte är beslutad. Förslaget syftar till att stärka och utveckla hela det svenska biblioteksväsendet. Kunskap och litteratur är viktigt för demokratin och den enskilda människans möjligheter till att fritt verka i samhället. Strategins utgångspunkt är bibliotekslagen med portalparagrafen bibliotek för alla. Det är en vision om att biblioteken ska finnas till för alla utifrån vars och ens behov och förutsättningar. Målet är ett demokratiskt samhälle stärkt av

¹⁶ Konstnär – oavsett villkor? Kulturdepartementet SOU 2018:23

¹⁷ Göteborgs stads kulturnämnds riktlinje för arvodering vid engagemang av konstnärer och utövare i nämndens verksamheter, antagen KN 2020-02-06 §15.

¹⁸ Konstnärsnämnden: Digitaliseringens konsekvenser för konstnärers villkor, Återrapport av regeringsuppdrag 2021-05-31.

¹⁹ Demokratins skattkammare, Förslag till en nationell biblioteksstrategi, Kungliga biblioteket 2019

litteratur, kunskap och bildning. Bibliotekens verksamhet och innehåll är folkets skatter. Utifrån lagens vision och strategins mål definieras sex arbetsområden eller medel för att nå fram. Det handlar om biblioteken som samhällets öppna rum, läsning, lärande, forskning, nya digitala bibliotekstjänster och en gemensam infrastruktur. Strategin kompletteras med förslag om inledningsvis sex konkreta reformer för att stärka det svenska biblioteksväsendet. Ett reformpaket för skolbibliotek, de nationella minoriteterna och urfolket samerna, mångspråkig biblioteksverksamhet, kompetensutveckling, digitalisering av kultur- och kunskapsarv på gemensamma plattformar och den nationella biblioteksmyndighetens uppgifter.

Kommuner och regioner ska enligt bibliotekslagen²⁰ anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet. Västra Götalandsregionens regionala biblioteksplan²¹ identifierar prioriterade utvecklingsområden och strategiska inriktningar. Planen är styrande för den regionala biblioteksverksamheten och vägledande för kommunala biblioteksplaner. Den regionala biblioteksplanen är en del av Kulturstrategi Västra Götaland och regional kulturplan 2020–2023.

Göteborgs Stads biblioteksplan för 2013 - 2021²² kommer att förlängas ett år. När den revideras kommer bl.a. hänsyn tas till kommande beslut med utgångspunkt i en statlig utredning om skolbiblioteken. Utredningen *Framtidens bibliotek i Göteborg*²³ togs fram 2020 för att ha beslutsunderlag om hur biblioteksstrukturen i Göteborg ska utvecklas långsiktigt utifrån att befolkningen ökar och staden växer.

Inte minst under pandemin har det blivit tydligt hur viktiga biblioteken är för att demokratiska samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas. Biblioteken erbjuder källor till information och kunskap, öppna och tillåtande mötesplatser och kompensatoriskt stöd när andra samhällsfunktioner avvecklas eller stänger tillfälligt. Sedan stadens biblioteksplan och kulturprogram antogs har biblioteksverksamheter generellt påverkats i hög grad av omvärldsförändringar. Läsfrämjande insatser prioriteras då läskunnigheten minskar. Ett mer komplext medielandskap innebär behov av strategier för att stärka medie- och informationskunnigheten. Hat och hot mot yttrandefrihet är vanligt förekommande. Diskussioner om bibliotekens uppdrag och roll pågår för att anpassningar ska kunna göras så att verksamheten blir relevant även i framtiden.

Sveriges Kommuner och Regioner

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) publicerar sin fjärde omvärldsrapport *Vägval för framtiden*²⁴, som ett diskussionsunderlag och stöd i arbetet med att utveckla lokala planer och strategier. Övergripande förändringskrafterna som nämns är globalisering, demografiska förändringar, klimatförändringar och teknisk utveckling som digitalisering, men även utveckling av artificiell intelligens (AI). Människors värderingar förändras också över tid.

Rapporten belyser tio trender: 1) Ökat behov av livslångt lärande, 2) Användare driver teknisk utveckling, 3) Nya livsmönster påverkar platsbundenhet, 4) Hållbarhetsarbete ger konkurrensfördelar, 5) Valfärdsbrottslighet slukar allt mer resurser, 6) Ökad polarisering och utsatthet, 7) Det lokala och regionala handlingsutrymmet utmanas, 8) Tillitens betydelse

²⁰ Bibliotekslagen 2013:801, 17 §

²¹ Regional biblioteksplan för Västra Götaland 2020 - 2023, vregion.se

²² Göteborgs Stads biblioteksplan 2013 - 2021, Kommunfullmäktige 2013-06-13

²³ Biblioteksutredning gällande folkbiblioteken i Göteborg våren 2020, Kulturnämnden 20-06-22 §140.

²⁴ SKR: Vägval för framtiden 4, Trender som påverkar det kommunala och regionala uppdraget fram emot 2030, 21-10-20.

uppmärksammas allt mer, 9) Komplexa samhällsutmaningar kräver nya arbetssätt samt 10) Ökad medvetenhet om samhällets sårbarhet.

Samtliga trender går att relatera till utvecklingen inom kulturområdet och vilka uppgifter och roller offentligt finansierade kulturinstitutioner och verksamheter förväntas utföra och spela för att möta framtida behov i samhället. En generell förflyttning från industri- via kunskaps- till nätverkssamhälle påverkar både innehåll, arbetssätt, hot och möjligheter för kulturlivet.

Har kulturpolitiken lyckats?

Författarna till boken *Har kulturpolitiken lyckats*²⁵ har medverkat som tjänstepersoner i arbetet med att formulera den nu över fyrtio år gamla nationella kulturpolitiken från 1974. De nationella kulturpolitiska målen har reviderats vid ett par tillfällen, men har på en övergripande nivå varit sig lika. Målen kan karaktäriseras av att vara visionära mål, eller strävansmål, och som sådana svåra att följa upp. Titeln anspelar på den omöjliga uppgiften att besvara frågan om huruvida kulturpolitiken har lyckats eller ej. Boken kan konstatera att en infrastruktur för spridning av kultur har byggts upp för kultur i hela landet. Infrastrukturen kan sammanfattas med att kulturpolitiken delvis har demokratiserats. Men hur ska en kulturpolitik utformas i en demokrati? Författarna vill se en reviderad nationell kulturpolitik som i högre grad tar sin utgångspunkt i den mänskliga rättigheten till kultur, på individnivå. Inför en framtida revidering av Göteborgs Stads kulturprogram bör de tankarna kunna inspirera till hur stadens kulturprogram kan närma sig det individuella invånarperspektivet, utan att förlora styrkorna med att kunna se kulturens ekologi ur flera perspektiv.

Lokala förändringar

Stadsdelsorganisationens upphörande

Stadens tio stadsdelar upphörde som organisation fr.o.m. 1 januari 2021 och ansvaret för befolkningsnära verksamheter övergick till fackförvaltningar med en geografisk indelning i fyra stadsområden. På kulturområdet innebär det att verksamheter som bibliotek och kulturhus flyttades till kulturförvaltningen, kulturskola till grundskoleförvaltningen och lokal fritidsverksamhet och stadsutvecklingsansvar till fyra nya socialförvaltningar. Två nya förvaltningar för Funktionsstöd samt för Äldre, vård och omsorg skapades, som också har viss anknytning till kulturområdet.

Inledningsvis innebär förändringen att alla förvaltningar behöver definiera sina respektive ansvar och gränssnitt i relation till varandra, samt säkerställa att inga vitala verksamheter faller mellan stolarna. Förändringen var ny medan arbetet med denna plan pågått och en utmaning för alla parter är att hitta nya kontaktvägar till varandra, upprätthålla gamla nätverk eller skapa nya. Nya arbetssätt behöver utvecklas för att ta vara på möjligheten med den nya organisationen att åstadkomma en mer tillgänglig och jämlik kommunal service. Utmaningen är således även en möjlighet att arbeta på nya sätt.

Ny organisation för stadsutveckling

Kommunstyrelsen fattade beslut 21-11-10 att en ny organisation för stadsutveckling kommer att träda i kraft från 2023. Stadsledningskontoret fick i februari 2021 i uppdrag från kommunstyrelsen att uppdatera den tidigare utredningen av facknämndsorganisationen med en inriktning om fyra nya nämnder: nämnd med ansvar för fysisk planering, nämnd med ansvar för exploatering, nämnd med ansvar för genomförande och förvaltning kopplat till mark samt nämnd med ansvar för genomförande och förvaltning kopplat till byggnader.

²⁵ Har kulturpolitiken lyckats? Carl-Johan Kleberg och Torbjörn Forsell, Kulturkontoret Stockholm, 2019

Syftet med uppdraget är att staden ska skapa en organisation som ger en mer sammanhållen stadsutvecklingsprocess – i såväl planering och genomförande som förvaltning av staden. Förändringen ska bidra till ökad effektivitet och transparens i arbetet med stadsutveckling för boende, besökare och näringsliv.

Förändringen innebär en möjlighet för kulturfrågor att få en starkare roll i stads- och samhällsplaneringen, genom att tillsammans utveckla metoder och verktyg som ger data som kan inlemmas i den nya organisationens processer.

Enskilda lokala beslut som påverkar kulturlivet

Socialnämnden Centrum fattade ett beslut 21-10-19 om kriterier för stöd till studieförbund. En diskussion pågår bland aktörer och i media om vad beslutet innebär för studieförbundens möjligheter att ge stöd till kulturverksamheter. Kulturförvaltningens bedömning är att studieförbunden är mycket viktiga finansiärer av cirkelverksamheter inom kulturlivet. Såvida stöd inte beviljas till kulturverksamheter från studieförbund har det direkt negativ påverkan på människors möjligheter att utöva och engagera sig i kultur. Beslutet är lokalt och gäller för Göteborgs Stad. Kulturförvaltningen bevakar frågan.

En växande kulturförvaltning

Sedan stadens nya organisation trädde i kraft från 2021 har kulturförvaltningen vuxit till sin dubbla storlek. Alla folkbibliotek flyttades 2019 från stadsdelsorganisationen samt flertalet kulturhus, varav tre är befintliga och två projekteras.

Kulturförvaltningen expanderar också genom att befintliga institutioner byggs om och byggs ut som Sjöfartsmuseet Akvariet och Göteborgs konstmuseum. Hundraåriga byggnader moderniseras för att möta dagens och framtida krav på funktionalitet. Nya verksamheter byggs också, som ett helt nytt museimagasin och ett nytt kulturhus i Bergsjön. Vidare planeras det för ett kommande kulturhus på Backaplan och en flytt för Göteborgs Konsthall som behöver större och mer funktionella lokaler.

Förändringarna innebär bl.a. att förvaltningen bedriver publik verksamhet med egna institutioner i alla delar av staden. De stödfunktioner som förvaltningen har på en övergripande nivå måste omhänderta allt fler medarbetare, verksamheter, processer, fastigheter och frågor av olika slag.

Det är ett omfattande arbete att samordna verksamheter från tio olika stadsdelar för att åstadkomma gemensamma strukturer och förhållningssätt och sammantaget erbjuda en tillgänglig service både fysiskt och digitalt, nu och framåt. Processen att komma samman tar tid. Samtidigt efterfrågas kulturförvaltningens kompetenser och tjänster i fler av stadens gemensamma processer, program och planer, dels eftersom stadsomvandlingen sker i ett högt tempo, dels eftersom kulturens betydelse i samhällsutvecklingen uppmärksammas allt mer. Kulturförvaltningen behöver bygga en hållbar förvaltning, som i sin tur ska stödja ett hållbart kulturliv i staden. Kulturen i nästa steg, är betydelsefull för att bygga en hållbar stad.

En förutsättning för att lyckas med specifikt utvecklingsarbete är bl.a. att samverka med andra parter. Det handlar såväl om kunskapsöverföring mellan förvaltningar och bolag som t.ex. gemensamma verktyg för analys och planering, som metodutveckling där kopplingar mellan verksamheter ökar tillgängligheten till kultur och där kultur utgör en del av välfärden. Kulturen behöver tillåtas att växa i samma takt som staden växer. För det krävs gemensam långsiktig planering och samverkan.

Resultat av tidigare handlingsplaner samt utvärderingen av kulturprogrammet

Med stöd av de tidigare handlingsplanerna för 2016 - 2018 för kulturprogrammet har några väsentliga steg tagits för att implementera programmet. Alla uppdrag nämns inte här, men några exempel är att kulturnämnden nu har en riktlinje för arvodering av konstnärligt verkssamma i kulturnämndens verksamheter, i syfte att bidra till målet att skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna. Vidare har Göteborgs Stads Plan för barn- och ungdokument²⁶ 2020 - 2023 antagits för att dels tydliggöra barn- och ungas rätt till kultur för, av och med barn och unga, dels för att åstadkomma en mer jämlik tillgång till kultur för barn och unga. För att bidra till det övergripande målet för kulturplanering att skapa en attraktiv livsmiljö, har fem kulturvärden i stadsutvecklingen testats i ett par projekt och slutligen fastställts för att utgöra grunden i s.k. kulturvärdesinventeringar som i sin tur bidrar med kunskapsunderlag i stadsutvecklingsprocesser.

En kortfattad sammanfattning av utvärderingen av kulturprogrammet bland andra förvaltningar och bolag är att kulturprogrammet är relativt okänt. Handlingsplanerna innebar inte något utpekat ansvar för andra förvaltningar och bolag att bidra till insatser och aktiviteter, förutom i fallet med barn- och ungdokumentplanen. För att nå resultat med handlingsplaner krävs samverkan med andra parter. I uppdraget med kulturens roll i stadsutvecklingen utgör ett utpekat ansvar till fler parter en förutsättning för att uppnå resultat. Kulturplaneringen ges därför ett större utrymme än tidigare i arbetet med den kommande planen för 2023 - 2026.

Sammanfattande omvärldsanalys

Många utmaningar men även möjligheter är gemensamma för kultursektorn, oavsett geografi eller politisk nivå. Stadens utmaningar delas med många andra, som ekonomiskt kända villkor för konst och kultur, ojämlig tillgång för medborgare till konst och kultur och hur konst och kultur riskerar att inte inkluderas i planeringen, i tider av snabb stadsomvandling. Omvärldsanalysen visar att urvalet av strategiska framtidsfrågor i kulturprogrammet är relevant och möter behov och utmaningar i vår tid.

För att bygga en långsiktigt hållbar stad är kulturen viktig. Det finns många möjligheter att ta tillvara de resurser och värden som konst, kultur och kulturarv utgör. Kulturen behöver vara tillgänglig, inkluderande men även fri, för att vara relevant för människor i alla åldrar och med många olika bakgrunder. Politik för en gestaltad livsmiljö och en ny museilag är exempel på att kulturen fått en starkare ställning i samhällsplaneringen. Utvecklingen av nya biblioteksstrategier visar också på kulturens betydelse för en demokratisk samhällsutveckling.

För att möta framtida utmaningar behövs gemensam kunskap, data och analys för att göra rätt prioriteringar. Metoder behöver utvecklas för att inkludera kulturvärden i samhälls- och stadsutvecklingen, som bidrar med lyhördhet för mänskliga behov av konst, kultur och kulturarv när staden växer och förändras.

Det finns behov av tvärsanktoriellt arbete för att uppnå kulturpolitiska mål och öka tillgängligheten till konst och kultur som redan finns och som behöver finnas framöver. Nya sammanhang kan öka tillgängligheten och bidra med nya mötesplatser. Kulturens värden har också andra effekter, som sociala, ekonomiska och ekologiska, även om det primärt inte är huvudsyftet med kulturpolitiken. Samverkan med andra politikområden är därför motiverad, med varsamhet för hur styrning och uppföljning utformas för att inte inskränka på utrymmet för konstnärlig frihet, integritet och

²⁶ Göteborgs Stads Plan för barn- och ungdokument, Kommunfullmäktige 2020-04-16 §26.

yttrandefrihet. I stadens nya organisation finns möjligheter att utveckla strukturer och nya former för samarbeten, som denna plan konkretiserar inför de kommande åren.

Reflektioner inför en kommande revidering av kulturprogrammet

Göteborgs Stads kulturprogram antogs 2013 och är i grunden relevant och långsiktigt hållbart. Men en del formuleringar och begrepp är daterade och det finns luckor där kulturprogrammet kan bli tydligare för att vara relevant för större delar av kulturlivet, dess kopplingar till omvärlden och till alla människor som det ytterst berör. En bedömning är att arbetet med en revidering behöver påbörjas i god tid under den föreslagna planperioden. Ett reviderat kulturprogram bör vara antaget 2025 för att en ny plan ska finnas klar, när planperioden löper ut 2026. En sådan process behöver ges god tid och omfatta dialoger med kulturlivets många parter och intressenter.

Några exempel på behov av justeringar är att de tre perspektiven kan förtydligas och utvecklas i relation till människors behov och kan uttryckas klarare. Exempel på områden att utveckla är att betona människors rättigheter och möjligheter att ta del av konst och kultur under *hela* sina liv. Nuvarande kulturprogram framhåller sju olika slags rättigheter för barn och unga att ta del av konst och kultur för, av och med barn och unga, medan äldre inte definieras och berörs endast mycket kort. Kulturens roll och samspel med andra sektorer kan utvecklas mer i programmet för att bli mer inkluderande och mer utvecklat utifrån sin potential.

Det konstpolitiska perspektivet kan förtydligas och vidgas vad gäller professionell kulturverksamhet, för att t.ex. inkludera museernas skyddade ställning och tydligare uppdrag som gäller enligt den nya museilagen. Bibliotekens roll som demokratibärare kan förtydligas. Även kulturplaneringen kan uppdateras i relation till de senare årens utveckling inom politikområdet gestaltad livsmiljö, men även utifrån de fem kulturvärden²⁷ som behöver beaktas i stadsutvecklingsprocesserna för att kulturen ska bidra till en attraktiv livsmiljö. Förskjutningar mellan olika perspektiv kan behövas för att tydliggöra dess olika samband och förutsättningar för varandra.

Generellt kan kulturens ekologi återges mer utifrån kulturens olika slags värde, som återges i rapporten *Kulturens värde och sociala effekter*. Samband mellan olika slags aktörer kan klargöras för att förtydliga kulturlivets infrastruktur i ett större sammanhang. En generell uppdatering i relation till en omvärld som är förändrad sedan 2013, är väl motiverad.

Nuläge, mål, strategier och insatser

Nuläge

Några utmaningar identifierades som utgångspunkt i uppdraget att ta fram en ny plan för kulturprogrammet. Sedan uppdraget gavs har det skett förändringar i omvärlden som också påverkar nuläget:

- **Kulturprogrammet är okänt** och inte tillräckligt implementerat bland stadens förvaltningar och bolag.
- **Konst- och kulturlivet lever under pressade ekonomiska villkor.** Resurser för kultur saknas i en växande stad med en växande befolkning och dess kulturliv. Fler parter behöver samverka för att skapa bättre förutsättningar för konst- och kulturskapande. Konstnärlig integritet och yttrandefrihet utgör en stomme i den demokratiska samhällsutvecklingen som

²⁷ De fem kulturvärdena är kulturmiljö, kulturella mötesplatser, kreativa verksamheter, konst och identitet. De är fastställda av kulturförvaltningen 2020 som utgångspunkt för att utveckla arbetet med kulturplanering i stadsutvecklingen. En utförligare definition av dem ges på sidan 18.

behöver värnas. Restriktioner med anledning av covid – 19 har drabbat kulturlivet hårt och synliggjort långsiktiga brister i förutsättningarna. Behoven av stöd är stora inför en återstart.

- **Segregationen ökar i staden.** Det finns behov av starkare social sammanhållning. Göteborg har flera utsatta områden. Många människor upplever hinder för att delta i samhälls- och kulturliv. Kulturlivet är en resurs som med bättre nyttjande kan vara mer inkluderande och bidra mer till en hållbar samhälls-utveckling och en jämlik stad. Stadens nya organisation innebär att befolkningsansvaret har delats upp på tidigare fackförvaltningar och nya förvaltningar. Uppdraget att samverka med varandra betonas för nämnderna.
- **Göteborg befinner sig i ett stort stadsutvecklingssprång.** Kulturperspektivet i stadsbyggnadsprocessen behöver förtydligas. Det saknas data, verktyg och gemensamma metoder för att systematiskt arbeta med kulturplanering. Metoder för att beakta fem definierade kulturvärden behöver utvecklas och implementeras i stadsutvecklingen. En ny organisation för stadsutveckling kommer att införas inom kort.

Utmaningar har även identifierats under processen att arbeta fram planen, i dialog med andra förvaltningar och bolag. Fem workshops genomfördes i februari till april samt en intern workshop i maj -21. Medverkande i workshops framgår enligt lista sist i dokumentet under egen rubrik. En utgångspunkt har varit att identifiera gemensamma utmaningar och möjliga insatser som leder till ömsesidig nytta och måluppfyllelse för såväl kulturprogrammet som andra planer och program. Övergripande synpunkter som förmedlats är:

- Rösten för kulturfrågor upplevs idag som svag, den behöver samlas och stärkas.
- Otydliga kontaktvägar och bristande samordning mellan förvaltningar och bolag försvårar samarbeten där kultur kan ingå. Det finns en önskan och ett engagemang för att samarbeta mer med kulturförvaltningen och med varandra.
- Kunskap och fakta om kultur saknas men efterfrågas i stadens planerings- och beslutsunderlag. Verktyg behöver utvecklas vidare.
- Det saknas gemensamma definitioner av olika kulturbegrepp och kulturella värden liksom gemensamma målbilder och metoder för att integrera kulturplaneringen i stadsutvecklingen.

Omvärldsanalysen baserad på förändringar i omvärlden visar sammanfattningsvis på att:

- Anpassningar måste ske i relation till den snabba stadsutvecklingen som urbaniseringen innebär, till den tekniska utvecklingen som digitaliseringen innebär, till den demografiska utvecklingen där färre ska försörja fler och där den äldre delen av befolkningen ökar.
- Kulturens värden är betydelsefulla i en hållbar samhällsutveckling och behöver lyftas fram mer och ges en starkare ställning. Insatser för att nå mål inom konstpolitik, kulturpolitik och kulturplanering samspelar för att nå dit.
- En mer komplex omvärld innehåller många målkonflikter, vilket kräver prioriteringar. Sakliga kunskapsunderlag är viktiga för att kunna arbeta strategiskt och fatta långsiktigt kloka beslut.
- Samverkan, nätverkande och brobyggande är viktigt för att inte arbeta i parallella spår. Kompetens behöver tas tillvara över olika politikområden.

Mål, strategier och insatser

Det övergripande målet för planen är att kulturens roll i samhällsutvecklingen ska bli starkare. I illustrationen nedan visas hur planens insatser relaterar till kulturprogrammets perspektiv, mål och strategier. Insatser, aktiviteter, ansvariga per aktivitet och förslag till uppföljning och nyckeltal framgår i sin helhet i bilaga 1, Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026.

Illustration 1: Planens insatser i relation till kulturprogrammets perspektiv, övergripande mål och strategier.

Göteborgs Stads kulturprogram				
Perspektiv	Övergripande mål	Strategier	Insatser i plan 2023 - 2026	
Konstpolitik	Att skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna.	Utöka lokalt samarbete.	1	Samordna och synliggöra stadens stödformer.
		Stärka finansieringen.	2	Stärka konst- och kulturlivets roll i stadens besöksnäring.
Kulturpolitik	Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust att vara delaktiga i och utöva kultur.	Utveckla och förnya mötesplatser för kultur.	3	Stärka samverkan för kompetens- och metodutveckling.
			4	Utveckla metoder för statistik och analys.
Kulturplanering	Skapa en attraktiv livsmiljö.	Utöka samverkan med andra politikområden.	5	Utveckla och tillämpa metoder för hantering av kulturdata i stadsplanering.
		Gör kulturplanering till en del av planprocessen så att kulturen är integrerad i stadsutvecklingen.	6	Implementera kulturplanering i stadsutvecklingsprocesser.
			7	Stärka kulturens roll i befintlig miljö.

Definition av fem kulturvärden i stadsutvecklingen

I planen refereras till fem kulturvärden i stadsutvecklingen som kulturförvaltningen fastställt 2020. En kortare definition per kulturvärde anges som referens i fotnot i planen. Nedan följer en mer detaljerad definition per kulturvärde.

Kulturmiljö

Kulturmiljö är en miljö som, i olika hög grad och under olika tider, har präglats av mänskliga verksamheter och aktiviteter. Bra kulturmiljöunderlag förmedlar kunskaper om kulturhistoriska värden som ger en förståelse för människors livsvillkor genom tiden. Flera av stadens särskilt värdefulla kulturmiljöer har ett juridiskt skydd, men det finns även miljöer av värde utan skydd som måste beaktas när staden förändras. En mångfald av kulturmiljöer ger staden dess unika karaktärsdrag och attraktivitet som behöver såväl värnas, som användas och utvecklas.

Kulturella mötesplatser

Detta värde avser att identifiera både permanenta strukturer och resurser för mötesplatser, som bibliotek, museer, kulturhus och andra institutioner, men också mer tillfälliga strukturer, som möjliggör spontana kulturyttringar såsom festivaler, evenemang och utställningar. Båda delarna skapar förutsättningar för människors möjlighet att utöva, uppleva, delta i eller ta till sig kultur. Bra förutsättningar för möten är också en förutsättning för trivsel och delaktighet i det lokala stadslivet. I förlängningen bidrar de kvalitativa mötesplatserna därför till bättre förutsättningar för hälsa och tillit

Kreativa verksamheter

Detta värde lägger fokus på förutsättningar och resurser för kreativa näringar, självorganiserade verksamheter, enskilda konstnärer, kulturföreningar och aktörer av olika slag inom kulturfältet. Den typen av verksamheter har ofta behov av lämpliga och lättillgängliga lokaler till rimliga priser för att kunna etablera sig och utvecklas, och nätverk med andra kulturutövare är viktigt. Göteborgs Stad behöver bättre kunna tydliggöra hur konstnärlig produktion och kreativa verksamheter fortsatt kan få plats i den förtätade staden och stärka infrastrukturen för de kulturella och kreativa näringarna.

Konst

Detta värde har fokus på konstgestaltning av offentliga miljöer både inomhus och utomhus. Nuförtiden ses konstgestaltning inte bara som utformning av ett fysiskt konstverk, utan som en process där platsen, invånarna och de sociala relationerna integreras. Offentlig konst idag innefattar även tillfälliga uttryck som performance, installationer och olika former av experiment. Konstnärlig kompetens har ett stort värde inte bara i utförandefasen, utan också i planeringsfaserna. Göteborgs Stad arbetar enligt enprocentregeln med syfte att skapa ett stabilt ekonomiskt utrymme för konsten i planeringen och byggandet av offentliga miljöer

Identitet

Ett områdes identitet, det som särskiljer det från andra områden och som gör det igenkännbart, byggs upp och förändras över tid. Samma fysiska miljö kan i olika skeden tolkas på väldigt olika sätt. Platser i närmiljön, lokala nätverk, kollektiva minnen eller sammansättningen av verksamheter kan ha lika stor betydelse för identiteten som den byggda miljöns karaktär. Identitet som kulturvärde fångas dels genom dialoger med de som bor och verkar på platsen, dels genom undersökningar och beskrivningar av ett område eller en stadsdels uttryck.

Medverkande i processen

- Medverkande i direktorsgrupp:
 - Anna Rosengren, Kulturförvaltningen
 - Henrik Kant, Stadsbyggnadskontoret
 - Linda Nygren, Park- och naturförvaltningen
 - Michael Ivarsson, Socialförvaltningen Centrum
 - Patrik Andersson, Business Region Göteborg
 - Peter Grönberg, Göteborg & Co
 - Terje Johansson, Framtiden
- Medverkande funktioner i workshops, möten och referensgrupp:

Förvaltning/bolag	Funktion
Park och naturförvaltningen	Stadsträdgårdsmästare
Fastighetskontoret	Utvecklingsledare
Fastighetskontoret	Fastighetsutvecklare
Stadsbyggnadskontoret	Stadsarkitekt
Stadsbyggnadskontoret	Översiktsplanerare
Stadsbyggnadskontoret	Antikvarie
Trafikkontoret	Projektledare
Trafikkontoret	Delprojektledare
IOFF	Enhetschef

IOFF	Utvecklingsledare
Socialförvaltningen Centrum	Utvecklingsledare
Socialförvaltningen Sydväst	Verksamhetsutvecklare
Socialförvaltningen Nordost	Samordnare
Socialförvaltningen Hisingen	Enhetschef
Socialförvaltningen Hisingen	Ungdomskonsulent
Förvalt. Funktionsstöd	Utvecklingsledare
Äldre, vård och omsorg	Planeringsledare
Äldre, vård och omsorg	Processledare
Higab	Marknadschef
Framtiden/Familjebostäder	Kommunikationschef
GöteborgsLokaler	Affärsutvecklingschef
GöteborgsLokaler	Centrumutvecklare
BRG	Verksamhetsstrateg
BRG	Gruppchef
Göteborg & Co	Strateg konst/kultur
Göteborg & Co	Konstnärlig ledare
Göteborg & Co	Key Account kulturevenemang
Göteborgs Stadsteater	VD
Backa Teater	Administrativ chef
Göteborgs Stadsteater	Dramaturg
Göteborgs Stadsteater	Producent
Kulturförvaltningen, Göteborgs museer och konsthall	
Göteborgs museer och konsthall	Planeringsledare
Röhsska museet	Enhetschef
Göteborgs Stadsmuseum	Enhetschef
Göteborgs Stadsmuseum	Antikvarie
Göteborgs Stadsmuseum/Sjöfartsmuseet Akvariet	Enhetschef
Göteborgs konstmuseum	Enhetschef
Göteborg Konsthall	Enhetschef
Kulturförvaltningen, Göteborgs bibliotek och kulturhus	
Göteborgs bibliotek och kulturhus	Planeringsledare
VOFF/Speldags	Producent
Bergsjöns kulturhus	Projektledare
Kåken Världslitteraturhuset	Enhetschef
Ung kultur/Frilagret	Enhetschef
Biblioteken Biskopsgården - Torslanda	Enhetschef
Kulturförvaltningen, Kultur och samhällsutveckling	
Kultur och samhällsutveckling	Utvecklingsledare
Kultur och samhällsutveckling	Avdelningschef
Kulturstrategiska enheten	Enhetschef
kulturstrategiska enheten	Utvecklingsledare
Kulturstöd	Utredare
Kulturstöd	Enhetschef
Göteborg Konst	Intendent
Göteborg Konst	Projektsamordnare

Bilaga 3 - Brev till remissinstanser

Remisshantering för Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026

Välkomna att lämna synpunkter på förslaget till Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 – 2026.

Bakgrund

Kulturnämnden fick i september 2020 ett igångsättningsbeslut för att ta fram ett förslag till handlingsplan för Göteborgs Stads kulturprogram. Arbetet med planen startade hösten 2020 och har letts av en styrgrupp i kulturförvaltningen. Direktörer från Stadsbyggnadskontoret, Socialförvaltningen Centrum, Park- och naturförvaltningen, Göteborg & Co, Business Region Göteborg och Framtiden har fungerat som referensgrupp. En projektgrupp med bred representation från kulturförvaltningen involverades i arbetet. Under våren 2021 genomfördes flera workshops och möten med deltagare från berörda förvaltningar och bolag i staden. Förslaget på plan för kulturprogrammet innehåller 7 insatser med 14 aktiviteter som stadens förvaltningar och bolag planerar genomföra för att bidra till målen i kulturprogrammet.

Syftet med remissen

Remissen är en aktiv del av planens utveckling med syftet att förankra och bearbeta förslaget till plan ytterligare. Remissinstanser är berörda förvaltningar och bolag i staden. För att planen ska bli användbar är det viktigt att så många som möjligt bidrar med synpunkter och förslag, därför är ert remissvar och engagemang betydelsefullt. Utifrån sammanställningen av remissvaren avser kulturförvaltningen att revidera förslaget till plan och göra en översiktlig ekonomisk bedömning. I ert remissvar vill vi att ni i första hand fokuserar på frågorna i den bifogade mallen, som handlar om övergripande synpunkter, relevans, ansvar¹, ekonomiska förutsättningar, former för uppföljning och nyckeltal/indikatorer etc.

Praktisk information

När ärendet är fördelat så anmäl gärna namnet på ansvarig handläggare till undertecknad. Välkommen till informationstillfällen om förslaget till plan för kulturprogrammet:

10-11.30 tors 20 januari	Informationsmöte Teams
10-11.30 mån 7 februari	Informationsmöte fysiskt
10-11.30 tis 8 februari	Informationsmöte Teams

¹ Ansvar för planens insatser och aktiviteter kommer att behöva formuleras om för att anpassas till stadens nya organisation för stadsutveckling från 2023.

Om ni önskar kan en tjänsteperson från kulturförvaltningen delta vid tillfälle då förvaltning/bolag eller nämnd/styrelse diskuterar remissen.

Skicka svaret på remissen senast den 2022-03-31 till kultur@kultur.goteborg.se märkt med diarienummer 1099/19. Vi vill att ni bifogar protokollsutdrag, tjänsteutlåtande samt den ifyllda mallen.

Anmälan och frågor om remissen besvaras av Malin Schiller, malin.schiller@kultur.goteborg.se, tel 031-368 32 70.

Med vänlig hälsning

Malin Schiller

Sändlista remissinstanser

- Byggnadsnämnden
- Fastighetsnämnden
- Kommunstyrelsen
- Nämnden för funktionsstöd
- Nämnden för demokrati och medborgarservice
- Nämnden för idrott och förening
- Nämnden för park och natur
- Nämnden för äldre-, vård och omsorg
- Socialnämnden centrum
- Socialnämnden nordost
- Socialnämnden sydväst
- Socialnämnden Hisingen
- Trafiknämnden

Samt styrelserna för

- Business Region Göteborg
- Framtiden
- Göteborg & Co
- GöteborgsLokaler
- Higab

Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 – 2026

Remissmall

Instruktion: Eventuella kommentarer skrivs i de vita rutorna. Bedömningarna kan med fördel innehålla konkreta förslag.

Nämnd/Styrelse	
1. Övergripande synpunkter på planens innehåll och uppbyggnad: a. Saknas det några aktiviteter? b. Finns det någon aktivitet som ska tas bort? c. Finns det aktiviteter som kräver justering? Vad i så fall ska justeras?	
2. ANSVAR: Synpunkter på förslag till ansvar för aktiviteter angående: a. Huvudansvar b. Delansvar c. Saknas någon part som bör ges ansvar?	
3. EKONOMI: Synpunkter på ekonomiska förutsättningar och konsekvenser. Aktiviteten kan genomföras: a. Inom ordinarie verksamhet och/eller budgetram. b. Med utökad budgetram.	
4. UPPFÖLJNING/NYCKELTAL: Synpunkter på former för uppföljning och indikatorer/nyckeltal: a. I enlighet med förslaget. b. Förslag på befintliga utvärderingar/nyckeltal där aktivitetens resultat och effekter kan avläsas. c. Andra förslag på former där aktivitetens resultat och effekter kan avläsas.	
5. Hur bedömer ni att er verksamhets långsiktiga mål överensstämmer med planens intentioner?	

6. Vilka ser ni som de mest avgörande faktorerna för att planen ska leda till handling?	
7. Saknar ni något i planen som är avgörande för att den ska leda till handling?	

Igångsättningsbeslut för ny handlingsplan utifrån Göteborgs Stads kulturprogram

§ 797, 0869/20

Beslut

Enligt stadsledningskontorets förslag:

1. Kulturnämndens begäran om igångsättningsbeslut för att ta fram ett förslag till handlingsplan utifrån Göteborgs Stads kulturprogram godkänns.
2. Kulturnämndens hemställan den 2020-04-20 § 87 är därmed besvarad.

Handling

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande den 4 september 2020.

Protokollsutdrag skickas till

Kulturnämnden

Dag för justering

2020-10-04

Vid protokollet

Sekreterare

Mathias Sköld

Ordförande

Axel Josefson

Justerande

Daniel Bernmar

**Utdrag ur Protokoll
Kulturnämnden**

Sammanträdesdatum: 2020-04-20

Hemställan till kommunstyrelsen avseende revidering av Göteborgs Stads kulturprogram

§ 87, 1099/19

Beslut

I kulturnämnden

1. Kulturnämnden antecknar kulturförvaltningens uppföljning och utvärdering av Göteborgs Stads kulturprogram och dess handlingsplaner.
2. Kulturnämnden beslutar att uppdraget att ta fram en kulturplaneringsstrategi som underlag till Stadsutveckling 2035 utgår (2016-01-26 § 9 pkt. g).
3. Kulturnämnden hemställer till kommunstyrelsen att få ett igångsättningsbeslut att revidera Göteborgs Stads kulturprogram i enlighet med förvaltningens förslag.
4. Kulturnämnden hemställer till kommunstyrelsen att i samband med att få ett igångsättningsbeslut för att revidera Göteborgs Stads kulturprogram, även få i uppdrag att utarbeta en handlingsplan till programmet.

Handling

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande 2020-03-20.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen.

Dag för justering

2020-04-29

Vid protokollet

Sekreterare

Stina Borrmann

Ordförande

Ann Catrine Fogelgren

Justerande

Grith Fjeldmose

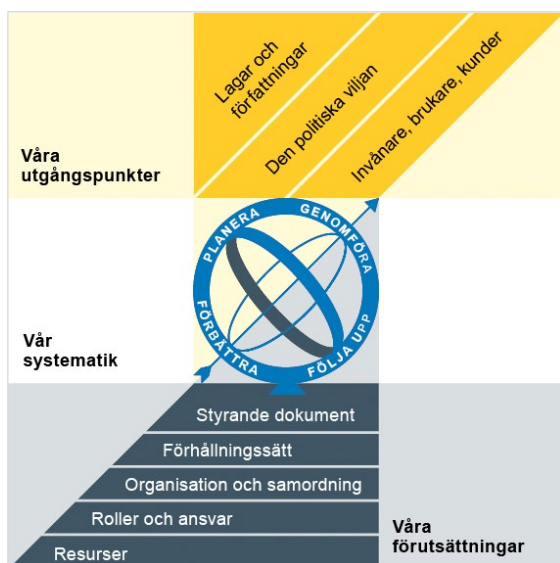
Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023–2026

Planerande styrande dokument

Vision
Program
► Plan

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Styrande dokument			
Kommunala föreskrifter		Planerande och reglerande styrande dokument	
Normgivning mot enskild	Riktade styrande dokument	Planerande styrande dokument	Reglerande styrande dokument

Dokumentnamn: Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023–2026

Beslutad av:
Kommunfullmäktige

Gäller för:
Göteborgs Stad

Diarienummer:
0094/22

Datum och paragraf för beslutet:
[Text]

Dokumentsort:
Plan

Giltighetstid:
2023 - 2026

Senast reviderad:
[Datum]

Dokumentansvarig:
Avdelningschef
Beslutsunderlag och utredning samt styrning

Innehåll

Inledning	3
Syftet med denna plan	3
Vem omfattas av planen	3
Giltighetstid	3
Bakgrund	3
Koppling till andra styrande dokument	3
Stödjande dokument	4
Genomförande av denna plan	5
Avgränsningar i denna plan	5
Uppföljning av denna plan	5
Planen	6
Utgångspunkter	6
Göteborgs Stads kulturstrategiska mål och strategiska framtidsfrågor	6
Konstpolitik	9
Insats 1. Samordna, synliggöra och utveckla stadens olika former av stöd	10
Insats 2. Stärka Göteborgs profil som kulturstad	12
Kulturpolitik	15
Insats 3. Utveckla samarbete för statistik och analys	16
Insats 4. Stärka samverkan för att fler ska uppleva och vara delaktiga i kulturlivet	17
Kulturplanering	20
Insats 5. Implementera kulturplanering i stadsutvecklingen	21
Insats 6. Stärka kulturens roll i befintlig miljö	23
Ordlista och definitioner	26

Inledning

Syftet med denna plan

Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023 - 2026 förtydligar hur stadens nämnder och styrelser ska samverka för att bidra till att nå de kulturstrategiska målen för Göteborgs Stads kulturprogram antagna 2013:

- Skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna,
- Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust och motivation att ta del av och utöva kultur,
- Skapa en attraktiv livsmiljö i staden.

Planen ska bidra till implementering av kulturprogrammet. Planen ska leda till att kulturens värden värnas, bättre tas tillvara samt utvecklas i stadens gemensamma arbete för en hållbar stadsutveckling, social sammanhållning och attraktiv storstad.

Vem omfattas av planen

Denna plan gäller för nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för funktionsstöd, nämnden för idrott och förening, kulturnämnden, nämnden för äldre, vård och omsorg, stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden, stadsmiljönämnden, stadsfastighetsnämnden, socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, samt styrelserna för Business Region Göteborg AB, Framtiden AB, GöteborgsLokaler AB, Göteborg & Co AB och Higab AB.

Övriga nämnder och styrelser bjuds in att medverka i planens aktiviteter.

Giltighetstid

Denna plan gäller för perioden 2023 - 2026.

Bakgrund

Kommunfullmäktige antog Göteborgs Stads kulturprogram 2013. Kommunstyrelsen godkände kulturnämndens begäran om igångsättningsbeslut 2020-09-30 § 797 för att ta fram ett förslag till en ny handlingsplan utifrån Göteborgs Stads kulturprogram.

Denna plan beskriver hur stadens nämnder och styrelser ska samverka för att bidra till att nå målen inom kulturprogrammets tre dimensioner konstpolitik, kulturpolitik och kulturplanering. Utgångspunkter för planen är ett urval av strategiska framtidsfrågor i kulturprogrammet. Tonvikt ligger på kulturplanering och kulturens roll i samhälls- och stadsutveckling, eftersom förutsättningar för kultur behöver öka i samma takt som staden växer.

Koppling till andra styrande dokument

Följande av stadens planerande styrande dokument har koppling till Göteborgs Stads kulturprogram samt denna plan:

- Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program 2018 - 2035
- Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling fram till 2030
- Göteborgs Stads program för en jämlik stad 2018 - 2026
- Göteborgs Stads översiktsplan
- Göteborg 2035 - trafikstrategi för en nära storstad
- Göteborgs Stads program för lokalförsörjning 2020–2026
- Göteborgs Stads folkhälsoprogram
- Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2022 - 2026
- Göteborgs Stads program för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete 2022 - 2026
- Biblioteksplan för Göteborgs Stad 2013 - 2021
- Göteborgs Stads plan för barn- och ungdokument 2020 - 2023
- Göteborgs Stads handlingsplan för åldersvänliga Göteborg 2021 - 2026
- Göteborgs Stads plan för arbete med de nationella minoritetsfrågorna 2020 - 2023
- Handlingsplan för arbetet med de mänskliga rättigheterna i Göteborgs Stad
- Göteborgs Stads plan för stärkta insatser mot rasism 2020 - 2023

Nationellt styrs kulturpolitiken av lagstiftning som bibliotekslagen, diskrimineringslagen, kulturminneslagen, lagen om nationella minoriteter, museilagen, plan- och bygglagen, upphovsrättslagen med flera.

Stadens kulturprogram bidrar till de nationella kulturpolitiska målen samt till målen i Västra Götalandsregionens kulturstrategi, som är vägledande. Stadens kulturprogram bidrar också till de nationella politiska målen för gestaltad livsmiljö. Det finns även kopplingar till bevarandeprogram för kulturhistoriskt värdefull bebyggelse i Göteborg.

Stödande dokument

- *Kulturens värde och sociala effekter*, Klas Grinell, Göteborgs Stads kulturförvaltning, Rapport 2020:1
- *Att öppna dörrar och bygga broar - kulturens plats för en mer jämlik stad*. Jennie Siverbring, Segerstedsinstitutet. Göteborgs Stads kulturförvaltning, Rapport 2020:2.
- *Var görs kulturen? Kreativa verksamheters lokalisering i Göteborg*, Göteborgs Stads kulturförvaltning, Rapport 2021
- *Plan för att kommunicera Kulturstaden Göteborg*, kulturnämnden 2018
- *Stödsystem till kulturella och kreativa näringar för att agera som katalysatorer för innovation*, Ann Bergström, Göteborgs Stads kulturförvaltning, 2020

Kulturpolitik kan bidra till FN:s globala hållbarhetsmål inom Agenda 2030 som:

- Mål 3: God hälsa och välbefinnande
- Mål 8: Anständiga anställningsvillkor och ökad ekonomisk tillväxt
- Mål 10: Minskad ojämlikhet
- Mål 11: Hållbara städer och samhällen
- Mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen

Genomförande av denna plan

Kulturnämnden har huvudansvaret att processleda och samordna arbetet med planens insatser. Huvudansvar innebär att planera, genomföra och följa upp arbetet, i samverkan med delansvariga parter. Styrelsen för Göteborg & Co AB har huvudansvar för aktivitet 2.1 och styrelsen för Business Region Göteborg AB har huvudansvar för aktivitet 2.2.

Delansvar innebär att medverka i planering, genomförande och uppföljning samt föra arbetet vidare inom respektive nämnd eller styrelse. Nämnder som har delansvar i insatser är nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för funktionsstöd, nämnden för idrott och förening, kulturnämnden, nämnden för äldre, vård och omsorg, stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden, stadsmiljönämnden, stadsfastighetsnämnden samt socialnämnderna Centrum, Nordost, Sydväst och Hisingen. Styrelser som har delansvar i insatser är Business Region Göteborg AB, Framtiden AB, Göteborg & Co AB, GöteborgsLokaler AB och Higab AB.

Övriga nämnder och styrelser bjuds in att medverka i aktiviteter utifrån ordinarie uppdrag att samverka inom staden.

Avgränsningar i denna plan

Planen fokuserar på områden där nämnder och styrelser har gemensamma intressen och där insatser och aktiviteter genom samarbete bidrar till högre måluppfyllelse enligt stadens kulturprogram. Den förutsätter samverkan mellan stadens nämnder och styrelser.

Denna plan innehåller inte insatser och aktiviteter med kopplingar till kulturprogrammet som endast omfattas av kulturnämnden.

Planen fokuserar inte på insatser kring barn och unga specifikt, eftersom Göteborgs Stads plan för barn- och ungekultur 2020 - 2023 redan är beslutad. Planen för barn- och ungekultur är både kopplad till Göteborgs Stads kulturprogram och till Göteborgs Stads program för en jämlik stad. Den utgår från barn och ungas rättigheter till kultur enligt kulturprogrammet.

Uppföljning av denna plan

Kulturnämnden och övriga utpekade styrelser med huvudansvar följer upp arbetet utifrån planen inom ordinarie uppföljning. Resultatet av uppföljningen rapporteras årligen till kulturnämnden i samband med årsrapport. Uppföljningen fokuserar på insatsernas genomförande.

Planen utvärderas och revideras efter halva planperioden. Den utvärderas i sin helhet i samband med att planen löper ut.

Planen

Utgångspunkter

Utgångspunkten för planen är redan beslutade mål och ett urval av strategiska framtidsfrågor i kulturprogrammet. Planens genomförande bygger på samarbete mellan nämnder och styrelser, med stadens gemensamma förhållningssätt som utgångspunkt för samarbetet. Planen fokuserar på att stärka kulturens position i samhälls- och stadsutveckling och dess förutsättningar för att ingå i stadens långsiktiga planering. Infrastrukturen ska stärkas för kulturen och fler människor ska kunna vara delaktiga i kulturlivet.

Utgångspunkter för planen är även bedömningar av omvärldsförändringar som urbanisering med hög stadsutvecklingstakt, digitalisering, demografiska förändringar med en alltmer diversifierad befolkning och med en växande andel äldre invånare. Kulturlivet drabbades hårt av restriktioner under pandemin och fick förändrade förutsättningar att verka.

Kulturens ställning som en vital kraft i samhällsutvecklingen bekräftas på många sätt. Bibliotekslagen säkrar bibliotekens roll och funktion. Museilagen¹ stärker museernas ställning. Politik för en gestaltad livsmiljö² tydliggör kulturens värden som en väsentlig del inom stadsutveckling. Kulturella och kreativa näringar är en växande näring och en allt större arbetsmarknad. Kulturens självständiga roll i en demokratisk samhällsutveckling med yttrandefrihet som grund, är central. Dess kraft bidrar till en mängd bieffekter och värden som en stads attraktivitet, innovationskraft och sociala sammanhållning. Förutsättningar för kultur behöver därför öka i samma takt som staden växer.

Stadens organisering ger nya förutsättningar att samarbeta och vikten av samverkan betonas särskilt i nämndernas uppdrag. Flera insatser syftar till att öka samverkan mellan verksamheter och att utveckla gemensamma systematiska arbetssätt. Strukturer behöver utvecklas för att både på kortare och längre sikt ge människor möjlighet att vara delaktiga i kulturlivet, under hela sina liv.

Göteborgs Stads kulturstrategiska mål och strategiska framtidsfrågor

I kulturprogrammet samspelar tre dimensioner: förutsättningar för konstnärer och kulturskapare genom *Konstpolitik*, människors rätt att ta del av konst och kultur genom *Kulturpolitik* och kulturens värden i stadsplaneringen genom *Kulturplanering*. Denna plan ska bidra till de tre kulturstrategiska målen i kulturprogrammet:

- Skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna
- Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust och motivation att ta del av och utöva kultur
- Skapa en attraktiv livsmiljö i staden.

¹ Museilagen 2017:563, trädde i kraft 1 augusti 2017.

² Proposition från kulturdepartementet 2017/18:110, Politik för en gestaltad livsmiljö.

Till målen i kulturprogrammet finns strategiska framtidsfrågor kopplade. Denna plan fokuserar på ett urval om fem av kulturprogrammets totalt sexton strategiska framtidsfrågor:

- Utöka lokalt samarbete.
- Stärka finansieringen.
- Utveckla och förnya mötesplatser för kultur.
- Utöka samverkan med andra politikområden.
- Göra kulturplanering till en del av planprocessen så att kulturen är integrerad i stadsutvecklingen.

De strategiska framtidsfrågorna är relaterade till programmets tre olika dimensioner, men bedöms vara relevanta för flera insatser i planen.

Planens insatser sorterar efter konstpolitik, kulturpolitik och kulturplanering, men en insats kan ha konsekvenser för fler än en dimension och ge effekter inom flera områden. Kulturprogrammets olika delar samspelar med varandra och bidrar sammantaget till att stärka kulturens ekosystem³.

³ Se *Kulturens värde och sociala effekter*, Klas Grinell, Kulturförvaltningen Rapport 2020:1

Illustration 1. Modellen visar kulturprogrammets relation till planens insatser.

Göteborgs Stads kulturprogram			Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026	
Dimension	Kulturstrategiska mål	Strategiska framtidsfrågor	Insatser	
Konstpolitik	Skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna.	<i>Utöka lokalt samarbete.</i> <i>Stärka finansieringen.</i>	1	Samordna, synliggöra och utveckla stadens olika former av stöd.
			2	Stärka Göteborgs profil som kulturstad.
Kulturpolitik	Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust att vara delaktiga i och utöva kultur.	<i>Utöka samverkan med andra politikområden.</i> <i>Utveckla och förnya mötesplatser för kultur.</i>	3	Utveckla samarbete för statistik och analys.
			4	Stärka samverkan för att fler ska uppleva och vara delaktiga i kulturlivet.
Kulturplanering	Skapa en attraktiv livsmiljö i staden.	<i>Göra kulturplanering till en del av planprocessen så att kulturen är integrerad i stadsutvecklingen.</i>	5	Implementera kulturplanering i stadsutvecklingen.
			6	Stärka kulturens roll i befintlig miljö.

Illustration 2. Modellen visar insatsernas olika aktiviteter.

Insats	Aktivitet
1	1. Inventera befintliga former av stöd till konstnärer och kulturskapare inom staden, samt identifiera brister.
	2. Kommunera stöden till konstnärer och kulturskapare i staden.
2	1. Kommunera kulturstaden Göteborg.
	2. Utforma ett nätverk för kulturstaden Göteborg.
3	1. Etablera ett analysnätverk med fokus på kultur- och samhällsutveckling.
	2. Bredda kunskapsunderlagen om kulturens utveckling samt kulturvanor hos invånare.
4	1. Inventera nätverk och formalisera uppdrag för att inkludera kulturfrågor, i syfte att underlätta förmedling av kultur.
	2. Arrangera en årlig fördjupningsdag för kulturfrågor.
5	1. Utveckla gemensamma systematiska arbetssätt för kulturplanering i stadens processer för planering, exploatering och förvaltning.
	2. Samverka för utveckling av kulturdata på karta.
	3. Utveckla och implementera ett kartenkätverktyg för staden.
6	1. Inrätta Kulturlots som funktion för att stärka kulturens plats i staden.
	2. Utveckla och implementera analysverktyget Kulturkalkyl.
	3. Samverka för att skapa förutsättningar för kulturvärdena kreativa verksamheter och kulturella mötesplatser på befintliga allmänna platser.

Konstpolitik

Kulturstrategiskt mål för konstpolitik:

Skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna.

Konstpolitiken syftar till att dels hävda konstens integritet, oberoende och egenvärde, dels främja konstnärlig yttrandefrihet och kvalitet. Viktiga förhållningssätt är för det första principen om armlängds avstånd för att konst och kultur ska kunna vara en obunden och oberoende kraft, samt för det andra ambitionen att erbjuda hållbara ersättningar när konstnärer och kulturskapare engageras i stadens verksamheter. Dessa förhållningssätt ska genomsyra arbetet med hela planen.

Konstpolitiken har samband med kulturprogrammets andra dimensioner kulturpolitik och kulturplanering. Att uppleva gestaltning inom olika konstformer och genrer ger möjlighet till igenkänning, perspektiv och infallsvinklar som breddar synsätt och väcka diskussion och debatt. Konstens frihet utgör en viktig grund för ett demokratiskt samhälle. Kultur öppnar världar.

Finansiering av konst och kultur är en investering som skapar långsiktiga värden. Stadens egna institutioner och verksamheter tillsammans med det fria kulturlivet främjar och bidrar till produktionen av konst inom många konstformer.

Enprocentregeln är ett viktigt verktyg för att regelmässigt låta produktion av offentlig konst ingå i stadsplaneringen. Investerande och planerande nämnder och styrelser medverkar både i produktion och förvaltning av stadens offentliga konst. Konst är ett av de fem kulturvärden som beaktas inom kulturplaneringen. Den offentliga konsten bidrar till stadens gemensamma arbete för en god gestaltad livsmiljö, det vill säga en attraktiv livsmiljö.

Kulturella och kreativa näringar (KKN) utgör en växande arbetsmarknad. För att inte riskera att vara alltför homogen, behöver den vara lika inkluderande som andra arbetsmarknader, utifrån de olika diskrimineringsgrunderna.

Planens insatser syftar till att stärka konstnärers och kulturskapares förutsättningar att verka i staden, med integritet och utifrån egna drivkrafter. Insatser och aktiviteter ska tydliggöra och tillgängliggöra förutsättningar och möjligheter att ta del av stadens stöd och resurser samt erbjuda nätverk med kontaktytor till stadens olika parter. Insatser ska ge kulturlivet en starkare röst i Göteborg.

Strategiska framtidsfrågor inom konstpolitik:

- Utöka lokalt samarbete.
- Stärka finansieringen.

Insats 1. Samordna, synliggöra och utveckla stadens olika former av stöd

Genom att samordna, synliggöra och utveckla stadens olika former av stöd blir de mer tillgängliga för konstnärer och kulturskapare. På så sätt bidrar insatsen till det kulturstrategiska målet att skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna.

Konstnärer och kulturskapare ska lätt hitta till stadens sammantagna utbud av stöd, oavsett om det är en nämnd eller styrelse som står bakom. Samordningen behöver ske med utgångspunkt i de behov som finns inom det fria kulturlivet och kulturella och kreativa näringar. En mer samordnad information om former av stöd underlättar för offentliga medel eller andra resurser att komma kulturen till del. Kunskap om stadens stöd för näringslivet ska nå mindre företag som drivs av konstnärer och kulturskapare, nå fler inom kulturella och kreativa näringar och bredare geografiskt i staden. För den som är yngre eller ny på kulturarbetsmarknaden tydliggörs stödsystemet så att stadens insatser blir mer tillgängliga.

De olika arbetsmarknaderna inom kulturektorn behöver stärkta förutsättningar för att verka och utvecklas. Generella brister för företagande inom kulturområdet blev tydliga i samband med pandemin, vars konsekvenser drabbade kulturbranschen hårt. Stadens former av stöd för företagande tar inte hänsyn till konstnärers särskilda förutsättningar, där många konstnärer och kulturskapare är enmansföretagare.

Det saknas funktioner på kulturförvaltningen som lotsar till stöd utanför kulturnämndens egna stödformer. Ansökningar om kulturstöd kommer inte från alla delar i staden men fler aktörer kan komma i fråga för stöd om de får kännedom om vilka möjligheter som finns.

Med bättre kännedom om fler parter i staden, som Näringslivsgruppen på Göteborg & Co AB och Etableringsgruppen på Business Region Göteborg AB, kan de olika formerna av stöd användas mer effektivt, få större spridning och ge satsningar på områden som har specifika behov. De olika föreningsstöd som fördelas av socialnämnderna och idrotts- och föreningsnämnden är också viktiga. Stöden till studieförbunden är betydelsefulla för finansieringen av kulturverksamhet. Även mötesplatser och arenor för unga kulturskapare utgör en resurs.

Eftersom stadens stöd fungerar som hävstång för regionala, statliga och internationella stöd, stimulerar insatsen till ökad finansiering för konstnärer och kulturskapare. Insatsen stimulerar även till nya finansieringsmodeller för kulturlivet. Den konstpolitiska hållningen att värna integritet och yttrandefrihet behöver framhållas i detta arbete.

Aktivitet 1.1 Inventera befintliga former av stöd till kulturlivet inom staden samt identifiera brister

En kartläggning över befintliga former av stöd, monetärt och icke-monetärt stöd till kulturlivet såsom kulturstöd, inkubatorer och lokaler, är nödvändig för att skapa en överblick och för att få kännedom om stadens samlade utbud. Kartläggningen behöver illustrera tillgängliga stöd och resurser i relation till kulturskaparens behov, från ung eller amatör till professionell och yrkesverksam. Den inkluderar även insatser för kompetens- och talangutveckling som erbjuds av delansvariga eller övriga medverkande i insatsen.

En utgångspunkt för inventering och samordning är den sammanställning över stadens stöd till kulturella och kreativa näringar som producerats inom ramen för näringslivstrategiska programmets handlingsplan 1, område innovationskraft⁴. I relation till regionala och statliga stöd, samt stöd till angränsande områden, identifieras möjliga brister och glapp för behoven hos konstnärer och kulturskapare. Även eventuella överlappningar av stöd identifieras.

Aktivitet 1.2 Kommunicera stöden till kulturlivets aktörer

Samverkande parter tar ett gemensamt ansvar för att förbättra synligheten så att olika former av stöd och resurser kan komma fler till del. Riktade kommunikationsinsatser kan komma i fråga för de kulturyttringar och geografiska platser där söktrycket ej motsvarar andel aktiva konstnärer och kulturskapare.

Förväntad effekt av aktiviteterna

- Mer synliga och tillgängliga kommunala former av stöd. (Resultat på kort sikt)
- Ökad spridning på ansökningar om stöd. (Resultat på kort och lång sikt.)
- Fler resurser från andra politiska nivåer och näringslivet möjliggörs för konstnärer, kulturskapare och övriga inom KKN. (Ev. effekt på lång sikt.)

Insats 1. Samordna, synliggöra och utveckla stadens olika former av stöd				
Aktivitet		Uppföljning av aktivitet		
1.1 Inventera befintliga former av stöd till konstnärer och kulturskapare i staden, samt identifiera brister.		Rapportera inventeringen och adressera brister samt förslag till utveckling till berörda nämnder och styrelser.		
1.2 Kommunicera stöden till kulturlivets aktörer.		Kvalitativ uppföljning av tillgängligheten på stadens information om sökbara stöd genom enkät eller intervjuer. År 2024 (nollmätning), 2026 (uppföljning).		
Huvudansvar, delansvar och övrig medverkan				
1.1 Kulturnämnden har huvudansvar. Styrelserna för Business Region Göteborg AB och Göteborg & Co AB har delansvar. Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst samt Idrotts- och föreningsnämnden bjuds in att medverka.				
1.2 Kulturnämnden har huvudansvar. Styrelserna för Business Region Göteborg AB och Göteborg & Co AB har delansvar.				
Tidplan				
Aktivitet	2023	2024	2025	2026
1.1	X	X		
1.2		X	X	X

⁴ Stödsystem till kulturella och kreativa näringar för att agera som katalysatorer för innovation, Göteborgs Stads kulturförvaltning tillsammans med Business Region Göteborg, 2020.

Insats 2. Stärka Göteborgs profil som kulturstad

Kulturlivets aktörer ska synliggöras mer i berättelsen om Göteborg, som destination och som attraktiv stad. Hela planen för kulturprogrammet ska stärka Göteborg som kulturstad. Insats 2 ska stärka Göteborgs profil som kulturstad.

Genom att stärka Göteborgs profil som kulturstad ger marknadsföringen av staden stöd och draghjälp åt konstnärer och kulturskapare, samt ger kulturen en starkare röst generellt och kan i förlängningen stimulera till fler besök. På så sätt kopplar insatsen an till det kulturstrategiska målet för konstpolitik att skapa goda och hållbara villkor för konstnärerna.

Konstnärer och kulturskapare verkar under mycket olika villkor och har sällan tillgång till resurser för utåtriktad marknadsföring och kommunikation. Samtidigt skapar de värden som bidrar till att staden är lockande att besöka och attraktiv att verka i. Det är värden som ska tas tillvara i besöksnäringen och destinationsutvecklingen samt i arbetet med att stärka stadens attraktions- och innovationskraft. Den bredd och rikedom som finns i kulturlivet synliggörs sällan på ett långsiktigt strategiskt sätt. Göteborg som kulturstad ska därför ta ett större utrymme när destinationen Göteborg kommuniceras.

Kontaktytorna med stadens förvaltningar och bolag för konstnärer och kulturskapare, kulturella och kreativa näringar, är generellt idag otydliga och fragmentariska. Det saknas ett forum för ömsesidig dialog, som verkar med kontinuitet och är inkluderande för olika delar av kulturlivet. Genom att utveckla och etablera ett nätverk för dialog och utbyte som förenar kulturlivets olika aktörer med stadens nämnder och styrelser, underlättas kunskapsutbyte, utbud och resurser samordnas och kontaktvägar blir tydligare.

Stadens invånare har olika förutsättningar att hitta till och ta del av kulturlivet. Kulturen görs mer känd och riktade satsningar bidrar till att öka tillgängligheten av konst och kultur för människor som idag inte har jämlik tillgång till kulturlivet. Detta är något som gynnar både invånarna, kulturlivet och besöksnäringen.

Aktivitet 2.1 Kommunicera kulturstaden Göteborg

Museer, bibliotek, kulturhus, offentlig konst, gallerier, scener för musik, teater och dans, festivaler, kulturevenemang på allmän plats, stadens kulturarv och historia, särskilda satsningar som filmsatsningen⁵ och Litteraturstaden Göteborg⁶ - det breda utbudet som både institutioner och det fria kulturlivet erbjuder, bidrar alla på olika sätt till en levande kulturstad som är attraktiv att besöka och att verka i. Kulturen i hela sin bredd ska därför ta en större plats i kommunikationen om Göteborg.

Styrelsen för Göteborg & Co AB har ett tydligt kulturstrategiskt uppdrag i sitt ägardirektiv⁷, som samspelar väl med stadens kulturprogram. Kulturlivet behöver definieras och bli en självklar del av besöksnäringen. För att stärka kulturens roll i

⁵ Kommunstyrelsen antog 2013 en handlingsplan för utveckling av området film och rörlig bild i Västsverige med målsättningen att det ska vara lätt att verka inom film och rörlig bild i Västsverige.

⁶ Göteborgs Stad är utsedd av UNESCO 2021 till City of Literature.

⁷ Göteborgs Stads ägardirektiv för Göteborg & Co AB, Kapitel 2. § 2 Göteborg & Co ska, på en övergripande nivå leda och samordna arbetet inom koncernen och samtidigt driva egna tilldelade uppdrag inom turism, möten, evenemang och kultur. Tillgängligheten till kultur ska främjas som en viktig del i besöksnäringens utveckling.

destinationsutvecklingen behöver kontakter och informationsflöden etableras mellan kulturbranschens olika delar och till exempel de erbjudanden som sammanställs för besökare till och i staden.

En utgångspunkt i arbetet med att kommunicera kulturstaden Göteborg, är att skapa aktiviteter i enlighet med *Plan för att kommunicera Kulturstaden Göteborg*⁸ och dess fyra strategier, som uppdateras inom ramen för aktiviteten.

Aktivitet 2.2 Utforma ett nätverk för kulturstaden Göteborg

Ett nätverk behövs som ger tydligare kontaktvägar till förvaltningar och bolag i staden för samverkan och utveckling. Syftet är ömsesidig dialog och förankring där både kulturlivets aktörer, såväl enskilda, fria grupper som institutioner, och parter i staden ska kunna lyfta frågor eller information. Nätverket bygger på en bred representation och ett inkluderande förhållningssätt. Det ska vara möjligt att skapa undergrupper i nätverket, beroende på konstform, bransch eller specifikt syfte.

Nätverket stärker konstnärers och kulturskapares möjligheter att kommunicera externt tillsammans med parter i staden. Kulturinstitutioner och fria kulturutövare kan förmedla utbud och utveckla erbjudanden till besökare och invånare. Nätverket utgör även en plattform för stadens branschstärkande satsningar som berör kulturaktörer.

Flera förvaltningar och bolag vill ha bättre kontaktytor med konst- och kulturlivet. Beroende på intresse och behov bjuds stadens nämnder och styrelser in att medverka.

Inledningsvis görs en förstudie för att utveckla ett koncept för nätverket. Syften och strategier behöver preciseras ytterligare i samspel med kulturaktörer från olika konstformer och branscher. En styrgrupp med medverkan från den huvudansvarige och de delansvariga samverkar i aktiviteten. Olika parter behov inventeras och ett koncept utvecklas. Därefter fastställs nätverkets organisering, ansvarsfördelning och arbetsformer av styrgruppen.

Konst- och kulturlivets behov av dialog och samverkan med staden behöver vara vägledande för att aktiviteten ska bidra till målet att skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna.

Förväntad effekt av aktiviteterna

- Konstnärer och kulturskapare ges starkare röst och tydligare kontaktytor med stadens förvaltningar och bolag. (Resultat på kort och lång sikt.)
- Konstnärer och kulturskapare får en tydligare tillgång till stadens resurser i form av till exempel branschstärkande insatser samt kommunikation kopplad till staden som destination. (Resultat på kort och lång sikt.)
- Konst och kultur bidrar till stärkt destinationsutveckling. (Effekt på lång sikt.)

⁸ *Plan för att kommunicera Kulturstaden Göteborg* togs fram inom ramen för handlingsplanen 2016 - 2018 för kulturprogrammet i samverkan med Göteborg & Co. Den antogs i kulturnämnden 2018-12-11 §209.

- Ett levande kulturliv bidrar till att attrahera kompetens till staden. (Effekt på lång sikt.)

Insats 2. Stärka Göteborgs profil som kulturstad				
Aktivitet		Uppföljning av aktivitet		
2.1 Kommunera kulturstaden Göteborg		Följ nyckeltal för hur stor del som anger kultur som besöksanledning.		
2.2 Utforma ett nätverk för kulturstaden Göteborg		Uppföljning av aktiviteten fastställs under konceptutvecklingen.		
Huvudansvar, delansvar och övrig medverkan				
2.1 Styrelsen för Göteborg & Co AB har huvudansvar. Kulturnämnden och Business Region Göteborg AB har ett delansvar.				
2.2 Styrelsen för Business Region Göteborg AB har huvudansvar. Styrelsen för Göteborg & Co AB och kulturnämnden har delansvar och samverkar i genomförandet av aktiviteten tillsammans med huvudansvarig. De tre parterna bildar en styrgrupp som utvecklar aktiviteten tillsammans. Fler nämnder och styrelser bjuds in att medverka.				
Tidplan				
Aktivitet	2023	2024	2025	2026
2.1	X	X	X	X
2.2	X	X	X	X

Kulturpolitik

Kulturstrategiskt mål för kulturpolitik:

Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust och motivation att ta del av och utöva kultur.

Syftet med kulturpolitiken är att skapa möjligheter för alla människor att vara delaktiga i kulturlivet. Den ska stimulera delaktighet och eget skapande samt göra det möjligt att uppleva kulturarvet. Kulturpolitiken syftar även till att öka den sociala sammanhållningen och förstärka arbetet för demokrati och jämlikhet.

De värden och resurser som kulturen erbjuder i alla sina former, ska tas mer i anspråk och nå och engagera fler människor som tidigare upplevt hinder att delta. Utgångspunkten är att engagemang i kulturlivet upplevs som meningsskapande, berikande och ökar människors välbefinnande.

Kulturella rättigheter har ingen övre åldersgräns⁹. Samverkan behöver utvecklas för att människor i alla åldrar och utifrån sina egna förutsättningar får större möjligheter att ta del av och utöva konst och kultur. För dem som har svårt att ta del av kulturlivet idag behöver tillgängligheten öka. Kulturen kan upplevas med glädje och tillfredsställelse i sig och samtidigt ge hälsovinster i form av högre livskvalitet.

Många nämnder och styrelser bidrar till att skapa förutsättningar för ett kulturliv i staden. Det kan vara genom egna verksamheter och arrangemang där kultur ingår, eller att till exempel ansvara för tillgängliga allmänna platser där kreativitet och initiativ utvecklas.

Planens insatser ska bidra till det kulturstrategiska målet genom att kunskap delas mellan stadens olika verksamheter för att undanröja hinder och underlätta förmedling, så att tillgängligheten till kultur ökar.

Strategiska framtidsfrågor inom kulturpolitik:

- *Utveckla och förnya mötesplatser för kultur.*
- *Utöka samverkan med andra politikområden.*

⁹ Göteborgs Stads plan för barn och ungdans kultur 2020 – 2023, med utgångspunkt i Göteborgs Stads kulturprogram och Göteborgs Stads program för en jämlik stad, avser barn och ungas rätt att ta del av konst och kultur för, av och med barn och unga i åldrarna 0 – 18 år med flytande gräns uppåt. Insats 4 avser därför främst personer över 18 år men kan inkludera generationsöverskridande möten.

Insats 3. Utveckla samarbete för statistik och analys

Planering och prioriteringar ska grundas på relevant kunskap inom kulturområdet. Genom bättre och mer sakliga underlag blir beslut mer träffsäkra. Insatser behöver genomföras där de gör störst skillnad för dem som verksamheten är till för. På så sätt bidrar insatsen till det kulturstrategiska målet för kulturpolitik att främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust att vara delaktiga i och att utöva kultur.

Det saknas samarbete för hantering av statistik och analys, där kulturpolitiska data, resultat och eventuella effekter mäts eller beskrivs. Olika delar av staden har kunskapsunderlag som bidrar till analys och ökad förståelse när de förs samman. Idag finns mycket kunskap om kulturlivets behov och brukares vanor på nationell nivå som sällan bryts ner till lokal nivå och analyseras tillsammans med annan data.

Genom att samordna och dela statistik får staden mer kunskap och bättre underlag för att kunna göra analyser och omhänderta resultat. Tillgången till resultat av undersökningar, mätningar och analys behöver öka och därmed kunskapen om kulturens roll ur både sociala och ekonomiska perspektiv. Det kan visa på behov på kulturområdet och eventuella effekter på angränsande områden. Befintliga relevanta nyckeltal som är möjliga att följas över tid behöver identifieras. Ett exempel är nyckeltal om arbetsmarknader inom kulturella och kreativa näringar, som in- och utflyttning av konstnärer och kulturskapare till och från Göteborg.

Fler frågor gällande kulturens värden behöver ingå i undersökningar som staden beställer.

Aktivitet 3.1 Etablera ett analysnätverk med fokus på kultur- och samhällsutveckling

Kunskap ska delas inom ett analysnätverk med fokus på kultur- och samhällsutveckling. Nätverket ska jämföra och analysera data från befintliga undersökningar som görs kontinuerligt, såväl stadens egna som regionala och nationella. Både ekonomiska och sociala perspektiv på kulturområdet ska belysas bättre och mer effektivt genom samverkan.

Nätverkets resultat sprids till verksamheter och används för strategisk planering. Mer kunskap spelar stor roll för det målinriktade arbetet att öka tillgängligheten till kultur och det blir lättare att identifiera vilka insatser som behövs framåt.

Aktivitet 3.2 Bredda kunskapsunderlagen om kulturens utveckling och kulturvanor hos invånare

Nätverket samverkar för att utveckla och komplettera befintliga enkäter och undersökningar så att staden får ökad kännedom om kulturens betydelse, utveckling och behov samt om invånares kulturvanor. Metoder behöver vara tillgänglighetsanpassade för att få ett brett svarsunderlag.

Förväntad effekt av aktiviteterna

- Bättre förutsättningar för långsiktig planering och prioriteringar för framtida verksamhet. (Resultat på kort sikt.)
- Stärkt omvärldsbevakning och ökad förståelse för brukares och kulturaktörers behov. (Resultat på kort och lång sikt.)
- Ökade möjligheter att nå grupper som står långt ifrån kulturlivet idag. (Effekt på lång sikt.)

Insats 3. Utveckla samarbete för statistik och analys				
Aktivitet		Uppföljning av aktivitet		
3.1 Etablera ett analysnätverk med fokus kultur- och samhällsutveckling.		Utvärdera årligen nätverkets funktion i relation till målet att få mer och bättre kunskapsunderlag.		
3.2 Bredda kunskapsunderlagen om kulturens utveckling samt kulturvanor hos invånare.		Kvantitativ mätning på andel kulturellerade frågor i stadens egna undersökningar 2024 och 2026.		
Huvudansvar, delansvar och övrig medverkan				
3.1 Kulturnämnden har huvudansvar. Styrelserna för Business Region Göteborg AB och Göteborg & Co AB samt nämnden för demokrati och medborgarservice har delansvar. Socialnämnder med flera bjuds in att medverka.				
3.2 Kulturnämnden har huvudansvar. Styrelserna för Business Region Göteborg AB och Göteborg & Co AB samt nämnden för demokrati och medborgarservice har delansvar.				
Tidplan				
Aktivitet	2023	2024	2025	2026
3.1	X	X	X	X
3.2		X	X	X

Insats 4. Stärka samverkan för att fler ska uppleva och vara delaktiga i kulturlivet

Fler invånare ska känna sig välkomna och förväntade i kulturverksamheter. Insatsen ska bidra till målet för kulturpolitik för människor under hela sina liv, oavsett förutsättningar. Fokus ligger på att undanröja hinder för dem som har det svårast att delta i kulturlivet på egen hand. Fysiska och icke-fysiska hinder försvårar för personer med funktionsnedsättningar att delta i kulturlivet i den utsträckning de önskar. Inkluderingen behöver öka utifrån alla diskrimineringsgrunder och ett brett tillgänglighetsperspektiv behöver tillämpas¹⁰.

Det kulturliv som redan pågår utgör en stor resurs och tillgång som fler skulle kunna ta i anspråk, delta i och känna inspiration och glädje av. Staden gör stora satsningar på kulturinstitutioner, såsom långsiktiga investeringar i museer och nya kulturhus, för att möta nutida och framtida behov att tillgängliggöra innehåll och vara relevanta mötesplatser. Förmedling och uppsökande verksamhet är avgörande för att öka tillgängligheten till kulturlivet.

Människors deltagande i kulturlivet påverkas av socioekonomiska faktorer och är svåra att förändra. Många invånare upplever höga trösklar för att besöka kulturinstitutioner,

¹⁰ Demokrati- och medborgarservice metodstöd En stad för alla?

vilket bidrar till att förstärka segregationen. Samtidigt utgör till exempel bibliotek offentliga studierum och förlängda vardagsrum för många människor som lever i trångboddhet.

Staden verkar i alltför stor utsträckning i parallella spår. Förvaltningar och bolag besitter olika kompetenser och samverkar med olika delar av föreningsliv och civilsamhälle, som är relevanta för andra förvaltningar och bolag att få tillgång till. Kunskap behöver delas om varandras verksamheter och om mål- och intressegrupper, så att kontaktytor med invånare blir fler. Stadens kulturverksamheter, delvis i samverkan med det fria kulturlivet och det ideella föreningslivet, kan utveckla nya arbetssätt för ökad kännedom hos specifika grupper och för större deltagande i kulturlivet.

Samverkan mellan nämnder och styrelser syftar till att sprida kunskap och dela kompetens, att stärka kontaktvägar och utveckla arbetssätt och metoder för förmedling. Svaga länkar i kedjor för tillgänglighet och inkludering i kulturlivet ska stärkas på en operativ nivå, för att förmedlingen ska fungera och tillgängligheten till kultur öka. På så sätt ökar tillgängligheten till kultur och insatsen bidrar även till en mer jämlik stad.

Aktivitet 4.1 Inventera nätverk och formalisera uppdrag för att inkludera kulturfrågor, i syfte att underlätta förmedling av kultur

Kultur- och inkluderingsfrågor ska införlivas i något eller några av stadens befintliga nätverk, för att främja fler kulturupplevelser för personer som står långt från kulturlivet idag. I staden finns nätverk för hälsofrämjande arbete, nätverk för kulturombud i äldreomsorgen som VOFF¹¹, nätverk för omhändertagande av välfärdens processer som kultur och fritid samt föreningsnätverk och andra lokala nätverk.

Ett första steg är att synkronisera och formalisera nätverk med beröringspunkter mellan kulturnämnden och nämnden för äldre- vård- och omsorg¹². Nästa steg är att synkronisera eller utveckla nätverk som inkluderar kulturnämnden och nämnden för funktionsstöd. Befintliga nätverk inom socialnämnderna undersöks också.

Uppdraget att förtydliga kontaktvägar och underlätta förmedling av kultur behöver formaliseras för berörda nätverk och rapportering föras in i linjeorganisationen. Nätverk kan utökas för att omfatta fler nämnders och styrelsers uppdrag.

Aktivitet 4.2 Arrangera en årlig fördjupningsdag för kulturfrågor

En årlig fördjupningsdag för frågor kopplade till kulturens värde och sociala effekter arrangeras för stadens nämnder och styrelser för att inspirera, sprida kunskap och erbjuda tematisk fördjupning. Fördjupningsdagen bidrar till utveckling och nya arbetssätt som kan testas tillsammans. Innehållet utformas i samråd med relevanta nätverk enligt aktivitet 4.1, samt med delaktighet och inflytande av de grupper som berörs. Samtliga nämnder och styrelser i staden bjuds in till fördjupningsdagen.

¹¹ VOFF är ingen förkortning utan ett nätverk som syftar till ”Ett skall för kultur i äldreomsorgen”

¹² Båda nämnderna har medverkat i EU-projektet *Creative Ageing – cultural engagement instead of social isolation* (2019 - 2022) och har gemensamma referenser därifrån.

Förväntad effekt av aktiviteterna

- Tydliga kontaktvägar mellan förvaltningar och bolag samt kulturskapare, föreningsliv och intressegrupper. (Resultat på kort sikt.)
- Kunskapsförmedling inom staden, större samsyn om kulturens värden och till exempel metoder för delaktighet. (Resultat på kort och lång sikt.)
- Fler personer får tillgång till befintliga och nya kulturella mötesplatser och bättre förutsättningar för deltagande. (Effekt på lång sikt.)
- Hinder och fördomar baserade på till exempel ålder eller funktionsnedsättning minskar. (Effekt på lång sikt.)
- Tillgängligheten till kultur ökar. (Effekt på lång sikt.)

Insats 4. Stärka samverkan för att fler ska uppleva och vara delaktiga i kulturlivet				
Aktivitet		Uppföljning av aktivitet		
4.1 Inventera nätverk och formalisera uppdrag för att inkludera kulturfrågor, i syfte att underlätta förmedling av kultur.		Kvalitativ uppföljning genom enkät eller intervjuer. Om möjligt uppföljning genom befintliga brukarundersökningars frågor om tillgänglighet.		
4.2 Arrangera en årlig fördjupningsdag för kulturfrågor.		Kvalitativ uppföljning med fokus på utveckling och nya arbetssätt, genom enkät eller intervjuer.		
Huvudansvar, delansvar och övrig medverkan				
4.1 Kulturnämnden har huvudansvar. Nämnden för funktionsstöd och nämnden för äldre, vård och omsorg har ett delansvar. Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst samt nämnden för demokrati och medborgarservice bjuds in att medverka utifrån sina ordinarie uppdrag.				
4.2 Ansvar enligt 4.1 Fler nämnder och styrelser bjuds in att medverka beroende på innehåll i en fördjupningsdag. Samtliga nämnder och styrelser bjuds in att delta i aktiviteten.				
Tidplan				
Aktivitet	2023	2024	2025	2026
4.1	X	X	X	X
4.2		X	X	X

Kulturplanering

Kulturstrategiskt mål för kulturplanering:

Skapa en attraktiv livsmiljö i staden.

Kulturplaneringen är till för att skapa långsiktiga förutsättningar för konst, kultur och kulturarv att ta plats i utformningen av stadens fysiska miljö. Den syftar till att göra stadens karaktär och historia tydlig för boende och besökare. Den bidrar till att öka göteborgarens möjlighet att påverka sin fysiska livsmiljö samt skapa goda förutsättningar för hållbar utveckling. Kulturplanering innebär en stadsplanering med fokus på stadens kulturella resurser och hur dessa bidrar till stadsutvecklingen. Insatser ska leda till att kulturvärden värnas och att förutsättningar för kultur ökar i samma takt som staden växer.

Stadens kulturella resurser identifieras genom fem kulturvärden enligt kulturnämnden. Kulturvärdesinventeringar är ett värdefullt steg i kulturplaneringen för att få kunskap om befintliga kulturvärden i ett område. Kunskap om kulturella mötesplatser, kreativa verksamheter, konst och identitet behöver omhändertas i stadsplaneringen utöver kulturmiljön, som är skyddad genom lagstiftning och där arbetssätt är etablerade.

Kulturprogrammet samspelar med stadens översiktsplan och har kopplingar till bland annat stadens trafikstrategi. Flera styrelser och nämnder har ansvar för att konst, kultur och kulturarv är en del av omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, som bidrar till en hållbar, levande och inkluderande stad. En samsyn om hur värden ska hanteras är en förutsättning för att kulturplanering ska bli en etablerad del i stadens processer när staden planeras, byggs om och byggs ut. Arbetssätt behöver utvecklas för att ta fram och integrera data om kulturvärden i planerings- och beslutsunderlag. Arbetet behöver utgå från de skeden som styr stadsutvecklingen och planeringen på lång och kort sikt.

Kulturnämnden har definierat fem kulturvärden att omhänderta i stadsutvecklingen. Tillämpningen av dessa värden behöver hanteras gemensamt, verktyg utvecklas samt arbetssätt fastslås för att inkludera dem i stadsplaneringens olika skeden:

- **Kulturmiljö:** Kulturmiljölagen och plan- och bygglagen reglerar arbetet och gemensamma arbetssätt är redan etablerade.
- **Konst:** Offentlig konst produceras bl.a. genom enprocentregeln. En översyn av stadens modell sker på uppdrag av kommunstyrelsen och arbetet ska förtydligas.
- **Kreativa verksamheter:** Metoder, verktyg och arbetssätt behöver utvecklas, till exempel kartverktyg för inventering.
- **Kulturella mötesplatser:** Metoder, verktyg och arbetssätt behöver utvecklas, till exempel kartenkätverktyg för inventering.
- **Identitet:** Metoder, verktyg och arbetssätt behöver utvecklas, till exempel kartenkätverktyg för inventering. Inventeringar av en plats befintliga identitet är relevant kunskap att ta med i en social konsekvensanalys och barnkonsekvensanalys.

Strategisk framtidsfråga:

- *Göra kulturplanering till en del av planprocessen så att kulturen är integrerad i stadsutvecklingen.*

Insats 5. Implementera kulturplanering i stadsutvecklingen

Kulturvärden ska omhändertas i stadsutvecklingsprocesser. Arbetssätt och ansvar ska vara tydligt utformade i stadens gemensamma arbete med kulturplanering. Ett samspel krävs mellan flera nämnder och styrelser för att kulturplanering mer systematiskt ska ingå i stadens stadsutvecklingsprocesser. Data om kulturvärden behöver mottagare och strukturer för omhändertagande. Kulturvärden ska synliggöras och hanteras i samtliga skeden i stadsutvecklingen.

En svårighet i många stadsutvecklingsfrågor är långa processer med skarpa överlämningskedor. Utrymme för konst och kultur i planeringsskeden och befintliga kulturvärden i områden som omvandlas, riskerar att prioriteras bort i stadsplaneringen där lagstadgade behov har företräde. De kulturvärden som inte synliggörs genom kulturminneslagen, plan- och bygglagen eller enprocentregeln riskerar att åsidosättas, vilket är en långsiktig förlust för kommande generationer.

Enprocentregeln fungerar som en av flera metoder att finansiera och omhänderta kulturvärdet konst, men hanteringen behöver förtydligas både organisatoriskt och ekonomiskt.

Byggtakten i staden är hög. Allt fler efterfrågar kulturens perspektiv när staden förändras. Kulturen behöver växa i samma takt. Förståelse finns för att kultur behövs för att skapa en attraktiv stad, både inom staden och hos privata aktörer. Kulturen och kulturmiljön är en viktig del av blandstaden som riskerar att trängas undan när stadsdelar förtätas och görs om. Kulturvärden är efterfrågade men svårångade. Därför behövs utvecklade arbetssätt för att värna om och förstärka dem när staden byggs om och byggs ut. Kartenkätverktyg har prövats för att få mer kunskap, men arbetet sker inte i den omfattning och med den kontinuitet som behövs för att åstadkomma stabila och sakliga beslutsunderlag.

I stadens organisation för stadsutveckling ska det finnas tydliga arbetssätt och principer för hur kulturens värden beaktas i stadsutvecklingsprocesserna. Kulturens värden ska vara gemensamt definierade, tydliga och synliga i byggandet och förvaltandet av en attraktiv stad. Gemensamma verktyg och arbetssätt ska användas för kulturdata på karta. På så sätt bidrar insatsen till det kulturstrategiska målet för kulturplanering att skapa en attraktiv livsmiljö i staden.

Aktivitet 5.1 Utveckla gemensamma systematiska arbetssätt för kulturplanering i stadens processer för planering, exploatering och förvaltning

Tillsammans med ansvariga nämnder utvecklas ett gemensamt systematiskt arbetssätt som fastställs genom överenskommelser, för att integrera kulturplanering i stadens processer för stadsutveckling och stadsplanering. På så sätt säkerställs att kulturvärden får en tydlig plats och beaktas vid prioriteringar och beslut inför kommande steg i planprocessen, men även i utveckling av befintlig miljö. Arbetssättet används i prioriterade program- och planarbeten.

Kulturvärden ska ingå i stadens kommunikation om stadsutveckling. Den interna kommunikationen i staden ska tydliggöra stadens olika ansvar och kontaktvägar i arbetet med kultur i stadsutveckling.

Aktivitet 5.2 Samverka om utveckling av kulturdata

Planerande nämnder för stadsutveckling har uppdraget att samla sociala data på karta. Kulturdata, d.v.s. data om kulturvärden, behöver integreras i denna process. Kulturnämnden och stadsbyggnadsnämnden utvecklar tillsammans vilka kvantitativa eller kvalitativa underlag som ska läggas på karta inom varje kulturvärde, som ett första steg. Stadsbyggnadsnämnden ger även stöd genom uppbyggnad av GIS-lager och utbildningar.

Som ett andra steg bidrar kulturnämnden därefter kontinuerligt med data i prioriterade planer eller geografiska områden. Stadsbyggnadsnämnden säkerställer att kulturdata inkluderas i analyser.

Aktivitet 5.3 Utveckla och implementera ett kartenkätverktyg för staden

Resultat från kartläggningar av kulturvärden är användbara för flera ändamål. Ett stadengemensamt kartbaserat verktyg för att utforma frågeformulär är efterfrågat och kommer fler nämnder och styrelser till godo. Enkäter behöver mer systematiskt och kontinuerligt användas för att hämta in kunskap och synpunkter från till exempel invånare och kulturskapare om kulturvärden.

Nämnden för demokrati och medborgarservice är från 2023 tjänsteansvariga för stadens demokratistärkande verktyg. Kulturnämnden behöver involveras i processen att ta fram ett kartenkätverktyg, så att det fungerar stödjande för processerna att ta fram kulturdata som ingår som underlag i stadens arbete med kulturplanering.

Förväntad effekt av aktiviteterna

- Stadens arbetssätt med kulturvärden i stadsutvecklingens olika skeden är tydliggjord och förankrad. (Resultat på kort och lång sikt.)
- Effektiva verktyg tillämpas som möjliggör enkel kommunikation om kultur i stadsutveckling. (Resultat på kort sikt.)
- Kunskapen ökar om kulturens betydelse och värde när den baseras på sakliga och empiriska underlag. (Resultat på kort och lång sikt.)
- Kulturlivets behov och förutsättningar blir en tydligare del i stadsutvecklingsprocesser. Kulturen får en starkare ställning inom stadsplaneringen. (Effekt på lång sikt)

Insats 5. Implementera kulturplanering i stadsutvecklingen	
Aktivitet	Uppföljning av aktivitet
5.1 Utveckla gemensamma systematiska arbetssätt för kulturplanering i stadens processer för planering, exploatering och förvaltning.	Fastställda överenskommelser utvärderas och justeras årligen.
5.2 Samverka om utveckling av kulturdata på karta.	Årlig kvalitativ uppföljning av nya kartlager.
5.3 Utveckla och implementera ett kartenkätverktyg för staden.	Verktygets användbarhet för kulturplanering utvärderas.
Huvudansvar, delansvar och övrig medverkan	
5.1 Kulturnämnden har ett huvudansvar. Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden, stadsmiljönämnden samt stadsfastighetsnämnden har ett delansvar.	

5.2 Kulturnämnden har ett huvudansvar. Stadsbyggnadsnämnden har ett delansvar.				
5.3 Kulturnämnden har ett huvudansvar. Nämnden för demokrati- och medborgarservice har ett delansvar.				
Tidplan				
Aktivitet	2023	2024	2025	2026
5.1	X	X	X	X
5.2	X	X	X	X
5.3	X	X		

Insats 6. Stärka kulturens roll i befintlig miljö

Tillgången till verksamhetslokaler och ytor för kultur ska öka i samverkan med kommunala och privata fastighetsaktörer. Genom att stärka kulturens roll när det gäller utveckling av befintlig miljö och platsutveckling, bidrar insatsen till det kulturstrategiska målet för kulturplaneringen att skapa en attraktiv livsmiljö i staden.

Ökad kunskap om kulturvärden krävs för att värna om och utveckla kultur i befintlig miljö samt stärka förutsättningarna för kulturliv, som tillgång till arbetslokaler med rimliga hyror, ytor för publika möten och olika slags evenemang etcetera. Det saknas en funktion med överblick som dels förmedlar konst- och kulturverksamheters värde och effekter för fastighetsägare, dels vägleder nya och gamla aktörer till stöd, scener och platser.

Fastighetsägare ser i ökad utsträckning värdet av lokaler för konst och kultur som en del av en attraktiv miljö, men det saknas ofta vägar att hitta till kulturverksamheter. Samarbeten kan försvåras av att parter har olika utgångspunkter och förväntningar.

En kulturlots förmedlar kunskap och bidrar till ömsesidig förståelse mellan kulturaktörer, stadens aktörer och fastighetsägare. När en kulturlots matchar verksamheter med lokaler förebyggs risken att kulturaktörer står utan lokal eller att lokaler står tomma. Befintliga resurser ska användas i större utsträckning till kulturella ändamål. Kulturlivet spelar en viktig roll för platssamverkan inom staden, vilket bibliotek, samlingslokaler och kultur på allmänna platser är exempel på. När kulturutbudet blir större, ökar tillströmningen av människor. Det ger ökad rörelse och skapar en känsla av trygghet och trivsel vid en speciell plats. För att beräkna och kommunicera kulturens värden behöver verktyg utvecklas. Både stadens och privata fastighetsaktörer får då en tydligare bild av kulturens bidrag till och effekter för platsutveckling.

Inom handlingsplanerna 1 - 2 för näringslivsstrategiskt program pågår ett arbete för att öka dialogen med kommunala och privata fastighetsaktörer. Syftet är att undersöka möjligheten till kulturverksamheter i nya lokaler och utforska kulturens potential i befintliga miljöer. Dialog pågår också med kulturlivet för att lyssna och förstå deras behov och intresse för att få stöd kring lokaler. Modellen för Kulturlots är prövad och etablerad i Stockholm sedan 2017 och i Malmö sedan 2021.

Aktivitet 6.1 Inrätta Kulturlots som funktion för att stärka kulturens plats i staden

Funktionen Kulturlots inrättas på kulturförvaltningen med målet att matcha kulturverksamheters behov av lokaler. Intressen från kulturliv, fastighetsägare eller andra förvaltningar fångas upp, översätts och förmedlas av kulturlotsen.

Kulturlotsen har en viktig funktion för att nya platser för kultur etableras genom att kulturaktörer lotsas vid nyetablering eller omlokalisering, för att värna kulturens villkor i befintliga kulturkluster, för att förstå och koppla samman olika behov och förbereda parterna för dialog samt förebygga eventuella konflikter. Kulturlotsen förmedlar även andra typer av stöd till kulturaktörer som inventerats genom insats 1 samt medverkar i insats 2. Kulturlotsen blir genom sin operativa funktion även en förespråkare för kulturplanering och platsutveckling.

Beröringspunkter finns med Idrotts- och föreningsnämnden som ansvarar för en Lokalförmedlingstjänst¹³ för delar av stadens egna fastighetsbolag, bland annat Higab AB som hyr ut lokaler till föreningslivet. Kopplingar finns även till Framtiden AB som förvaltar lokaler och också arbetar aktivt med social inkludering. Både Göteborg & Co AB och Business Region AB arbetar för att underlätta evenemang och med platsutveckling i samverkan med fastighetsägare. Avstämningar och avgränsningar behöver göras utifrån andra parter uppdrag.

Insatsen utvecklar det påbörjade arbetet och formaliserar funktionen Kulturlots, i samverkan med delansvariga och med berörda parter som medverkar utifrån sina ordinarie uppdrag.

Aktivitet 6.2 Utveckla och implementera analysverktyget Kulturkalkyl för Göteborgs Stad

Analysverktyget Kulturkalkyl är en modell framtagen av Stockholms stad för att uppskatta de sociala, samhälls- och fastighetsekonomiska värden som skapas av olika kulturverksamheter på en plats. Verktyget används även för att uppskatta vilken kulturpotential en plats har när den förväntas öka med ett visst antal bostäder och arbetsplatser. Verktyget är ett effektivt sätt att beskriva kulturvärden i ekonomiska termer och konkret i kvadratmeteryta. En ny version behöver utvecklas med data från Göteborgs Stad.

Processen sker i två faser. Den första fasen kräver en inventering av lokaler för kulturverksamheter. I den andra fasen anlitas en extern leverantör för sammanställning, rapport och webverktyg. Rapporten och webverktyget blir effektiva redskap för kulturlotsen i dialog med fastighetsaktörer. Delansvariga parter bidrar med sin kompetens och erfarenhet inför utvecklingen av verktyget så att det blir ändamålsenligt och användbart.

Aktivitet 6.3 Samverka för att skapa förutsättningar för kulturvärdena kreativa verksamheter och kulturella mötesplatser på befintliga allmänna platser

Flera nämnder och styrelser har ansvar med påverkan på hur befintliga allmänna platser, såväl tillfälliga som temporära, planeras och används. En struktur för samverkan behöver etableras för att tillsammans bidra till att fler kreativa verksamheter och kulturella

¹³ Lokalförmedlingstjänsten drivs av Idrotts- och föreningsnämnden. Den utgör mellanhyresvärd mellan ett urval av stadens fastighetsägare och kultur- och föreningslivet. En hyresmodell ingår i konceptet.

mötesplatser ska utvecklas och ta plats på befintliga allmänna platser. Kulturlotsen enligt aktivitet 6.1 är en nod för att initiera detta arbete.

Förväntad effekt av aktiviteterna

- Ökad samverkan mellan fastighetsägare och kulturaktörer. (Resultat på kort sikt.)
- Fler platser och ökat utrymme för kulturen. (Resultat på kort och lång sikt.)
- Kunskap om värdet av att kulturaktörer finns kvar och utvecklas i befintliga byggnader och bebyggelsemiljöer. (Effekt på lång sikt.)
- Ökad trygghet genom platsutveckling i områden där lokaler riskerar att stå tomma. (Effekt på lång sikt.)

Insats 6. Stärka kulturens roll i befintlig miljö				
Aktivitet		Uppföljning av aktivitet		
6.1 Inrätta Kulturlots som funktion för att stärka kulturens plats i staden.		Antalet förmedlade kontakter som leder till kontrakt ska öka. Antalet förhandlingar om befintliga kontrakt ska följas för att inte verksamheter i befintlig miljö ska prioriteras bort.		
6.2 Utveckla och implementera analysverktyget Kulturkalkyl för Göteborgs Stad.		Uppföljning görs i två steg, efter inventering och efter utveckling av webverktyg.		
6.3 Samverka för att skapa förutsättningar för kulturvärdena kreativa verksamheter och kulturella mötesplatser på befintliga allmänna platser.		Strukturen för samverkan rapporteras, utvärderas och justeras efter behov.		
Huvudansvar, delansvar och övrig medverkan,				
6.1 Kulturnämnden har huvudansvar. Styrelsen för Business Region Göteborg AB och idrotts- och föreningsnämnden har ett delansvar. Fler nämnder och styrelser bjuds in att medverka: stadsmiljönämnden, stadsfastighetsnämnden samt styrelser för Framtiden AB och Higab AB.				
6.2 Kulturnämnden har huvudansvar. Styrelsen för Business Region Göteborg AB och stadsbyggnadsnämnden har ett delansvar.				
6.3 Kulturnämnden har huvudansvar. Styrelser för Business Region Göteborg AB, Framtiden AB, Göteborg & Co AB, Higab AB, idrotts- och föreningsnämnden, stadsmiljönämnden, stadsfastighetsnämnden samt socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst har ett delansvar. Fler nämnder och styrelser bjuds in att medverka.				
Tidplan				
Aktivitet	2023	2024	2025	2026
6.1	X	X	X	X
6.2		X	X	X
6.3	X	X	X	X

Ordlista och definitioner

Det fria kulturlivet Det professionellt verksamma kulturlivet som arbetar på eget uppdrag utan offentlig huvudman.

Det ideella föreningslivet All den verksamhet som bedrivs ideellt som fritidsverksamhet eller som opinionsbildning inom intresseorganisationer.

Enprocentregeln Sedan 2013 är det ett krav i Göteborgs Stad att förvaltningar och helägda bolag ska avsätta en procent av den totala byggkostnaden för konstgestaltning om de bygger nytt, bygger om eller bygger till. Det betyder att en yrkesverksam konstnär ska få i uppdrag att skapa ett konstverk eller en konstnärlig gestaltning i anslutning till platsen där det byggs. Regeln gäller både för bostäder, kontor och offentliga rum som parker, lekplatser, torg och trafikplatser. En översyn av enprocentregeln pågår 2022.

Hållbara ersättningar Staden strävar efter att arvoda konstnärer och kulturskapare i enlighet med branschorganisationers rekommendationer om miniminivåer, t.ex. KLYS (Konstnärligt och Litterärt Yrkesverksammas Samarbetsorgan) samt KRO/KIF:s MU-avtal (Medverkans- och Utställningsersättning).

Konst Alla konstformer och de som är konstnärligt verksamma inom dem, oavsett form eller genre. Exempel är musik, ljudkonst, teater, dans, performance, litteratur, konst, konsthantverk, skulptur, film och rörlig bild, gränsöverskridande gestaltningar och uttryck etc.

Konstnärer och kulturskapare Konstnärligt verksamma personer inom alla konstformer, samt alla associerade yrken som konstnärliga, tekniska och administrativa yrken.

Kort och lång sikt Med kort sikt menas inom planperioden, med lång sikt menas tiden även efter planperioden.

Kulturdata Information och statistik om de fem kulturvärden som definieras nedan, se Kulturvärden.

Kulturella och Kreativa Näringar (KKN): Kulturella och kreativa näringar består av företag med kulturskapande eller kreativa processer som sin affärsidé eller som sin råvara. KKN har substantiell ekonomisk betydelse. Det visar den statistik som Tillväxtverket presenterar på sin webbplats [Kreametern](#).

Kulturvärden I planen refereras till fem kulturvärden i stadsutvecklingen som kulturförvaltningen fastställt 2020. Nedan följer en mer detaljerad definition per kulturvärde:

Kulturmiljö Kulturmiljö är en miljö som, i olika hög grad och under olika tider, har präglats av mänskliga verksamheter och aktiviteter. Bra kulturmiljöunderlag förmedlar kunskaper om kulturhistoriska värden som ger en förståelse för människors livsvillkor genom tiden. Flera av stadens särskilt värdefulla kulturmiljöer har ett juridiskt skydd, men det finns även miljöer av värde utan skydd som måste beaktas när staden förändras. En mångfald av kulturmiljöer ger staden dess unika karaktärsdrag och attraktivitet som behöver såväl värnas, som användas och utvecklas.

Kulturella mötesplatser Detta värde avser att identifiera både permanenta strukturer och resurser för mötesplatser, som bibliotek, museer, kulturhus och andra institutioner, men också mer tillfälliga strukturer, som möjliggör spontana kulturyttringar såsom festivaler, evenemang och utställningar. Båda delarna skapar förutsättningar för människors möjlighet att utöva, uppleva, delta i eller ta till sig kultur. Bra förutsättningar för möten är också en förutsättning för trivsel och delaktighet i det lokala stadslivet. I förlängningen bidrar de kvalitativa mötesplatserna därför till bättre förutsättningar för hälsa och tillit

Kreativa verksamheter Detta värde lägger fokus på förutsättningar och resurser för kreativa näringar, självorganiserade verksamheter, enskilda konstnärer, kulturföreningar och aktörer av olika slag inom kulturfältet. Den typen av verksamheter har ofta behov av lämpliga och

lättillgängliga lokaler till rimliga priser för att kunna etablera sig och utvecklas, och nätverk med andra kulturutövare är viktigt. Göteborgs Stad behöver bättre kunna tydliggöra hur konstnärlig produktion och kreativa verksamheter fortsatt kan få plats i den förtätade staden och stärka infrastrukturen för de kulturella och kreativa näringarna.

Konst Detta värde har fokus på konstgestaltning av offentliga miljöer både inomhus och utomhus. Nuförtiden ses konstgestaltning inte bara som utformning av ett fysiskt konstverk, utan som en process där platsen, invånarna och de sociala relationerna integreras. Offentlig konst idag innefattar även tillfälliga uttryck som performance, installationer och olika former av experiment. Konstnärlig kompetens har ett stort värde inte bara i utförandefasen, utan också i planeringsfaserna. Göteborgs Stad arbetar enligt enprocentregeln med syfte att skapa ett stabilt ekonomiskt utrymme för konsten i planeringen och byggandet av offentliga miljöer

Identitet Ett områdes identitet, det som särskiljer det från andra områden och som gör det igenkännbart, byggs upp och förändras över tid. Samma fysiska miljö kan i olika skeden tolkas på väldigt olika sätt. Platser i närmiljön, lokala nätverk, kollektiva minnen eller sammansättningen av verksamheter kan ha lika stor betydelse för identiteten som den byggda miljöns karaktär. Identitet som kulturvärde fångas dels genom dialoger med de som bor och verkar på platsen, dels genom undersökningar och beskrivningar av ett område eller en stadsdels uttryck.

Kulturvärdesinventering innebär att identifiera och lokalisera vilka av de fem kulturvärdena som finns på en specifik plats. Inventeringen kan genomföras i mindre eller större omfattning.

Monetärt och icke-monetärt stöd Finansiellt, ekonomiskt stöd. Icke-monetärt stöd kan vara stöd av annat värde, t.ex. lokaler, kontakter, förmedling, kompetensförstärkning.

Principen om armlängds avstånd hänvisas till inom kultur-, medie- och forskningspolitik, där armlängd används som en metafor för ett lämpligt avstånd mellan makthavare i olika roller i relation till en verksamhet för att den senare ska kunna vara fri att förhålla sig kritisk till makthavaren.

SKA/BKA SKA= social konsekvensanalys. BKA= barnkonsekvensanalys. De är två verktyg som används inom stadsutvecklingsprocesser för att inkludera sociala perspektiv och barnperspektiv i planeringen.

Övrigt

Göteborgs Stads Plan för barn- och ungdokument 2020 - 2023: Planen tar utgångspunkt i Göteborgs Stads kulturprogram och Göteborgs Stads program för en jämlik stad och avser barn och ungas rätt att ta del av konst och kultur för, av och med barn och unga i åldrarna 0 – 18 år med flytande gräns uppåt. Planen är ett resultat av arbetet med den handlingsplan som gällde för åren 2016 – 2018 för dimensionen Kulturpolitik för kulturprogrammet. Flertalet kommuner har en barnkulturplan, varför avsikten är att Göteborgs Stads Plan för barn- och ungdokument kommer att utvärderas, revideras och finnas även för kommande år efter 2023.

Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet har beröringspunkter med Göteborgs Stads Plan för barn- och ungdokument när det gäller t.ex. kartläggning av kultur för, av och med barn och unga. Men planen för kulturprogrammet har ett vidare samverkansområde med nämnder och styrelser avseende de tre kulturstrategiska målen i kulturprogrammet, jämfört med Göteborgs Stads Plan för barn- och ungdokument.